

ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุม
ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

นางศิริพร อิงไพเราะ

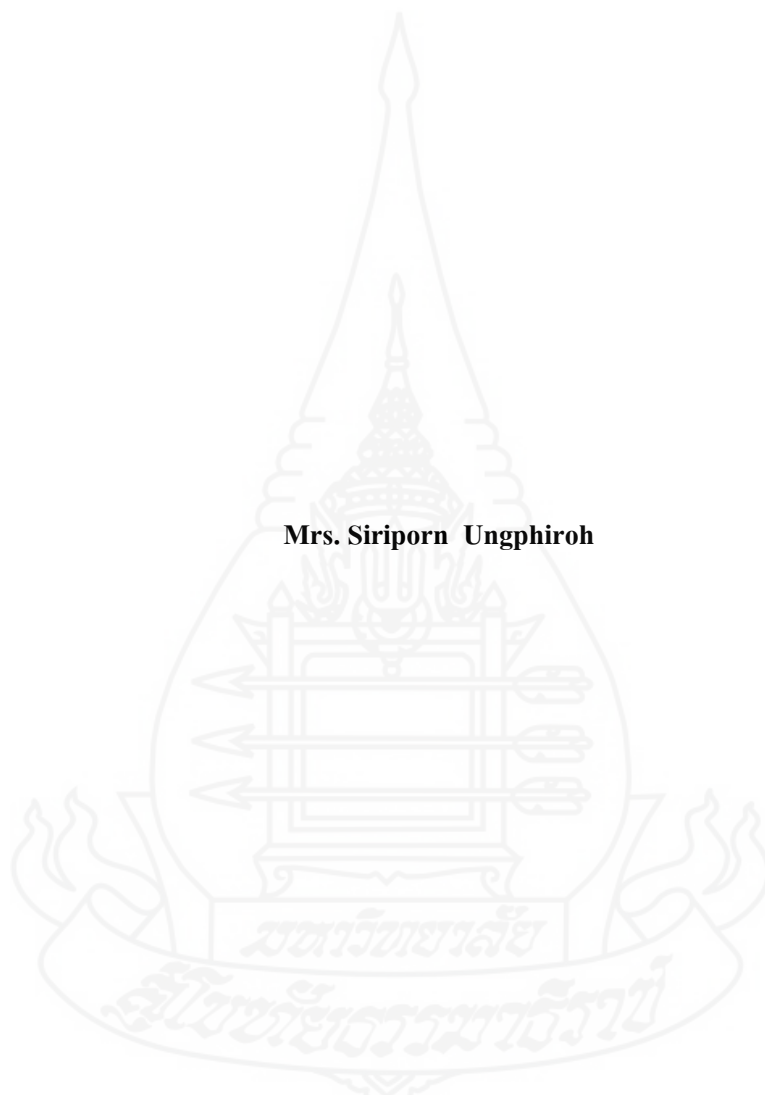

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

Problem on Using Electronic Monitoring for a Provisional Release

Mrs. Siriporn Ungphiroh

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
ชื่อและนามสกุล	นางศิริพร อิงไพเราะ
วิชาเอก	กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ปิตียาศักดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

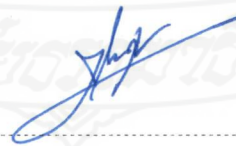
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ปิตียาศักดิ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชนินาฏ ลิตส์)

(รองศาสตราจารย์วรุฒิ เทพทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา ค้นคว่ำอิสระ ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
ผู้ศึกษา นางศิริพร อิงไพเราะ **รหัสนักศึกษา** 2584002089 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ปิตยาศักดิ์ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว่ำอิสระมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประวัติความเป็นมาและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราว โดยการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

การศึกษาค้นคว่ำอิสระนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตำรา กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และจากการสัมภาษณ์ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว เพื่อนำข้อมูลที่ค้นพบมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลจากการศึกษา พบว่า การปล่อยชั่วคราว โดยการใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องและยังไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม เพราะบทบัญญัติของกฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่างๆ ยังขึ้นอยู่กับ การเรียกประกันหรือหลักประกันเสมอ การปล่อยชั่วคราว โดยใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเกิดจากความยินยอมของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องการแลกอิสรภาพกับความยากจนเท่านั้น จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าในการศึกษาค้นคว่ำอิสระฉบับนี้ คือการพิจารณาตามหลักกฎหมายและข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ ก่อนนำไปสู่การกำหนดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ควรได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยวิธีการใด จึงจะมีความเหมาะสม ซึ่งการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นควรเป็นวิธีการสุดท้ายที่ศาลจะนำมาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องการขอปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาแต่ไม่สามารถหาหลักทรัพย์นั้นมาวางต่อศาลได้เท่านั้น แต่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวแล้วหลบหนี ก็ควรได้รับการลงโทษอย่างเข้มงวด เพื่อเป็นการป้องปรามผู้ต้องหาหรือจำเลยมิให้มีการหลบหนีระหว่างปล่อยตัวชั่วคราว

คำสำคัญ ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดี การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

Independent Study title: Problem on Using Electronic Monitoring for a Provisional Release
Author: Mrs. Siriporn Ungphiroh; **ID:** 2584002089; **Degree:** Master of Laws;
Independent Study advisor: Dr. Saravuth Pitiyasak, Associate Professor;
Academic year: 2018

Abstract

The objective of this independent study is to study the background and concept of the protection for the liberty and rights of the accused or defendant in criminal cases, and rule and mode of the pre-trial release using control by an electronic device in accordance with Thai laws and foreign laws.

This independent study is a qualitative study by studying and searching from the sources of data which are legal textbooks, rules, regulations, thesis, articles, journals, printed media, and electronic media, and from the interviews with the judges and the operating officers relating to the pre-trial release so that the discovered data will be taken as guideline of the problem analysis and to find the amendment and update guideline of the relevant laws and rules accordingly.

The result indicated that there have been errors in the pre-trial release using control by an electric device of Thailand and the said electric device has not yet been materially used in efficient and effective manner due to the dependence of the legal provisions, rules and practical guideline on the regular execution of the bond or security. Therefore, the accused or the defendant who requires to exchange his/her freedom with poverty only must give his/her consent on the pre-trial release using an electronic device. The finding from the way studied by the author in this independent study included the consideration in accordance with the principles of law and the assumptions of law under the initial assumption that the accused or the defendant remains being innocent prior to leading to the determination that the pre-trial release should be permitted to the said accused or the defendant by any method for appropriateness. The pre-trial release using an electronic device should be the last method particularly applied by the court with the accused or defendant who requires to request for the pre-trial release during trial, but he/she is unable to deposit the said security with the court. However, if the accused or defendant is permitted for the pre-trial release and then escapes, he/she should be strictly punished to deter the accused or defendant not to escape during the pre-trial release.

Keywords: Problem of Pre-Trial Release during Trial, Control by an Electronic Device

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ ปิตยาศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ชนินาฏ ลีตส์ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยทุกท่านได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณท่านสุวิทย์ เหล่าพัฒนา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร ท่านปิยะวัฒน์ วัฒนแสงประเสริฐ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร ท่านภคินี พิพิธวิชชธรรม ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร นายรัฐศรัณย์ พงษ์สุขเวชกุล นิติกรชำนาญการพิเศษ นางสาวจินตนา ภาแกดำ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำรายงานฉบับนี้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมงานที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเป็นผลให้การจัดทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

หากรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดให้แก่บิดา มารดา คณาจารย์ รวมถึงทุกท่านที่มีพระคุณต่อผู้เขียน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหมดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ศิริพร อิงไพเราะ

กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การศึกษา	4
3. สมมุติฐานการศึกษา	4
4. ระเบียบวิธีวิจัย	5
5. ขอบเขตของการศึกษา	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว	7
1. ประวัติความเป็นมาของการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทย	
ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ	8
1.1 ประวัติความเป็นมาของการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทย	8
1.2 ประวัติความเป็นมาในการปล่อยชั่วคราวของสหรัฐอเมริกา	11
1.3 ประวัติความเป็นมาการปล่อยชั่วคราวของประเทศอังกฤษ	12
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล	13
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม	13
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ต้องขัง	
ระหว่งการพิจารณาคดี/ผู้กระทำผิด หรือกระบวนการนิติธรรม	14
2.3 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	17
2.4 หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์	18
2.5 หลักการควบคุมตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ	18
2.6 หลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามหลักสากล	19

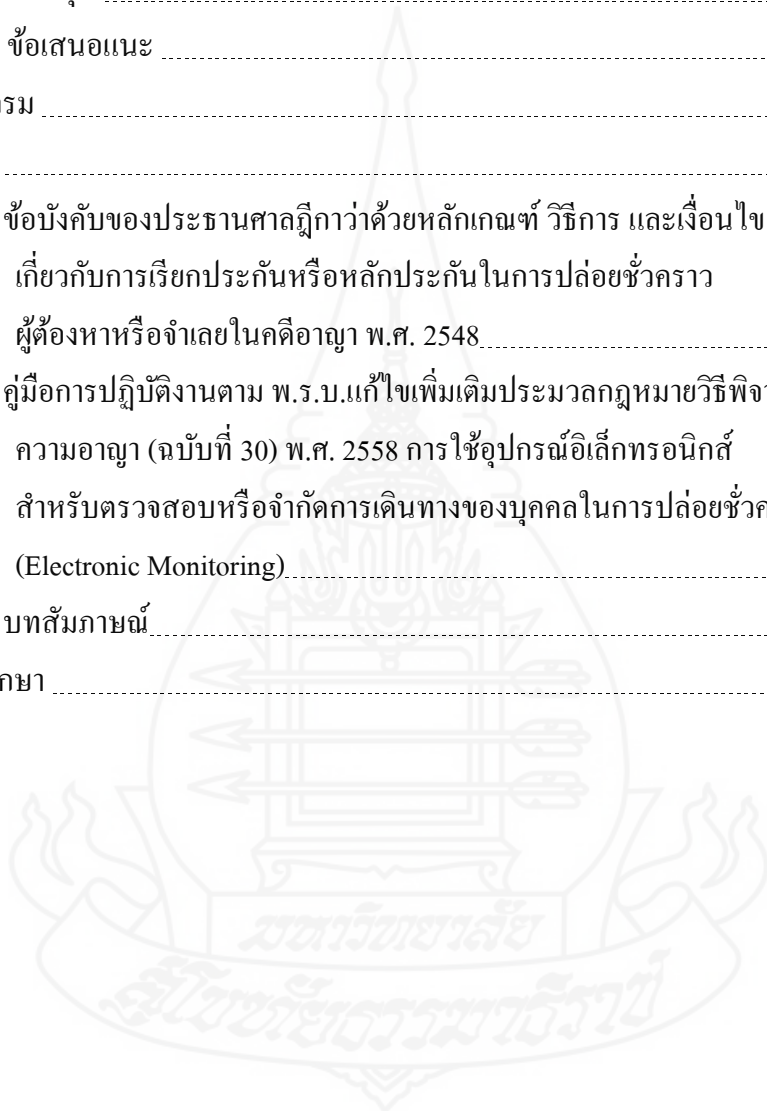
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ	22
1. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย	23
1.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราว	24
1.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	29
2. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	34
2.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกา	34
2.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	44
2.3 สภาพบังคับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือฝ่าฝืน การบังคับใช้กฎหมาย	55
3. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอังกฤษ	56
3.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศอังกฤษ	57
3.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ของประเทศอังกฤษ	65
บทที่ 4 วิเคราะห์แนวทางและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องการปล่อยชั่วคราว ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ	70
1. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว	71
2. หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	78
3. ประเภทคดีที่ปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	83
4. กระบวนการคัดค้านการขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	85
5. การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	87
6. บทลงโทษกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีการปล่อยชั่วคราว ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	89
7. รูปแบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	94
1. บทสรุป	94
2. ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	103
ก ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548	104
ข คู่มือการปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว (Electronic Monitoring)	110
ค บทสัมภาษณ์	126
ประวัติผู้ศึกษา	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	
เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	71
ตารางที่ 4.2	
สถิติคดีของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้จัดทำสถิติแยกวงเงินประกัน การใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัด การเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว	81

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 25 ได้บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่า ที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”¹

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่าเมื่อรัฐคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนแล้ว รัฐจะจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมายที่รัฐธรรมนูญกำหนดและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญ แห่งสิทธิหรือเสรีภาพนั้นมิได้ การให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ถูกดำเนินคดีอาญาจึงถือเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง และถือเป็นหลักประกัน ความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของทุกประเทศในการอำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยการพิสูจน์ความจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีมาตรฐานและถูกต้อง ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ

ดังนั้น เมื่อมีการกล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิดอาญา รัฐจึงต้องทำการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้เท่าที่จำเป็น โดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นกระบวนการตามกฎหมายที่มุ่งรักษา ความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วยการนำผู้กระทำความผิดมาพิจารณาและลงโทษซึ่ง บุคคลใด ที่กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ก็จะต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามกฎหมาย โดยอาจถูกจับกุมคุมขังในระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นไว้ชั่วคราวก่อนคดีถึงที่สุดว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดตามที่ถูกลกล่าวหาหรือไม่ เพราะหากไม่มีการควบคุมตัวหรือขังบุคคลที่ถูกลกล่าวหาว่า

---

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กรุงเทพมหานคร: ธนาพรส, 2560, หน้า 8

กระทำความผิดไว้ในระหว่างการพิจารณาแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็อาจหลบหนีและทำให้ไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ แม้กฎหมายจะให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดก็ตาม

การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่มาช่วยผ่อนคลายการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งโดยหลักแล้วจะต้องไม่มีการควบคุมตัว เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ได้แก่ เกรงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ หรือหากปล่อยชั่วคราวแล้ว จะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล นอกจากนี้ ในคำร้องที่ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจะต้องแสดงเหตุผลที่ไม่อนุญาต และต้องแจ้งเหตุแห่งการไม่อนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว²

ดังนั้น เมื่อการปล่อยชั่วคราวเป็นมาตรการที่ออกมาเพื่อผ่อนคลายการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความประสงค์ขอปล่อยชั่วคราวระหว่างการสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จึงสามารถยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอปล่อยชั่วคราวได้ ซึ่งก็เป็นไปตามสิทธิที่ได้รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญนั่นเอง

ปัจจุบันประเทศไทยมีวิธีการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันแต่ไม่มีหลักประกัน และการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน³ ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวว่าจะให้ปล่อยชั่วคราวในรูปแบบใด โดยวินิจฉัยจากความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร ความน่าเชื่อถือของผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกัน ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ ภัยอันตรายและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากให้ปล่อยชั่วคราว⁴ นอกจากนี้ ยังให้ศาลพิจารณาจากคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์หรือผู้เสียหายประกอบการวินิจฉัยได้อีกด้วย แม้ว่าวิธีการปล่อยชั่วคราวจะสามารถกระทำได้ 3 รูปแบบ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ศาลมักจะเลือกใช้วิธีปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกันเป็นหลัก สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากศาลไม่มีความมั่นใจว่าเมื่อปล่อยชั่วคราวแล้วบุคคลเหล่านั้นจะหลบหนีหรือไม่ จึงทำให้มีการเรียกหลักประกันในอัตราที่สูง ประกอบกับในแต่ละศาลมักจัดทำบัญชีกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักทรัพย์ประกันตัวขึ้นเอง

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1

³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108

โดยอ้างเหตุเพื่อความเหมาะสม⁵ และมีได้ยึดถือตามหลักเกณฑ์บัญชีเกณฑ์มาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย คู่มือการปล่อยชั่วคราวของสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2549 ซึ่งไว้วางแนวปฏิบัติไว้เพื่อให้การใช้และการตีความข้อบังคับและระเบียบดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสมภายใต้บรรทัดฐานเดียวกัน แต่เพียงอย่างเดียว

อดีตประธานศาลฎีกาท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ปัจจุบันศาลมักจะวางเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวให้ต้องใช้หลักประกันเสมอเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและสร้างความมั่นใจว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่หลบหนี โดยการพิจารณาหลักประกันนั้นจะมุ่งเน้นที่อัตราโทษที่ถูกฟ้องหรือถูกกล่าวหาเป็นสำคัญ มิได้มองถึงปัจจัยอย่างอื่น โดยเฉพาะสถานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่น่าจะหลบหนีจริงหรือไม่ จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ยากจนและไม่มีเงินหรือหลักทรัพย์ที่จะใช้ในการขอปล่อยชั่วคราว⁶

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการที่ศาลไม่มีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะทำให้ประเมินได้ว่าเมื่อปล่อยชั่วคราวไปแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะหลบหนีหรือไปกระทำความผิดซ้ำหรือก่ออันตรายประการอื่นหรือไม่ การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักทรัพย์ประกันจึงก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เมื่อการปล่อยชั่วคราวอิงหลักประกันเป็นหลัก ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีการกระทำความผิดในข้อหาเดียวกัน มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่ใกล้เคียงกัน แต่บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีหลักทรัพย์ประกันย่อมได้รับการปล่อยชั่วคราวและมีสิทธิในการหาพยานหลักฐานมาเพื่อต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีและไม่มีหลักทรัพย์ประกันกลับต้องถูกคุมขังและสูญเสียโอกาสในการแสวงหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง

การที่ศาลเลือกใช้วิธีการปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักทรัพย์ประกันเป็นหลักนั้น นอกจากจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมแล้ว ยังไม่สามารถทำให้อัตราการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลยลดลงแต่ประการใด เนื่องจากปัจจุบันศาลได้มีการออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยและมีการบังคับคดีเอากับหลักทรัพย์ที่ผู้ประกันนำมาวางไว้ตามสัญญาประกันเป็นจำนวนมาก เป็นภาระอย่างยิ่งในการบังคับคดีเอากับหลักทรัพย์ดังกล่าว ซึ่งการบังคับคดีเอากับหลักทรัพย์มิใช่จุดมุ่งหมายของกระบวนการยุติธรรม แต่จุดมุ่งหมายหลักคือการนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ความผิดตามที่ถูกกล่าวหาและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษนั่นเอง

⁵ อริย์พร กลั่นนุรักษ์, *การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545, หน้า 20

⁶ สำนักประธานศาลฎีกา, 365 วัน สานฝัน สร้างศาลในฝัน, ไม้ระบู่: ไม้ระบู่, 2559, หน้า 88-89

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้หาแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการขอลปล่อยชั่วคราวให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน โดยการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางมาใช้ในงานปล่อยชั่วคราว อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่วันนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นยังเป็นเรื่องใหม่และมีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว และบทสันนิษฐานในกรณีที่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหนีหรือจะหลบหนี ซึ่งผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ต่อไปว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร และควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา
- 2.2 เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
- 2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
- 2.4 เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมในการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

3. สมมุติฐานการศึกษา

การปล่อยชั่วคราวเป็นมาตรการผ่อนคลายในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของจำเลยไว้ในเรือนจำ ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ซึ่งบัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี” จากบทบัญญัติดังกล่าวการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจึงควรเป็นหลักในการพิจารณา และการไม่อนุญาต

ให้ปล่อยชั่วคราวจึงควรกระทำเมื่อมีเหตุพิเศษหรือข้อยกเว้น แต่ระบบการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในปัจจุบันยังเน้นที่การเรียกหลักประกันเป็นสำคัญ ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคหรือเท่าเทียมระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน สำนักงานศาลยุติธรรม จึงได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคู่กับการขอปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณา เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลย และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ผู้เขียน จึงมุ่งศึกษาถึงปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาของศาลโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงสภาพบังคับเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทยและเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างแท้จริง

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นการวิจัยศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตำรากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสัมภาษณ์ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหาวิจัยและหาข้อเสนอแนะต่อไป

5. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวในชั้นพิจารณาคดีของศาลตามกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ และการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2558 ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ รูปแบบ และสภาพบังคับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหนีหรือจะหลบหนี ภายใต้หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เปรียบเทียบกับกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบประวัติความเป็นมาและแนวคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

6.2 เข้าใจหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาของศาลโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย

6.3 มีแนวทางที่เหมาะสมจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

6.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ รูปแบบ และบทบัญญัติของกฎหมายให้มีความเหมาะสมในการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว

เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข ซึ่งเดิมในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว เช่น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมารายงานตัวตามที่ศาลกำหนด หรือห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หรือให้ละเว้นกิจกรรมบางอย่างที่อาจเป็นเหตุ ให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก เป็นต้น การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 108 วรรคสาม ในครั้งนี้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อรองรับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางมาใช้ ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย อุปกรณ์นี้เรียกว่า Electronic Monitoring หรือ EM ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งที่จะช่วยตรวจสอบการเดินทางหรือตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่จากระยะไกล เป็นมาตรการหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันในการขอปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณา ให้ประชาชนที่มีฐานะยากจนมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น และยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสากลในเรื่องข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่ว่า トラบาใดที่ศาล ยังไม่มีคำพิพากษา ต้องถือว่าจำเลยนั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ ดังนั้น ในเบื้องต้นผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักการเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ โดยสังเขป

1. ประวัติความเป็นมาของการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ

1.1 ประวัติความเป็นมาของการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทย

การประกันตัวหรือการปล่อยชั่วคราวตามคู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกาสำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2549 ได้ให้ความหมายว่า คือการอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินกว่าจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี เพราะหากไม่จำเป็นต้องควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ก็ควรที่จะให้ปล่อยชั่วคราวไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้⁷

การปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้านกฎหมายที่ปรากฏให้ศึกษา ได้แก่ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งค้นพบเมื่อปี พ.ศ. 2376 ในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ไม่ได้ปรากฏเรื่องการปล่อยชั่วคราวแต่ประการใด คงมีแต่วิธีพิจารณาความอาญา ที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการด้วยพระองค์เอง เริ่มคดีด้วยการร้องทุกข์โดยวิธีการสันถระตั้งจากนั้นพ่อขุนรามคำแหงจะเป็นผู้พิจารณาเอง⁸

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏหลักฐานโดยมีบทกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวบัญญัติไว้ใน “กฎหมายลักษณะตระลาการ” บทที่ 3 และบทที่ 28⁹

การให้อำนาจตระลาการผู้ได้รับอำนาจจากพระมหากษัตริย์ให้มีหน้าที่ตัดสินความมีอำนาจในการควบคุมกักขังคู่ความ ซึ่งหมายถึงทั้งโจทก์และจำเลย โดยใช้บ้านของตระลาการเป็นสถานที่ควบคุมกักขังและมีอำนาจให้ปล่อยชั่วคราวได้ด้วย ผู้ประกันจะเป็นตัวความเองหรือบุคคลอื่นก็ได้ การประกันนั้นผู้ประกันต้องได้รับความยินยอมจากบุตรและภรรยา

⁷ คู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2549, หน้า 1

⁸ กัธธ กำประเสริฐ, ประวัติศาสตร์กฎหมาย, กรุงเทพมหานคร: กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2526, หน้า 1-4, อ้างใน บุรณิมา คุณิอาจ, อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557, หน้า 15

⁹ เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายสมัยอยุธยา, พระนคร: ศิวพร, 2510, หน้า 47-48 อ้างใน บุรณิมา คุณิอาจ, อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557, หน้า 15

โดยการสลักหลังรับรู้ในหนังสือสัญญาค้ำประกันเพื่อใช้ในการบังคับเอาสินไหมพินัยจากบุตร และภรรยาของนายประกัน หากตัวความหลบหนีหรือมีการผิดสัญญา เรียกว่า ประกันแบบเทครัวเรือน¹⁰

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นับแต่ปี พ.ศ. 2348 ได้มีการเริ่มใช้กฎหมายตราสามดวง ฉบับที่ชำระใหม่ กระบวนการยุติธรรมไทยยังคงยึดหลักกฎหมายตราสามดวง ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการประกันตัวไว้ว่า ให้ใช้กับคดีความทุกประเภทไม่ใช่เฉพาะแต่คดีอาญาโดยฝ่ายโจทก์และจำเลย จะต้องถูกจำขังไว้ เว้นแต่จะมีผู้ใดมาค้ำประกันเพื่อเป็นหลักประกันในการนำตัวจำเลยมาส่งต่อศาล โดยวัตถุประสงค์ที่จะให้ทั้งสองฝ่ายต้องมาแสดงตนต่อศาลทุกนัด และจะไม่หลบหนีเมื่อต้องถูกบังคับตามคำพิพากษา ซึ่งยังคงเป็นการประกันแบบเทครัวเรือนที่ผู้ประกันและลูกเมียในครัวเรือนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบถูกตีหรือจำขังแทนผู้ที่ตนรับประกัน จนกระทั่งปลายรัชกาลที่ 7 จึงได้ยกเลิกกฎหมายบางลักษณะบางมาตราที่มีความล้าสมัย และมีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความมีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ. 115 ออกใช้ควบคู่กันไป ในช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ประเทศไทยเริ่มยอมรับแนวความคิดและหลักกฎหมายของภาคพื้นตะวันตก มีการจ้างชาวต่างชาติเป็นที่ปรึกษาในการปรับปรุงทางด้านหลักกฎหมาย ประเทศไทยจึงได้แนวความคิดทางด้านหลักกฎหมายของทางตะวันตกเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมของไทยจวบจนปัจจุบัน¹¹

ต่อมามีการเสนอร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและทำการปรับปรุงอีกหลายครั้ง มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว ดังนี้

พุทธศักราช 2452 ได้มีการเสนอร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 1 เป็นครั้งแรก เสนอโดย Mr.René A.Guyon แต่ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการประกันตัวแต่อย่างใด ต่อมาคณะกรรมการจึงได้ปรับปรุงเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเข้าไปในลักษณะที่ 3 ว่าด้วยการประกันและหลักประกัน (Bail and other Securities) โดยบัญญัติว่าการจะให้ประกันหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผู้พิพากษาไต่สวนแห่งศาลโปริสภา ซึ่งมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการให้ประกันตัวหรือไม่ก็ได้โดยไม่ต้องมีจำกัด เพียงแต่กำหนดให้ประกันเป็นจำนวนเงินหรือหลักประกันตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนเจ้าพนักงานผู้ดำเนินคดีจะทำการใดเกี่ยวกับสัญญาประกัน เช่น การปรับตามสัญญา การออกหมายจับจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาไต่สวนก่อนอำนาจของผู้พิพากษาไต่สวน จะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ต้องขังถูกปล่อยและถูกขังระหว่างพิจารณา

¹⁰ ร.แลงกาศ์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เล่ม 2, กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526, หน้า 205
อ้างใน นุรณิมา คุณิอาจ, อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557, หน้า 15

¹¹ สุขุมลย์ สุโขบล, การประกันในชั้นสอบสวน: ศึกษาในแง่การใช้ดุลพินิจเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวทางสังคมสงเคราะห์, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527, หน้า 54-56

พุทธศักราช 2458 มีการเสนอร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 2 ที่เสนอโดย Mr.Delesstrée บัญญัติเรื่องการประกันตัวไว้ในบรรพ 4 ลักษณะ 8 เงื่อนไขของผู้ต้องหา ขณะถูกควบคุมจับกุม หรือโดยมีหมายจับและการปล่อยชั่วคราว มีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การประกันตัวทำได้ทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นศาล โดยผู้ต้องหาเท่านั้นที่มีสิทธิร้องขอประกันตัวได้ การกำหนดจำนวนเงินที่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันและอยู่ในดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเท่านั้น ซึ่งในขณะนั้นมีได้มีการกล่าวถึงการใช้หลักทรัพย์ในการประกันตัวแต่อย่างไร สัญญาประกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาปรากฏตัวในการสอบสวนหรือพิจารณาคดี และเมื่อมีคำพิพากษาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดจริงจะได้มีตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ลงโทษ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการประกันตัวผิดสัญญาประกัน โดยไม่มีเหตุอันควรรัฐก็อาจจะริบเงินประกันได้ ผู้มีอำนาจให้ประกันอาจออกหมายจับได้ กรณีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังตามหมายจับแต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องศาลถ้าความผิดมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามเป็นหลักแหล่ง มีอาชีพที่แน่นอน เมื่อมีคำร้องจากผู้ต้องหาผู้มีอำนาจก็อาจให้ประกันหรือปล่อยชั่วคราวได้

พุทธศักราช 2460 Mr.René A.Guyon ได้เสนอร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 3 โดยได้แก้ไขถ้อยคำและเพิ่มเติมชื่อเรียกการประกันไว้ในหมวด 6 ได้แก่ การปล่อยชั่วคราว การประกันและสัญญาประกันทัณฑ์บน (Provisional Release Bail and Bond) มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างไปจากฉบับที่ 2 คือ การกำหนดขออำนาจการให้ประกันของพนักงานอัยการ เฉพาะความผิดที่เกิดในเขตอำนาจของตน ผู้มีสิทธิร้องขอประกันตัวคือผู้ต้องหา จำเลยหรือบุคคลอื่นก็ได้ นายประกันต้องลงชื่อในสัญญาประกันและอาจใช้หลักทรัพย์แทนเงิน ซึ่งการกำหนดจำนวนเงินประกัน พนักงานอัยการและศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางจนเกิดเป็นปัญหาถกเถียงกันว่าควรมีขอบเขตหรือหลักเกณฑ์เพียงใด¹²

การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 3 ในปี พ.ศ. 2466 บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการปล่อยชั่วคราวบัญญัติไว้ในมาตรา 132-140 โดยมีเหตุผลเพื่อให้สามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับประเทศไทย และระบบการประกันตัวเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ที่ควรปรับปรุงให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และให้มาตรการเกี่ยวกับการปล่อยตัวโดยพลันสำหรับ ผู้บริสุทธิ์หรือยังไม่มีความคิดให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ให้อำนาจพนักงานอัยการในกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานแทนในท้องที่อื่นด้วย การยื่นคำร้อง

¹² มนต์ชัย ชนินทรลีลาช, ขอบเขตการใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราว, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537, หน้า 33-37

ต่อศาลกฎหมายกำหนด ให้ศาลต้องพิจารณาสั่งภายใน 2 วัน โดยจะพิจารณาการให้ประกัน โดยการรับหลักประกันหรือนายประกันแทนการวางเงินก็ได้โดยไม่ต้องฟังคำคัดค้านจากผู้ใด¹³

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 4 ในปี พ.ศ. 2475 มีการทบทวนปรับปรุง 3 ครั้ง จนเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน มีสาระสำคัญ ได้แก่ การกำหนดอัตราโทษขั้นสูงค่าเป็นหลักเกณฑ์ในการประกันตัว กำหนดให้บางฐานความผิดไม่อนุญาตให้ประกันในชั้นสอบสวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจโดยตรง ส่วนหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการประกัน ยังไม่มีในชั้นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจอื่น คงมีแต่ศาลเท่านั้นที่บัญญัติข้อพิจารณาประกอบคำวินิจฉัยไว้¹⁴ ได้แก่ ให้พิจารณาถึงความหนักเบาแห่งข้อหา

1.2 ประวัติความเป็นมาในการปล่อยชั่วคราวของสหรัฐอเมริกา

การปล่อยชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกาในอดีตนี้ ได้มีการยึดโยงความคิดมาจากประเทศอังกฤษตั้งแต่สมัยเป็นอาณานิคม โดยมีแนวคิดในการเลือกความสัมพันธ์ระหว่างนายประกันกับผู้ถูกกล่าวหาเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาให้ประกันตัว ด้วยเหตุที่นายประกันต้องรับผิดชอบแทนผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่ไม่ปรากฏตัวต่อศาล ลักษณะสัญญาที่นายประกันต้องรับผิดชอบแทนผู้ถูกกล่าวหา เปลี่ยนมาเป็นการถูกริบเงินหรือหลักทรัพย์แทน และเนื่องจากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีอาณาเขตที่กว้างใหญ่ มีประชากรหลายเชื้อชาติและมีการย้ายถิ่นฐานอยู่ตลอดเวลา ระบบการประกันตัวจึงไม่อาจอาศัยหลักความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายประกันกับผู้ถูกกล่าวหาได้ ทำให้เกิดระบบนายประกันอาชีพเข้ามามีบทบาทในระบบการประกันตัวของสหรัฐอเมริกา

โดยกฎหมายในเรื่องของการประกันตัวนั้น ได้กำหนดอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา โดยบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 (Eighth Amendment) บัญญัติไว้แต่เพียงการห้ามเรียกประกันเกินสมควร (Excessive bail shall not be required) เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะมีการให้สัตยาบันต่อ Bill of Rights สภาครองเกรสสหรัฐอเมริกาได้กำหนดข้อความไว้ใน Judiciary Act 1789 ว่าให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาในกรณีการจับกุมคดีอาญาทุกคดี เว้นแต่คดีนั้นมีโทษประหารชีวิต และยังมีข้อกำหนดให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องโทษประหารชีวิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะพฤติการณ์แวดล้อม พยานหลักฐานของความผิด โดยส่วนใหญ่คำนึงถึงจำนวนเงินประกันด้วย จึงมีอาจปฏิเสธได้ว่า ธุรกิจการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีส่วนช่วยให้ได้รับความน่าเชื่อถือจากศาลในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย และทำให้จำเลยได้รับการป้องกันสิทธิที่จะได้รับการประกันตัวเพื่อเปิดโอกาสให้เขาเตรียมการ

¹³ บุรณิมา คุณิอาจ, อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2557, หน้า 15

ต่อสู้อคดีได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจากแนวความคิดเหล่านี้ ทำให้เกิดทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันไว้ 3 ประการ คือ

1) การพิจารณาการประกันตัวมีวัตถุประสงค์มุ่งแต่เพียงว่าผู้กระทำความผิดจะต้องปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของศาลตามเงื่อนไขที่ว่าจำเลยต้องให้คำรับรองจนเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าจะมาศาลได้ในวันนัดพิจารณาและยินยอมที่จะรับโทษถ้าหากว่าได้กระทำความผิดจริง โดยต้องมีสัญญาประกันหรือวางเงินจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นหลักประกัน ซึ่งหากผิดสัญญาจะถูกริบเงินประกัน

2) แม้จำเลยบางคนมีแนวโน้มจะหลบหนี ก็ยังมีสิทธิที่จะได้รับการประกันตัว เพราะการที่จะผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมจำเป็นต้องมีการเสี่ยงภัยว่าจำเลยอาจหลบหนีบ้างแต่ก็ไม่ได้นินงอนใจ ยังได้กำหนดวิธีการจัดการในกรณีหลบหนีไว้แล้ว

3) จำนวนเงินประกันจะต้องไม่กำหนดสูงเกินไปตามรัฐธรรมนูญฉบับที่แก้ไขครั้งที่ 8 แต่จำเป็นต้องมีการกำหนดให้เหมาะสมในการลดความเสี่ยงในการที่จำเลยหรือผู้ต้องหาจะหลบหนีหรือเพียงเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปรากฏตัวต่อศาล

1.3 ประวัติความเป็นมาการปล่อยชั่วคราวของประเทศไทย

การปล่อยชั่วคราวในประเทศไทยเริ่มมีขึ้น เมื่อปี ค.ศ. 673 และเป็นประเทศแรกของโลกที่มีมาตรการในการปล่อยตัวชั่วคราว ปรากฏอยู่ในวิธีการในทางพิจารณาความอาญาที่คล้ายกับประกันตัวเรียกว่า “Both” ซึ่งเป็นวิธีการที่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้กับผู้เสียหายในคดีอาญาเพื่อป้องกันมิให้คู่ความทั้งสองฝ่ายอาฆาตพยาบาทต่อกันก่อนการพิจารณาคดีสิ้นสุดลง และหากภายหลังพิสูจน์ได้ว่าจำเลยบริสุทธิ์ก็จะได้รับเงินดังกล่าวคืน วิธีนี้ได้ใช้มาจนถึงยุคสมัยกลางของอังกฤษประมาณปี ค.ศ. 1066 เนื่องจากเริ่มมีผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ในคุกเป็นจำนวนมากทำให้รัฐบาลประสบปัญหาหากไม่เพียงพอที่จะกักขังจำเลย ซึ่งการพิจารณาคดีก็จะเสร็จสิ้นนั้นกินระยะเวลานานพอสมควร ทำให้รัฐเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องขังเป็นจำนวนมาก รัฐจึงต้องหามาตรการผ่อนปรนปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไประหว่างพิจารณาคดีเพื่อที่จะลดปัญหาดังกล่าว แต่ไม่รวมถึงผู้ต้องหาหรือจำเลยที่กระทำความผิดร้ายแรง โดยในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลฝ่ายที่สามที่เชื่อถือได้ให้สัญญาก่อนการได้รับการปล่อยชั่วคราวว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาล ถ้าจำเลยหลบหนีนายประกันเองจะต้องมอบตัวเขาเป็นจำเลยแทนผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ตนได้ประกันไว้ ด้วยเหตุดังกล่าวนายประกันจึงอำนาจควบคุมจำเลยเต็มรูปแบบจึงกล่าวได้ว่าการประกันตัวของประเทศไทยในอดีตกาลนั้นคือหลักในการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเลือกผู้ควบคุมตัวจำเลยเอง ต่อมาในปี ค.ศ. 1275 นายประกันที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินก็ได้รับสิทธิดีขึ้น กล่าวคือ หากผิดสัญญาประกันต่อศาลจะถูกริบทรัพย์สิน

ของตนที่ได้วางเป็นประกันต่อศาลแทนที่จะต้องมอบตัวเองเป็นจำเลยแทนผู้ที่ตนรับประกัน และได้มีกฎหมายการประกันฉบับแรกขึ้น โดยใช้ชื่อว่า Act of Westminster¹⁴

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control)

เป็นระบบที่กระบวนการยุติธรรมมุ่งเน้นที่การต่อสู้กับอาชญากรรม การมุ่งป้องกันพฤติกรรมอาชญากรรมและการให้ความคุ้มครองกับผู้ที่อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม กล่าวคือ ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม จะเน้นประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งควบคุมระงับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีการจับกุมผู้กระทำผิดให้ได้เป็นจำนวนมาก และผู้ที่ถูกจับกุมได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่กระทำผิดจริงเท่านั้น โดยการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและเด็ดขาด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจะควบคุมหรือปราบปรามอาชญากรรม ตลอดจนการไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ จะทำให้ประชาชนในสังคมมองว่ารัฐไม่สามารถอำนวยความสะดวกหรือไม่สามารถสร้างความสงบสุขให้แก่สังคมได้และจะทำให้ประชาชนไม่เคารพกฎหมายมากขึ้น ประชาชนที่เคารพกฎหมายจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและเสรีภาพของประชาชนผู้บริโภคจะได้รับความกระทบกระเทือนมากขึ้น ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคมว่าสามารถสร้างความสงบสุขให้แก่สังคมได้

สำหรับการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นจะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การจับกุมผู้กระทำผิดการสืบสวน การสอบสวน การพิสูจน์ความผิด การดำเนินคดี การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และการปล่อยตัวผู้กระทำผิดหรือจำเลย ดังนั้น การดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังกล่าวในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน อันจะทำให้ผู้กระทำผิดมีโอกาที่จะหลุดพ้นจากการถูกศาลพิพากษาลงโทษได้น้อยที่สุด

ในการดำเนินคดีอาญาจะดำเนินไปตามขั้นตอนต่างๆ โดยมีกระบวนการคัดกรอง (Screening Process) ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ขั้นตอนการสืบสวนก่อนการจับกุม การจับกุม การสืบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเพื่อฟ้องต่อศาล การพิจารณาคดี และการลงโทษผู้กระทำผิดหรือการปล่อยตัวจำเลย โดยในกรณีที่ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี

¹⁴ คุนซันย์ สุสวัสดิ์, ปัญหากฎหมายในการประกอบธุรกิจประกันอสังหาริมทรัพย์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555, หน้า 14-16

เป็นผู้บริสุทธิ์จะถูกกลั่นกรองออกไปจากกระบวนการยุติธรรม อาทิ การไม่มีพยานหลักฐานที่เพียงพอ หรือไม่ทราบแน่ชัดว่าได้กระทำความผิด ส่วนผู้ที่กระทำความผิดสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว โดยเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการสามารถที่จะวินิจฉัยความถูกต้องในขั้นตอนดังกล่าวได้

ดังนั้น การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น จะต้องพยายามให้มีการยุติในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการยุติธรรมในชั้นของพนักงานสอบสวน หรือในชั้นของพนักงานอัยการ มากกว่าการนำคดีเข้าสู่ศาลโดยไม่จำเป็น แนวคิดนี้มีความเชื่อว่าการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ควรจะอยู่ภายใต้อำนาจของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่ วิธีการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน โดยผู้กระทำความผิดมีโอกาสที่จะหลุดพ้นจากการที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษให้ได้น้อยที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) จึงเป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมให้หมดสิ้นไป และทำให้การวินิจฉัยคดีแล้วเสร็จไปตั้งแต่ขั้นตอนแรกของกระบวนการยุติธรรม และทำให้ผู้บริสุทธิ์ถูกกลั่นกรองออกไปจากกระบวนการยุติธรรม ในขณะที่เดียวกันจะมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เน้นที่รูปแบบของการควบคุมอาชญากรรม มีวิธีดำเนินการที่มีการปล่อยตัวผู้บริสุทธิ์ออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยเร็ว ดำเนินคดีต่อผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีที่มีพยานหลักฐานชัดเจนหรือผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีที่รับสารภาพเป็นสำคัญ¹⁵

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี/ผู้กระทำความผิด หรือกระบวนการนิติธรรม (Due Process)

หลักการที่ว่า รัฐจะต้องเคารพต่อสิทธิตามกฎหมายของประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เนื่องจากรัฐได้เอาสิทธิเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่วนหนึ่งเพื่อบริหารจัดการเชิงระบบ โดยทฤษฎีนี้มุ่งเน้นไปในการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของประชาชนตลอดจนสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา หรือสิทธิของผู้ต้องสงสัยมากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ยังยึดหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรมมากกว่าทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม โดยไม่เชื่อว่าการควบคุมอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพได้อย่างแท้จริง

¹⁵ สุนนทิพย์ จิตสว่าง และนันทิ จิตสว่าง, การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม, 2556, หน้า 19-20

โดย ประธาน วัฒนวานิชย์ (2520) ได้ให้ความหมายของกระบวนการนิติธรรม (due process) ไว้ว่า

“กระบวนการนิติธรรม (Due Process) หมายถึง การใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม และมีเหตุผลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญสหรัฐ หมายถึง รัฐหรือรัฐบาลกลางจะดำเนินคดีต่อผู้ต้องหา ในคดีอาญาด้วยหลักของความเป็นธรรมและวิธีพิจารณาตามกฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองต่อบุคคล ตามมาตรฐานขั้นต่ำภายใต้หลักแห่งเสรีภาพ (Liberty) นอกจากนี้ กระบวนการตามกฎหมาย ในรัฐประชาธิปไตยซึ่งดำเนินไปในแต่ละขั้นตอน ปฏิบัติถูกต้องเป็นธรรมและเหมาะสมหรือไม่”

แนวคิดดังกล่าวนี้จึงให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นธรรมในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรม และยึดถือการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งเน้นด้านกฎหมาย หรือหลักนิติธรรมที่เป็นการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีหรือผู้กระทำผิด มากกว่าการมุ่งเน้นในการควบคุมอาชญากรรม เนื่องจากกระบวนการในการค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในบางครั้งอาจมีการ ดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง อาทิ การใช้วิธีการล่อลวง บุ้เชิญ หรือการสร้างพยานหลักฐานขึ้นมาใหม่ จึงทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดไม่มีความยุติธรรมอย่างแท้จริง ทฤษฎีนี้จึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการ ในขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการ แต่เห็นว่าจะต้องจัดให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนข้อกล่าวหาของผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี อย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรม

เนื่องจากแนวคิดนี้ได้ยึดถือกฎหมายเป็นหลักในการพิจารณาคดี การไต่สวนผู้กระทำผิด หรือการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจะต้องมีการดำเนินการที่เป็นทางการ รัฐจะต้องเคารพต่อสิทธิ ตามกฎหมายของประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เนื่องจากรัฐได้เอาสิทธิเสรีภาพในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนส่วนหนึ่งเพื่อบริหารจัดการเชิงระบบ รัฐต้องไม่มีความลำเอียง เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง นอกจากนี้ บุคคลจะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดเพียงเพราะมีพยานหลักฐาน ว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดเท่านั้น แต่บุคคลจะมีความผิดต่อเมื่อผู้มีอำนาจตามกฎหมาย พิจารณาพิพากษาชี้ขาดตามตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่ให้ความคุ้มครองอย่างถ่วงถ่วงแล้วว่าบุคคลดังกล่าวได้ กระทำผิด โดยหลักกระบวนการนิติธรรมหรือหลักการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย เป็นการวาง ข้อกำหนดทางกฎหมายและกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อให้ฝ่ายตุลาการทำหน้าที่เป็นหลักประกัน พื้นฐานด้านความเป็นธรรม ความยุติธรรม และสิทธิเสรีภาพของประชาชนแทนฝ่ายนิติบัญญัติ

จากหลักการที่ว่า รัฐจะต้องเคารพต่อสิทธิตามกฎหมายของประชาชน ทุกคน ต้องเสมอภาคเท่าเทียมกัน เนื่องจากรัฐได้เอาสิทธิเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่วนหนึ่ง เพื่อบริหารจัดการเชิงระบบ โดยหลักการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย จึงเป็นการวางข้อกำหนด

ทางกฎหมายและกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อให้ผ่านตุลาการซึ่งทำหน้าที่เป็นหลักประกันพื้นฐานด้านความเป็นธรรม ความยุติธรรม และสิทธิเสรีภาพของประชาชนแทนฝ่ายนิติบัญญัติ¹⁶

แม้ว่าทั้งสองแนวคิดนี้จะมีรูปแบบและวิธีปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน แต่ทั้งสองแนวคิดก็มีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมโดยรวม ซึ่งในความเป็นจริงแล้วระบบกฎหมายของหลายๆ ประเทศก็ได้นำทั้งสองทฤษฎีนี้มาใช้แบบผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศนั้นๆ เนื่องจากแต่ละประเทศต่างมีปัญหาในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างประโยชน์สาธารณะ ซึ่งก็คือความสงบเรียบร้อยภายในรัฐกับประโยชน์เอกชน ซึ่งก็คือ สิทธิเสรีภาพของบุคคล นั่นเอง

ดังนั้น การปรับปรุงและพัฒนาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของแต่ละประเทศ จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาหลักกฎหมายหรือวิธีปฏิบัติให้มีความสมดุลระหว่างอำนาจรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยกับหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อนำไปสู่ความยุติธรรมอย่างแท้จริงอันเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดทั้งสอง คือ แนวคิดการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) และแนวคิดการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบกระบวนการนิติธรรม (Due Process) เข้าด้วยกัน

อย่างไรก็ตามในการดำเนินคดีอาญานั้น ยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี เนื่องจากในการดำเนินคดีอาญานั้นตั้งแต่ในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวนต้องมีการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา ในขั้นตอนการฟ้องคดีของพนักงานอัยการต้องมีผู้ต้องหาส่งต่อศาล และในการพิจารณาคดีของศาลก็ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย จะเห็นได้ว่าทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหาหรือจำเลยทั้งสิ้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวบุคคลนั้นไว้ในอำนาจรัฐ แต่การควบคุมตัวนั้นต้องมีใช้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น นั่นก็คือ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นเท่านั้น

เมื่อเป็นเช่นนั้น ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญาจึงจำเป็นต้องกักขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในระหว่างการพิจารณาคดีไว้ก่อน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะมีตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาลในการพิจารณาคดีทุกนัด แต่การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในเรือนจำทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ได้แก่ การขาดโอกาสทางการศึกษา การขาดโอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือครอบครัว การได้รับผลกระทบด้านจิตใจ เช่น การวิตกกังวล

¹⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 20-21

เรื่องสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว¹⁷ นอกจากผลกระทบที่มีผลต่อตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเองแล้ว รัฐยังประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ปัญหาภาพลักษณ์และการยอมรับของสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิด ปัญหาการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร ปัญหาข้อจำกัดด้านทรัพยากรของทางเรือนจำ ปัญหาด้านการเรียกร้องค่าเสียหายด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาการสูญเสียงบประมาณจำนวนมากเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ นอกจากนี้การพิจารณาคดีล่าช้ายังทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังต้องถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำนานกว่าโทษที่ได้รับ เป็นต้น

2.3 หลักการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

การให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ถูกดำเนินคดีอาญาถือเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง และถือเป็นหลักประกันความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของทุกประเทศในการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยการพิสูจน์ความจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีมาตรฐานและถูกต้องในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29 ที่บัญญัติว่า

“บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำผิดมิได้

ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ จะไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ย่อมมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นกระทำความผิดตามกฎหมายจริง และก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมตัวหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจึงกระทำได้เมื่อมีความจำเป็นและเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยความเรียบร้อย และเป็นการประกันการมีตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีนั้น จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักการ ในการดำเนินคดีอาญาดังกล่าว การปล่อยชั่วคราวจึงเป็นมาตรการ

¹⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 26

หนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นการชั่วคราวจากการถูกควบคุมตัวอยู่ในอำนาจรัฐ

2.4 หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์

หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สำคัญ เป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ข้อสันนิษฐานนี้ถือเป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาดและสามารถพิสูจน์หักล้างได้ ซึ่งกฎหมายเปิดโอกาสให้คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสู้บได้แย้งหรือหักล้างได้ ดังนั้นในการสืบพยานในคดีอาญา แม้ฝ่ายหนึ่งจะพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขแห่งการสันนิษฐานได้ ศาลก็จะฟังเป็นอันยุติตามข้อเท็จจริงที่ได้รับการสันนิษฐานไม่ได้ เพียงแต่เป็นการผลักภาระหน้าที่ที่น่าสืบไปให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น ถ้าอีกฝ่ายนำพยานเข้าสู้บหักล้างไม่ได้ ศาลจะฟังข้อเท็จจริงเป็นอันยุติตามข้อสันนิษฐานนั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองหลักการนี้ไว้ในมาตรา 29 วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” จึงมีผลเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ให้แก่โจทก์ผู้กล่าวหาที่มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานเข้ามาพิสูจน์ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจริง ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ได้บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ว่านักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นเมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยและปล่อยตัวจำเลยไป

2.5 หลักการควบคุมตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยว่า บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย 19 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีข้อห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี¹⁸

เมื่อจับ การควบคุม เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการเคลื่อนที่ไปมา ย่อมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้นจึงไม่อาจจับและคุมขังบุคคลนั้นไว้ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้¹⁹

¹⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29

¹⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28

2.6 หลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามหลักสากล

2.6.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (*Universal Declaration of Human Rights*)

Rights)

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีมาตั้งแต่ครั้งโบราณ เดิมเป็นแนวคิดมุ่งไปในทางจำกัดอำนาจของกษัตริย์หรือผู้ปกครองที่มีมากเกินไป พยายามกำหนดสิทธิต่างๆ ที่บุคคลควรได้รับจากรัฐในฐานะที่เป็นมนุษย์ในมาตรฐานเดียวกัน โดยเห็นว่าสิทธิเหล่านี้เป็นสิทธิธรรมชาติ (Natural right) ที่เห็นว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน พระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ขึ้นมาและได้ให้สิทธิบางอย่างแก่มนุษย์ที่ไม่อาจโอนให้แก่อื่นและไม่มีใครล่วงละเมิดได้ ได้แก่ สิทธิในชีวิตเสรีภาพและสิทธิที่จะหาความสุขและรัฐทั้งหลายจะต้องรับรองสิทธิเหล่านี้ สืบเนื่องมาจากกฎหมายธรรมชาติ (Natural law) ซึ่งอ้างว่ามีอยู่ตามธรรมชาติคือเกิดมีมาเองโดยที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น เป็นกฎหมายที่อยู่เหนือรัฐรัฐจะออกกฎหมายให้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายธรรมชาติไม่ได้ เป็นกฎหมายที่ใช้ได้ไม่จำกัดเวลาไม่มีเวลาล่วงพ้นสมัย และใช้ได้ทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นรัฐใดๆ นานาประเทศจึงได้ร่วมมือกันจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาฯ นี้ ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 30 ข้อ จำแนกสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองเป็น 2 ประเภท คือ

1) *สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)* ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติ 20 ข้อแรก กล่าวถึงสิทธิตามธรรมชาติที่มีมาแต่ดั้งเดิม คือสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ ทรัพย์สิน ความเสมอภาค ความยุติธรรม (The right to life, liberty, property, equality, justice and the pursuit of happiness) ซึ่งประกอบด้วยสิทธิในทางอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหว (The right to freedom of movement) สิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยรวมกับผู้อื่น (The right to own property alone as well as in association with others) สิทธิที่จะทำการสมรส (The right to marry) สิทธิในการเสมอกันตามกฎหมาย และสิทธิที่จะได้รับการพูดโดยเสรีและการร่วมประชุมโดยสันติ (The right to free speech and peaceful assembly) เป็นต้น

2) *สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic Social Rights)* ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติตั้งแต่ข้อ 22 เป็นต้นไป เช่นสิทธิในการศึกษา (The right to education) สิทธิที่จะตั้งสหพันธ์กรรมกร (The right to form trade union) สิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพ และความเป็นอยู่ของตนและครอบครัว (The right of everyone to a standard of living adequate for the health and wellbeing of himself and his family) สิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่างรวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับสินจ้าง (The right to rest and leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay) เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนดหลักสำคัญไว้ว่า มนุษย์ทั้งหลาย เกิดมาพร้อมกับความมีอิสระ มีศักดิ์ศรีและสิทธิเท่าเทียมกัน บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือลงโทษด้วยวิธีการอันโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือหยาบเถื่อนมิได้ และบุคคลจะถูกจับกุม กักขังโดยพลการมิได้

ซึ่งจากหลักการดังกล่าวกำหนดว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และมีสิทธิเท่าเทียมกันในชีวิตและร่างกาย การจับกุม กักขังจะต้องกระทำโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับการพิจารณา คดีอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม ทั้งต้องมีหลักประกันว่าจะมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม ในระหว่างดำเนินคดีจะปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ เพราะยังไม่มีคำพิพากษา ตัดสินว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเขาเหล่านั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ดังที่ปรากฏ อยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ข้อ 11(1) ว่า

“ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผยซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี”²⁰

2.6.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant of Civil and Political Rights)

การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดทำขึ้นหลายฉบับ แต่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการปล่อยชั่วคราว คือกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant of Civil and Political Rights) กติการฉบับนี้มีข้อความรวม 53 ข้อ เป็นบทบัญญัติที่เป็นสาระบัญญัติ รับรองสิทธิเสรีภาพ คือข้อ 1-27 เป็นวิธีบัญญัติ วิธีการดำเนินงานเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิเสรีภาพที่รับรองไว้คือ ข้อ 28-53

การคุ้มครองสิทธิ โดยที่บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล เช่น ห้ามมิให้มีการจับกุมหรือคุมขังตามอำเภอใจ บุคคลที่ต้องการหาคดีอาญาจะต้องนำไปยังศาล หรือเจ้าพนักงานอื่นๆ ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อพิจารณาดีในเวลาอันสมควรหรือเพื่อปล่อยตัว ในกรณีที่บุคคลใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยถูกจับหรือคุมขัง ย่อมมีสิทธิดำเนินวิธีพิจารณาในศาล เพื่อจะได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าว่าการคุมขังนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเพื่อปลดปล่อยผู้นั้น ถ้าการคุมขังนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย บุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในศาล มีสิทธิที่จะได้รับการ

²⁰ อริย์พร กลั่นนุรักษ์, *การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2545, หน้า 20-22

พิจารณาคืออย่างยุติธรรมและเปิดเผย บุคคลที่ถูกกล่าวหาในคดีอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำความผิดตามกฎหมาย

กติกานี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีสาระรับรองหลักการสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มุ่งที่จะกำหนดมาตรการต่างๆ ให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความมั่นคง ซึ่งบุคคลใดจะถูกจับกุมกักขังหรือลิดรอนเสรีภาพโดยมิชอบไม่ได้ เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้และจะต้องได้รับแจ้งข้อหาในทันทีหลังจากนั้นจะต้องถูกนำตัวไปสู่กระบวนการทางศาลและได้รับการพิจารณาคดีหรือปล่อยตัวโดยมีหลักว่าผู้ถูกจับเหล่านั้นจะต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีหลักประกันหลบหนีพอสมควรและต้องแยกผู้ที่ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดีจากผู้ต้องโทษ หลังมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิด และจะต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเหล่านี้อย่างเหมาะสมเพราะบุคคลเหล่านี้ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่²¹

---

²¹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 22-23

บทที่ 3

หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) หรือที่เรียกว่า EM เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัว ใช้สวมใส่ข้อมือข้อเท้าหรืออวัยวะส่วนอื่นใดของบุคคล ซึ่งรับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์และสามารถใช้ควบคุมตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง บริเวณหรืออาณาเขตของบุคคลได้²² ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่

Tracking Tag คือ อุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device)

Strap คือ สายรัด ซึ่งออกแบบเพื่อป้องกันการทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อให้ปรากฏหลักฐานหากมีความพยายามที่จะทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และหากมีการทำลายเกิดขึ้น เช่น การตัดสายรัดจะเกิดสัญญาณแจ้งเตือนไปยังศูนย์ควบคุมฯ เพื่อแจ้งว่ามีการทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้น

Home/indoor Monitoring Center คือ ศูนย์ควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์กลาง (Central Computer System) หากมีการผิดเงื่อนไขหรือทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะมีการส่งสัญญาณเตือน (Alerts) มายังศูนย์ควบคุมฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการประจำศูนย์สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีและเหมาะสม ได้แก่ การสอบถามเบื้องต้นถึงสาเหตุการฝ่าฝืนเงื่อนไข หรือส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ

Home/indoor Monitoring Unit (MU) ซึ่งจะติดตั้งในบริเวณที่พักอาศัยของผู้กระทำผิด เพื่อส่ง-รับสัญญาณ²³

---

²² ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยการเก็บรักษา การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ข้อมูลการติดตามตัวของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2561

²³ เอกสารประกอบการสัมมนา โครงการสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรจากภาครัฐและผู้มีอำนาจสั่งใช้อุปกรณ์เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำผิด, สมุทรสาคร: สำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดสมุทรสาคร

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ควบคุมผู้กระทำความผิดนี้ ถูกคิดค้นขึ้นในช่วงทศวรรษ 1960-1970 โดย Dr. Ralph Schwitzgebel คณะกรรมการในการทดลองด้านจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard เป็นอุปกรณ์ส่งสัญญาณระยะทาง 400 เมตร สามารถกำหนดสถานที่อยู่ของผู้สวมใส่ อุปกรณ์ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมและสังคมโดยรวม และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้กระทำความผิด มีการจดสิทธิบัตรในปี ค.ศ. 1969 หลังจากนั้น ประมาณ 20 ปี จึงได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร ซึ่งในขณะนั้นได้ถูกนำมาใช้เพื่อต้องการลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นสำคัญ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1977 ผู้พิพากษาชาวอเมริกัน (Jack Love) ซึ่งอยู่ในเมือง Albuquerque มลรัฐนิวเม็กซิโก ได้นำอุปกรณ์ที่สามารถติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาใช้กับผู้กระทำความผิดเป็นคนแรกในเมือง Albuquerque และเป็นผู้พิพากษาที่ได้มีคำสั่งแรกของโลกให้มีการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้กระทำความผิดที่ได้รับการพักโทษเพื่อเฝ้าติดตามพฤติกรรมการ โดยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันได้มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมผู้กระทำความผิดในทุกมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา²⁴

1. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2549 กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมได้เป็นผู้มีแนวคิดริเริ่มที่จะนำ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมตัวผู้ถูกควบคุมความประพฤติหรือผู้ต้องขังในรูปแบบของการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระบบการควบคุมตัวผู้ต้องขังหรือจำเลยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ศาลและสังคมโดยรวม นอกจากนี้ ยังมุ่งหวังที่จะช่วยลดปัญหาความแออัดในเรือนจำ ปัญหาการยอมรับจากสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิด ปัญหาการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาอัตราค่าจ้างของเรือนจำ และปัญหาการเรียกร้องด้านสิทธิมนุษยชน ในเรือนจำต่อมาได้มีการเสนอแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/1 89/2 (2)(3) โดยเฉพาะ มาตรา 89/2 วรรคหนึ่ง (3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550 บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งให้จำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขตของ ผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษา ถึงที่สุดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงได้ ออกกฎกระทรวงกำหนด

²⁴ ธิดา สิริธรรมานวงศ์, การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558, หน้า 37

หลักเกณฑ์และวิธีการจำคุกโดยวิธีการอื่น ที่สามารถจำกัดการเดินทาง และอาณาเขต พ.ศ. 2556 ขึ้นซึ่งเป็นวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาโดยไม่ต้องถูกจำคุก อยู่ในเรือนจำ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมคุมประพฤติได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิดในระบบงานคุมประพฤติเป็นครั้งแรกในประเทศไทย มีกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ผู้ถูกคุมประพฤติที่เป็นเด็กและเยาวชนผู้ได้รับการพักโทษผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จำนวน 200 ราย โดยนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดทุกประเภทฐานความผิดทุกเพศทุกวัย มีเงื่อนไขที่สามารถใช้ในการกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ได้แก่ ห้ามเข้าในพื้นที่ที่กำหนดโดยกำหนดช่วงเวลาห้ามออกในพื้นที่ที่กำหนด กำหนดช่วงเวลา กำหนดเส้นทางในการเดินทาง จำกัดความเร็วในการขับขี่ มีพื้นที่นำร่องในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานคุมประพฤติจำนวน 15 แห่ง ทั่วประเทศ

ต่อมาสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีแนวคิดในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางมาใช้ในงานปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกัน ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ปัญหาผู้ถูกดำเนินคดีซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ในชั้นปล่อยชั่วคราว ปัญหาความยากจนไม่มีเงินประกันตัว ทำให้คนยากจนถูกควบคุมตัวเกือบทุกกรณี และเสียโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราว อีกทั้งปริมาณผู้ต้องขังหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำมีปริมาณมากจนเกิดความแออัด เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2558 จึงได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว กำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว โดยพิจารณาการปล่อยชั่วคราวตามหลักกฎหมายและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว แต่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดไม่มีหลักทรัพย์ประกันในการขอปล่อยชั่วคราว สามารถแสดงความประสงค์ขียนยอมขอติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัวแทนการวางหลักทรัพย์ประกัน ต่อศาลได้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์และรูปแบบเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว ดังนี้

1.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราว

1.1.1 การร้องขอให้ศาลปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว

การร้องขอให้ศาลปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวแยกได้ดังนี้

1) การร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างฝากขัง คือ กรณีเมื่อผู้ต้องหา

ถูกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวมาขออนุญาตศาลฝากขังระหว่างที่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ผู้ต้องหามีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวต่อศาลได้

2) การร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น คือ กรณีเมื่อจำเลยถูกพนักงานอัยการฟ้องต่อศาลแล้ว จำเลยมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวต่อศาลได้

3) การร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา เมื่อจำเลยถูกกักขังหรือจำคุก โดยผลของคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี จำเลย มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวก่อนที่จะยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา หรือจะยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวพร้อมกับยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา หรือจะยื่นหลังจากยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกาแล้วก็ได้

4) การร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวบุคคลที่ถูกกักขังหรือจำคุกในกรณีอื่น เช่น ศาลออกหมายจับพยานที่จึงใจไม่มาศาล หรือกรณีละเมิดอำนาจศาล หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ถูกจับกุมโดยเหตุจงใจขัดจีนคำบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 363 เป็นต้น บุคคลเช่นว่านั้น มีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวได้²⁵

1.1.2 ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ได้แก่

1) ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานที่ถูกออกหมายจับกรณีที่จึงใจไม่มาศาล หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ถูกจับกุมโดยเหตุจงใจขัดจีนคำบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

2) ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลย พยาน หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้องกันโดยทางสมรส บุคคลที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติพี่น้อง หรือมีความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ศาลเห็นสมควรหรือนิติบุคคล เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำหรับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นกรรมการ ผู้แทน ตัวแทน หุ่นส่วน พนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลนั้น

1.1.3 ประเภทของการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว

การที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) การปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน คือ การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องทำสัญญาประกันและไม่ต้องมีหลักประกัน เพียงแต่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือมาเรียกเท่านั้น

²⁵ คู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม, กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองการพิมพ์, 2549, หน้า 1

2) การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน คือ การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยก่อนปล่อยให้ผู้ประกันต้องลงลายมือชื่อในสัญญาประกันต่อศาลว่าจะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของศาล ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกปรับตามจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในสัญญาประกัน

3) การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน คือ การปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว โดยผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันต้องลงลายมือชื่อในสัญญาประกันต่อศาลว่าจะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของศาล และมีการวางหลักประกันไว้เพื่อที่จะสามารถบังคับเอาหลักประกันตามจำนวนที่ระบุไว้ได้เมื่อมีการผิดสัญญา²⁶

1.1.4 หลักการสำคัญในการสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว

การสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีหลักการที่สำคัญ คือ

1) พิจารณาสั่งอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันเงินเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ร้องขอประกันทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 239 วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 มาตรา 108 และมาตรา 108/1

2) พิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และมาตรา 108/1

3) พิจารณาตามระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548

4) พิจารณาตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548²⁷

5) พิจารณาตามคู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม พ.ศ. 2549

6) คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับบัญชีมาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. 2547

²⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 2

²⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 4

1.1.5 การสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข

ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติตามเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้ เช่น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตามที่ศาลกำหนด หรือห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หรือให้ละเว้นกิจกรรมบางอย่างที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก เป็นต้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ประกันต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว แต่มีข้อควรระวังว่า ศาลจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้

1.1.6 หลักประกันที่ใช้ในการขอปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราว ได้แก่

1) เงินสด

2) หลักทรัพย์อื่น เช่น ที่ดินมีโฉนด หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 หรือ น.ส.3ก) กรมสิทธิห้องชุด พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน บัตรหรือสลากออมทรัพย์ ทิวสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่ายและธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัว หรือเช็คที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่าย (แคชเชียร์เช็ค) หรือเช็คที่ธนาคารรับรองแล้ว เงินฝากธนาคาร หนังสือค้ำประกันหรือหนังสือรับรองของธนาคาร หนังสือรับรองของบริษัทประกันภัย เป็นต้น

3) บุคคลเป็นประกันหรือหลักประกัน

(1) ส่วนราชการ กรณีข้าราชการหรือลูกจ้างของทางราชการต้องหาก็คืออาญา ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างของทางราชการที่ต้องหาก็คืออาญา

(2) ผู้มีตำแหน่งข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่นๆ ลูกจ้างของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารพรรคการเมือง และผู้สืบสันดานสามี ภริยา ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยทางสมรส หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติพี่น้องหรือมีความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ศาลเห็นสมควร โดยสามารถทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน 10 เท่าของอัตราเงินเดือน หรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(3) ผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความผู้สอบบัญชี ครู ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน หรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย อาจใช้ตนเองเป็นหลักประกันได้ ในกรณีความผิดที่

ตนถูกกล่าวหาเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติงานในการประกอบวิชาชีพ โดยสามารถทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน 15 เท่า ของอัตราเงินเดือน หรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(4) บางกรณีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง ศาลอาจพิจารณานุญาตให้บิดา มารดา เป็นผู้ร้องขอประกันบุตรได้ โดยไม่ต้องมีหลักประกัน

(5) นิติบุคคลในกรณีที่กรรมการ ผู้แทน ตัวแทน หุ้นส่วน พนักงาน หรือลูกจ้างของนิติบุคคลนั้นตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย²⁸

1.1.7 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกัน

ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 4 ได้เรียงลำดับในการพิจารณาของศาลเป็นขั้นตอน ดังนี้ ภายหลังจากที่ศาล เห็นสมควรมีหรือไม่มีประกันซึ่งข้อพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยมีหรือไม่มีประกันให้พิจารณา ข้อเท็จจริงต่างๆ ได้แก่ ความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำความผิด รวมทั้ง บุคลิกลักษณะนิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติ การกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม ของผู้ต้องหาหรือจำเลยหากศาลเห็นสมควรปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าวได้วางแนวทางในการกำหนดวงเงินประกันให้เหมาะสมแก่ข้อหาและสภาพแห่งคดี แนวโน้มที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หากพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป และหากศาล เห็นสมควรกำหนดหลักประกันด้วย ก็ให้พิจารณาว่าหลักประกันนั้นคุ้มกับเงินประกันที่กำหนด หรือไม่ โดยให้คำนึงถึงความน่าเชื่อถือของผู้ขอประกัน หลักประกัน และฐานะของผู้ต้องหา หรือจำเลย ประกอบด้วย

1.1.8 การปล่อยชั่วคราวในคดีความผิดลหุโทษและคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว

ตามข้อบังคับประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 5.1 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าคดีความผิดลหุโทษหรือที่มีโทษปรับสถานเดียวให้ปล่อยชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกินกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับ สูงสุดสำหรับความผิดนั้น²⁹

²⁸ “เรื่องเดียวกันหน้า” หน้า 6-7

²⁹ คู่มือการปฏิบัติงาน ตาม พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 สำนักงานศาลยุติธรรม หน้า 3

1.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

1.2.1 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศได้แก่วันที่ 6 เมษายน 2560 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2558 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งก็คือนับแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2558 การแก้ไขครั้งนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว ดังนี้

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 29 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้น จะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกัน มิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณา และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ³⁰

จากบทบัญญัติดังกล่าว ศาลได้มีแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามคู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

(1) พิจารณาสั่งอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมายและต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ร้องขอประกันทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 มาตรา 108 และมาตรา 108/1 ซึ่งข้อพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือไม่มีประกันให้พิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ อันได้แก่ ความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำความผิด รวมถึงบุคลิกลักษณะ นิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะทางครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย

³⁰ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 4

(2) พิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และมาตรา 108/1

(3) พิจารณาตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548

(4) พิจารณาตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548

2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม

มาตรา 108 วรรคสาม บัญญัติว่า “ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ หรือเงื่อนไขอื่นใด ให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น”³¹

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข ซึ่งเดิมในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย หรือความเสียหาย ที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว เช่น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมารายงานตัวตามที่ศาลกำหนด หรือห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรหรือให้ละเว้นกิจกรรมบางอย่างที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 108 วรรคสาม ในครั้งนี้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อรองรับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่ง ที่ช่วยตรวจสอบการเดินทางหรือตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่จากระยะไกล ปัจจุบันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ศาลนำมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวอยู่ในรูปแบบกำไลข้อเท้า ตัวอุปกรณ์จะส่งสัญญาณแจ้งเตือนให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทราบเพื่อตรวจสอบว่า มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว หรือมีการทำลายอุปกรณ์หรือไม่ หากพบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือพยายามทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ตัดสายรัด

³¹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 5-6

เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จะแจ้งให้ศาลที่มีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทราบเพื่อรายงานเสนอศาล ออกหมายจับ จากนั้น จึงแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อไป นอกจากนี้ การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ผู้ต้องขังหรือจำเลยต้องให้ความยินยอม ศาลจะมีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ต้องขังหรือจำเลยไม่ยินยอมไม่ได้ และในกรณี ที่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวเป็นเยาวชน มาตรา 108 วรรคสาม กำหนดให้ศาลสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับเยาวชนได้ก็ต่อเมื่อ เยาวชนผู้นั้นมีพฤติการณ์เป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่นเท่านั้น

3) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคสาม

มาตรา 110 วรรคสาม บัญญัติว่า “การเรียกประกันหรือหลักประกัน ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีได้ และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและมาตรการ ป้องกันต่างๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”

เมื่อมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราว ทำให้มีผลกระทบ ต่อหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยชั่วคราวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การเรียก หลักประกันและการกำหนดวงเงินประกัน เนื่องจากการที่ศาลได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ทำให้สามารถตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว จากการติดตามสัญญาณจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ความเสี่ยงในการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย จะหลบหนีหรือ ไม่มาศาลตามกำหนดนัด หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างปล่อยชั่วคราว ลดลง การพิจารณาหลักประกันจึงควรลดลงเช่นเดียวกัน โดยศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราว โดยไม่จำเป็น ต้องมีหลักประกันได้

4) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง

มาตรา 117 วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มิคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 107 วรรคสาม กับผู้ต้องหาหรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่า อุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้นหนีหรือ จะหลบหนี”³² เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยยินยอมใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับติดตามตัวแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในการใช้และการดูแลรักษา อุปกรณ์ ซึ่งศาลจะสามารถติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้จากการตรวจสอบสัญญาณจากอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งติดอยู่กับผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นๆ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการใดๆ ให้ตัวอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่สามารถใช้การได้ไม่ว่าโดยวิธีใด เช่น พยายามถอดอุปกรณ์

³² เรื่องเดียวกัน หน้า 5-6

อิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือทำให้ระบบสัญญาณขัดข้อง และทำให้ศาลไม่สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใดเบื้องต้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย จะหลบหนีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในกรณี ที่มีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตาม มาตรา 108 วรรคสาม กับผู้ต้องหาหรือจำเลยใดถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี ” ดังนั้น เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติกรรมดังกล่าว ศาลมีอำนาจเรียกผู้ต้องหาหรือจำเลยมาสอบถาม หรืออาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หรือหากตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และหลบหนีจริง ศาลสามารถออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

1.2.2 แนวทางการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันศาลได้นำวิธีการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง เนื่องจากมีความเสี่ยงหรือความสัมพันธ์กับการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่น แต่หากเป็นกรณีที่อัตราโทษที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้นสูงมากและมีความเสี่ยงสูงต่อการหลบหนีหรือไปก่ออันตรายประการอื่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นี้ยังไม่มีความเหมาะสม เพราะแม้ว่าศาลจะมีวัตถุประสงค์ในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อลดการคุมขังผู้ที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาลงโทษไว้เรือนจำแล้ว ศาลยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่อสังคมโดยรวมด้วย แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษเพียงเล็กน้อยและมีความเสี่ยงน้อยมากที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี การปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ก็ไม่มีความเหมาะสมเช่นเดียวกัน เนื่องจากการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจนเกินความจำเป็น

1.2.3 การประเมินความเสี่ยงเพื่อประกอบการพิจารณาในการสั่งปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

1) การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยเครื่องมือ ได้แก่ การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และการวิเคราะห์ประเมินผลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ และนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาในการปล่อยชั่วคราว ซึ่งใช้กับบุคคลที่ผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับเสี่ยงมากหรือเสี่ยงมากที่สุดเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วยว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการเพียงพอในการลดความเสี่ยงหรือไม่ และไม่ควรรนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาในการปล่อยชั่วคราวกับบุคคลที่มีความเสี่ยงต่ำ

2) การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยดุลพินิจของผู้พิพากษา ได้แก่ การอาศัยข้อมูลจากคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและเอกสารในสำนวนในการประเมินความเสี่ยง ความเห็นของพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน ผู้เสียหาย หรือพยาน³³

1.2.4 แนวทางการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการกำหนดเงื่อนไขจำกัดการเดินทาง

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นอุปกรณ์ที่สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกสั่งใช้อุปกรณ์ได้ตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยป้องปรามมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือก่ออันตรายประการอื่นได้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขในการจำกัดการเดินทางเพิ่มเติมได้ เช่น

1) เงื่อนไขห้ามออกนอกพื้นที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัด

2) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้บ้านของผู้เสียหายหรือพยาน เมื่อผู้เสียหายหรือพยานร้องขอ โดยพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/2 ที่กำหนดว่าพยานสำคัญในคดีอาญายื่นคำร้องคัดค้านการปล่อยชั่วคราวได้ หากเห็นว่าจะได้รับอันตรายจากการปล่อยชั่วคราว และมาตรา 109 ที่กำหนดว่าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินสิบปี ศาลต้องสอบถามความเห็นของพนักงานสอบสวนหรือโจทก์เกี่ยวกับคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย

3) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้สถานที่ที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ

4) เงื่อนไขห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยออกจากบ้านในช่วงเวลาที่กำหนด

1.2.5 แนวทางการกำหนดโทษผู้ที่มีศาลสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราว

แนวทางในการกำหนดโทษของผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้แก่ โทษจำคุก โทษปรับ หรือเงื่อนไขในการคุ้มครองความปลอดภัย ศาลสามารถคำนึงถึงระยะเวลาที่จำเลยถูกสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนการพิจารณาประกอบกำหนดโทษแต่ละประเภทให้เหมาะสมและไม่เกินสัดส่วนได้

1.2.6 แนวทางการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในกรณีที่มีอัตราโทษแตกต่างกัน

1) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี

ศาลอาจปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกันและหลักประกัน โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือตามหมายเรียกของศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 111 แต่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงที่จะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่ออันตรายประการอื่น ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวโดยวิธีอื่นๆ ได้

³³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 7

2) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปีขึ้นไป

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคแรก วางหลักไว้ว่า ให้มีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ในการปล่อยชั่วคราว ซึ่งหากอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกันแล้ว ศาลสามารถปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ และในกรณีหลักประกันไม่เพียงพอ ศาลอาจสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และลดหลักประกันเหลือไม่เกิน 1 ใน 5 หรือร้อยละ 20 ของเกณฑ์ประกันโดยไม่ลดวงเงินในสัญญาประกันได้

3) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 10 ปี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 วางหลักไว้ว่า คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 10 ปี ศาลต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือ โจทก์ว่าจะคัดค้านการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ แต่สำหรับการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา จึงไม่จำเป็นต้องสอบถามไปยังพนักงานอัยการหรือ โจทก์หรือพนักงานสอบสวนว่าจะคัดค้านหรือไม่³⁴

2. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกา

2.1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่

1) รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา (*The Constitution of the United States of America*) ได้บัญญัติรับรองสิทธิการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในหมวดสิทธิ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8 (Eight amendment) ซึ่งวางหลักไว้ว่า “ไม่จำเป็น ต้องมีการประกันตัวมากเกินไปและไม่ต้องเสียค่าปรับมากเกินไป และการลงโทษที่โหดร้ายและผิดปกติจะไม่เกิดขึ้น”³⁵

³⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 10-11

³⁵ The Constitution of the United States of America Bill of Rights Eighth Amendment VIII Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel and unusual punishments inflicted. Retrieved 29 July 2019, from <https://constitutioncenter.org/interactive-constitution/amendments/amendment-viii>

กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นสิทธิในการประกันตัวไว้โดยชัดแจ้ง และมีได้บัญญัติว่าการเรียกประกันอย่างไรเป็นการเรียกสูงเกินควร ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักไว้ว่า วิธีการที่เหมาะสม คือ การกำหนดจำนวนเงินอันจำเป็นเพื่อที่จะแน่ใจว่าจำเลยจะมาปรากฏตัวต่อศาลเมื่อมีการพิจารณา³⁶ ซึ่งจำนวนเงินเท่าใดนั้นเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาที่จะกำหนด

2) *The Judiciary Act 1789*

The Judiciary Act 1789 ได้บัญญัติรับรองสิทธิการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในมาตรา 12 และ มาตรา 33 ซึ่งวางหลักไว้ว่า “การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องมีทุกคดี เว้นแต่คดีที่มีระวางโทษประหารชีวิต...”³⁷

“การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องมีทุกคดี เว้นแต่คดีที่มีระวางโทษประหารชีวิต.....” หมายความว่า บุคคลใดที่ถูกจับกุมในความผิดที่มีโทษไม่ถึงขั้นประหารชีวิตจะต้องได้รับการประกันตัวทุกกรณี แม้เป็นโทษประหารชีวิตศาลก็ยังสามารถใช้ดุลพินิจในการให้ประกันตัวได้โดยพิจารณาถึงลักษณะและพฤติการณ์แวดล้อมรวมทั้งพยานหลักฐานของความผิด

3) *The Federal Bail Reform Act 1984*

The Federal Bail Reform Act 1984 ได้บัญญัติหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า เมื่อบุคคลใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมาปรากฏตัวต่อหน้าผู้พิพากษา ผู้พิพากษานั้นจะต้องให้มีการปล่อยชั่วคราวบนพื้นฐานการยอมรับสถานะของบุคคล หรือหลักประกันในจำนวนเงินที่ศาลกำหนด เว้นแต่ผู้พิพากษาเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวนั้นจะทำให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม ผู้พิพากษาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เพื่อความมั่นใจว่าบุคคลนั้นจะมาตามกำหนดนัดและไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อสังคม

The Federal Bail Reform Act 1984 ได้วางหลักไว้อย่างชัดเจนว่า “ศาลจะต้องไม่ใช่เงื่อนไขทางการเงินซึ่งมีผลกระทบต่อการคุมขังก่อนพิจารณาของศาล” หากจำเลยที่ยากจนมาศาลตามกำหนดนัดตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง แต่จำเลยกลับต้องถูกคุมขังเนื่องจาก

³⁶ Samaha Joel, Criminal Justice, 1999, p.285 อ้างใน สายใจ บุญศรี, *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558 หน้า 70

³⁷ The Judiciary Act 1789. Section 12 Section 33. Retrieved 29 July 2019, from https://www.constitution.org/uslaw/judiciary_1789.htm

ผู้พิพากษาวางเงื่อนไขทางการเงิน ทำให้จำเลยไม่สามารถนำเงินมาวางประกันตัวได้ จึงเป็นข้อจำกัดเกินสมควร³⁸

นอกจากนี้ ยังให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหมายถึงผู้พิพากษาประจำรัฐหรือมลรัฐ ผู้พิพากษาศาลแขวง (Magistrate Judge) ที่จะพิจารณาและมีคำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีหรือหลังจากศาลมีคำพิพากษาหรือระหว่างอุทธรณ์ได้

2.1.2 หลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาและจำเลย

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุมเจ้าพนักงานตำรวจสามารถควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ และจากการสอบสวนพบว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้อง เจ้าพนักงานตำรวจก็สามารถปล่อยตัวผู้ต้องหาไปได้ และกระบวนการยุติธรรมก็ยุติลง แต่ถ้าจากการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าควรดำเนินคดีต่อไป จะต้องพาผู้ต้องหาไปพบผู้พิพากษา (Magistrate Judge) ภายในเวลาอันรวดเร็ว³⁹ และส่งไปยังศาลชั้นต้นที่มีอำนาจ ซึ่งเรียกว่า Municipal Court, District Court หรือ Justice of the Peace Court

“ภายในเวลาอันรวดเร็ว” มิได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าต้องภายในระยะเวลาเท่าใด โดยกฎหมายจะใช้คำว่า “มิให้ชักช้าโดยไม่จำเป็น” (Speedy Trials) แต่ในเรื่องนี้ ศาลสูงสุดตีความไว้โดยเคร่งครัดโดยอนุญาตให้สามารถควบคุมผู้ต้องหาได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง แต่ในบางรัฐควบคุมได้ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องนำตัวผู้ถูกจับกุมมายังศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ซึ่งเรียกกระบวนการนี้ว่า “initial appearance” ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาจะมีโอกาสได้พบกับผู้พิพากษาเป็นครั้งแรก โดยกระบวนการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลเข้ามาตรวจสอบในความจำเป็นที่จะต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้ รวมไปถึงการที่ศาลจะได้พิจารณาในเรื่องการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาด้วยหากผู้ต้องหาไม่สามารถวางเงินประกันหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวก็ต้องถูกควบคุมตัวเพื่อรอการพิจารณาต่อไป

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากลางของสหรัฐอเมริกา (The federal Rules of Criminal Procedure 1966) ได้บัญญัติหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ในลักษณะ 2 วิธีพิจารณาเบื้องต้น กฎข้อที่ 5 “initial appearance” โดยศาลจะสั่งให้ควบคุมตัว

³⁸ Wayne R. Lafave, Supra note 1.p.644 อ้างใน จิตติมา กำธรวิวรรธน์, การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข: ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 23

³⁹ อรรถรณ ไทยวานิช, การปล่อยชั่วคราว, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539, หน้า 29

ผู้ถูกกล่าวหาไว้หรือให้ประกันตัวออกไป การควบคุมตัวจะเกิดขึ้นหากศาลเห็นว่ามีความจำเป็น ต้องควบคุมกล่าวคือ

- 1) ผู้ต้องหาจะไปกระทำความผิดอีก
- 2) ผู้ต้องหาจะไปก่ออันตราย
- 3) เกรงว่าผู้ต้องหาจะหลบหนีไป

เมื่อผู้พิพากษา (Magistrate Judge) มีคำสั่งให้ควบคุมตัวผู้ต้องหาแล้ว หากผู้ต้องหาเห็นว่า คำสั่งให้ควบคุมตัวของผู้พิพากษา (Magistrate Judge) ไม่ถูกต้อง ผู้ต้องหาสามารถอุทธรณ์คำสั่งควบคุมตัวของผู้พิพากษา (Magistrate Judge) ไปยัง District Court ได้ และเมื่อ District Court มีคำสั่งอย่างไรแล้ว หากผู้ต้องหาไม่พอใจก็ยังสามารถอุทธรณ์คำสั่งของ District Court ไปยังศาลอุทธรณ์ได้

หลักการควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนนี้ ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ว่า “ศาลไม่ควรละเลยเกี่ยวกับหลักการสอบสวน หรือการที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ใช้อำนาจควบคุมเบื้องต้น เหตุที่ทำให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเบื้องต้น เพื่อป้องกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาตนเอง ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ในบทที่ 4 วางหลักเกณฑ์ให้มีการพิจารณาเกี่ยวกับการจับ โดยพิจารณาจากหลัก “เหตุอันน่าเชื่อถือ” (probable cause) เป็นสำคัญ เพราะหากปราศจากเหตุอันน่าเชื่อแล้ว การฟ้องคดีย่อมทำไม่ได้ เพราะไม่มีหลักฐานที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาโดยเฉพาะในคดีความผิดร้ายแรง (Felony) หลักใหญ่ ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เน้นให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการควบคุม การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้เป็นไปในทางที่ชอบ

2.1.3 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลย

การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

- (1) จำเลยจะมาปรากฏตัวต่อศาลเพื่อพิจารณาคดีในอนาคต และ
- (2) ป้องกันไม่ให้ผู้ที่ยังไม่ถูกตัดสินถูกลงโทษกักขังโดยไม่จำเป็น

นอกจากนี้ การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ของสหรัฐอเมริกาแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

1) การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวก่อนมีคำพิพากษาคัดสินคดีจริง และผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ผู้พิพากษา (Magistrate Judge) ก็จะยื่นคำให้การต่อศาล District Court และในกรณีนี้จำเลยก็อาจร้องขอประกันตัวออกไปได้ ในการพิจารณาคำร้องขอประกันตัว

นอกจาก District Court จะพิจารณาถึงเหตุจำเป็นในการควบคุมตัวดังกล่าวข้างต้นแล้ว District Court จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

(1) ถ้าเป็นคดีที่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต กฎหมายบัญญัติว่า ห้ามมิให้มีการอนุญาตให้ประกันตัว แต่ก็ยังเป็นดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตให้มีการประกันตัวได้

(2) ถ้าเป็นคดีที่มีโทษเล็กน้อย จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลักประกันก่อนได้เสมอ

(3) ถ้าเป็นคดีที่มีโทษหนัก จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้นเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา โดยคำนึงหลักเกณฑ์ ดังนี้

ก. ความหนักเบาของความผิดที่ถูกกล่าวหา

ข. พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดี

ค. น้ำหนักพยานหลักฐานแห่งคดี

ง. บุคลิก ลักษณะนิสัยทั้งร่างกายและจิตใจ

จ. ประวัติในทางครอบครัว

ฉ. อาชีพการงาน ฐานะทางการเงิน

ช. ระยะเวลาพักอาศัยพื่นที่นั้น

ซ. ความสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน

ฌ. ประวัติการมาศาลตามกำหนดนัด

ฎ. ประวัติการกระทำผิดทางอาญาของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น

หรือขณะที่ถูกจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นอยู่ระหว่างการปล่อยชั่วคราว การถูกควบคุมประพฤติหรือถูกลงโทษในคดีอื่นหรือไม่

ฏ. ความร้ายแรงหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลในสังคม ซึ่งศาลอาจจะกำหนดขึ้นเองหรือโดยคำร้องของพนักงานอัยการ

นอกจากนี้ การปล่อยชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการปล่อยชั่วคราวไม่ว่าจะโดยมีประกัน หรือวางหลักประกันเว้นแต่ศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวนั้นไม่สามารถกระทำได้อย่างมีเหตุผลสมควรว่า

(1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่มาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัด หรือ

(2) ไปก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม

กรณีศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวนั้นอาจเสี่ยงต่อการไม่มาปรากฏตัวตามกำหนดนัดหรืออาจก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่เป็นการข้อยกเว้นที่น้อยที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้นจะไม่กระทำการตามที่กล่าวข้างต้น

เงื่อนไขหมายความรวมถึงการกักขังไว้ในบ้าน หรือการอยู่อาศัยอยู่ในสถานที่กำหนด การยอมให้ตรวจสอบสารเสพติดโดยไม่มีหมายศาล การติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามไว้ ที่ตัวบุคคลที่จะปล่อยชั่วคราว หรือการไปเยี่ยมของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เป็นต้น โดยเงื่อนไขที่กำหนดนี้แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ในแต่ละคดี และความน่าเชื่อถือของผู้ต้องหาหรือจำเลย

ศาลกำหนดเงื่อนไขทางการเงินที่จะทำให้จำเลยต้องถูกควบคุมตัวในระหว่างการพิจารณาไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีความเป็นไปได้สูงที่จำเลยจะหลบหนีภายหลังจากได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลก็อาจกำหนดวงเงินประกันให้สูงได้ แม้ว่าการกำหนดวงเงินดังกล่าวจะทำให้จำเลยไม่อาจหาเงินมาวางประกันได้ก็ตาม เพราะการกำหนดวงเงินประกันไว้สูงดังกล่าวนี้มีไว้เพื่อจุดประสงค์ที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว

หลังจากที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้ว หากปรากฏว่ามีเหตุผลอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดอาญาในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราว หรือมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนและมีน้ำหนักเพียงพอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ไม่อาจประกันได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะไม่หลบหนีหรือไปก่อภัยอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม หรือเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่อาจปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดได้ ศาลก็อาจยกคำสั่งปล่อยชั่วคราว และศาลยังอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวในเวลาใดๆ ก็ได้

ถ้า District Court ไม่อนุญาตให้จำเลยได้รับการประกันตัวไป จำเลยก็สามารถอุทธรณ์คำสั่งของ District Court ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ ในการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะพิจารณาคุณพินิจของศาลล่าง 3 ประการ ดังนี้

- (1) ค้นหาข้อเท็จจริงที่อาจพิจารณาอย่างผิดพลาด
- (2) สรุปหลักกฎหมายซึ่งเป็นความเห็นของศาลล่าง
- (3) พิจารณาคุณพินิจของศาลระหว่างการพิจารณาว่าเป็นคุณพินิจที่ผิดพลาดหรือไม่

หรือไม่

2) การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด

ภายหลังที่ District Court ได้มีคำพิพากษาตัดสินคดีจำเลยแล้ว และจำเลยได้อุทธรณ์ คำพิพากษาของ District Court ไปยังศาลอุทธรณ์ จำเลยก็ยังสามารถร้องขอประกันตัวต่อศาลอุทธรณ์ได้ โดยศาลอุทธรณ์จะพิจารณาดังนี้

(1) ถ้าอนุญาตให้ประกันตัวแล้วจำเลยจะหลบหนีหรือจะทำตัวเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือชุมชน และ

(2) การอุทธรณ์คดีของจำเลยนั้น จะต้องปรากฏว่าไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประวิงคดี และเป็นการยกข้อกฎหมายสำคัญขึ้นอุทธรณ์

ถ้าการพิจารณาอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้วเห็นว่า จำเลยควรได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลอุทธรณ์ก็จะมีคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวไปได้ ถ้าศาลอุทธรณ์ไม่อนุญาตให้ประกันตัว จำเลยก็อ้างหลัก Habeas Corpus เพื่อให้ได้รับประกันตัวได้

สำหรับรูปแบบของการปล่อยชั่วคราวของประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลายรูปแบบ ดังนี้

(1) *Release on Recognizance* เรียกว่า POR หรือ QR คือ การปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีการใช้เงินประกันตัวหรือการปล่อยชั่วคราวโดยคำรับรอง เป็นวิธีการปล่อยชั่วคราว ที่จำเลยเพียงแต่ให้สัญญาว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดเวลาที่นัดเท่านั้น

(2) *Conditional Release* คือ การปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข เป็นวิธีที่ผู้พิพากษาจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขต่างๆ อันมีเงื่อนไขที่เป็นการเรียกเงินประกัน เช่น กำหนดเงื่อนไขให้จำเลยต้องมารายงานตัวต่อศาลทุกสัปดาห์

(3) *Unsecured Bond* คือ การปล่อยชั่วคราวโดยใช้ Unsecured Bond กรณีนี้เป็นวิธีการปล่อยชั่วคราวที่ไม่จำเป็นต้องวางเงินสดเป็นหลักประกัน แต่มีผลให้ถูกปรับเป็นเงินสด หากจำเลยไม่มาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัด

(4) *Cash Bond* คือ วิธีการปล่อยชั่วคราวโดยวางมัดจำ เป็นวิธีการปล่อยชั่วคราวที่จำเลยต้องวางหลักประกันทั้งหมดด้วยเงินสด หรือ โดยการวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ

(5) *Deposit Bond* คือ การปล่อยชั่วคราวโดยวางมัดจำ เป็นวิธีการปล่อยชั่วคราวที่จำเลยจะต้องวางเงินสดเป็นหลักประกันเช่นเดียวกัน เพียงแต่จะต้องวางเงินสดไว้เพียงร้อยละ 10 ของราคาประกันที่ศาลกำหนด ถ้าจำเลยผิดสัญญาจะถูกปรับเพิ่มจำนวน

(6) *Surety Bond* คือ การปล่อยชั่วคราวที่นายประกัน (Bail Bondsman) จะต้องวางเงินประกันไว้ร้อยละ 10 ของราคาประกันที่ศาลกำหนด

หลักประกันการปล่อยชั่วคราว หลักประกัน มีทั้งหมด 3 ประเภท คือ 1. เงินสด
2. การวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ 3. นายประกัน (Bail Bondsman)

วิธีการปล่อยชั่วคราวที่จำเลยจะต้องวางหลักประกันทั้งหมดด้วยเงินสด หรือโดยการวางหลักทรัพย์อื่นประกอบ เรียกว่า Cash Bond สำหรับการปล่อยชั่วคราวที่นายประกัน (Bail Bondsman) จะต้องวางเงินประกันไว้ร้อยละ 10 ของราคาประกันที่ศาลกำหนดเรียกว่า Surety Bond

หลักเกณฑ์การวินิจฉัยไม่ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การปล่อยชั่วคราว ในระหว่างการพิจารณาของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องได้รับการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะโดยมีประกันหรือวางหลักประกัน เว้นแต่ศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวนั้น ไม่สามารถประกันได้อย่างมีเหตุผลสมควรว่า

- (1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่มาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัด หรือ
- (2) ไปก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม

สำหรับคดีที่ต้องไต่สวนก่อนมีคำสั่งให้คุมขัง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1966 ภาคที่ 18 ลักษณะ 2 วิธีพิจารณาความอาญา หมวด 207 มาตรา 3142 (f) ดังนี้

ในคดีความผิดอาญากรรมร้ายแรง หรือคดีที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือคดี ที่มีโทษประหารชีวิตหรือคดีอาชญากรรมที่มีโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป หรือคดีที่มีการกระทำความผิด มากกว่าสองฐานขึ้นไป เมื่อรับคำร้องขอจากพนักงานอัยการ หากเป็นกรณีที่มีความเป็นไปได้สูง ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะไปขัดขวางการดำเนินคดีของศาล การไต่สวนจะทำขึ้น ทันทีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นปรากฏตัวต่อหน้าศาลเป็นครั้งแรก แต่การที่ศาลไม่ได้ทำการไต่สวน ในวันดังกล่าว มิได้เป็นเหตุให้ศาลต้องปล่อยชั่วคราวจำเลยเสมอไป ทั้งนี้ หลังจากที่ได้ไต่สวนแล้ว หากไม่มีเงื่อนไขข้อใดที่จะช่วยให้มั่นใจได้ว่า บุคคลนั้นจะมาศาลตามกำหนดนัดหรือจะกระทำ ต่อสวัสดิภาพของบุคคลหรือชุมชนแล้วศาลจะมีคำสั่งให้คุมขังบุคคลนั้น

1) การปฏิบัติผิดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

ความผิดฐานหลบหนีประกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สหรัฐอเมริกา ภาคที่ 18 ลักษณะ 2 วิธีพิจารณาความอาญา หมวด 207 มาตรา 3147 ได้กำหนดโทษ สำหรับความผิดซึ่งได้กระทำขณะได้รับการปล่อยชั่วคราวได้ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาต ให้ปล่อยชั่วคราวหลบหนี หรือไม่มาศาลตามกำหนดนัด หรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานหรือศาล กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา 3147 บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวตามที่กำหนดไว้จะต้องถูกเพิ่มโทษซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

(1) ลงโทษจำคุกไม่เกินสิบปีในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง

(2) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีในกรณีเป็นความผิดเล็กน้อย

การกำหนดโทษจำคุกตามมาตรา 3147 นี้ให้นับเป็นโทษต่อจากโทษจำคุกอื่นๆ การปฏิบัติผิดเงื่อนไขของการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหรัฐอเมริกา ภาคที่ 18 ลักษณะ 2 วิธีพิจารณาความอาญา หมวด 207 มาตรา 3148 ได้บัญญัติไว้ดังนี้ กรณีที่มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวนั้น

(1) บุคคลผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา 3142 ของกฎหมายนี้ได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวให้ยกเลิกการปล่อยชั่วคราวนั้น และให้สั่งขังและฟ้องคดีในข้อหาละเมิดอำนาจศาล

(2) การยกเลิกการปล่อยชั่วคราว พนักงานอัยการอาจเสนอให้มีการยกเลิกหมายปล่อยโดยการยื่นคำร้องต่อศาล ผู้พิพากษาอาจออกหมายจับบุคคลผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวในข้อหาฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว และให้นำตัวบุคคลดังกล่าวมายังศาลเพื่อดำเนินคดีตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ นอกจากนี้ บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่าฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวซึ่งได้กระทำความผิดตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง กฎหมายของรัฐ และกฎหมายท้องถิ่น ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวให้นำตัวบุคคลนั้นมายังศาลซึ่งได้ออกหมายปล่อย ผู้พิพากษามีอำนาจที่จะเพิกถอนหมายปล่อยและออกหมายขังหลังจากที่ได้ดำเนินการไต่สวนแล้ว เป็นที่พอใจแก่ศาลว่า

ก. มีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดต่อกฎหมายของรัฐบาลกลาง กฎหมายของรัฐ และกฎหมายท้องถิ่นในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือ

ข. บุคคลดังกล่าวมีลักษณะจะไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่า ในระหว่างที่มีการปล่อยชั่วคราวบุคคลและกระทำความผิดตามกฎหมายรัฐบาลกลาง กฎหมายของรัฐ และกฎหมายท้องถิ่น ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวที่จะประกันได้ว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่ก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อชุมชน และบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจดำเนินการกับบุคคลนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3142 ของบทบัญญัตินี้ และอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวได้ตามที่เห็นสมควร

ค. เจ้าหน้าที่ศาลสามารถฟ้องคดีฐานละเมิดอำนาจศาลได้ตามมาตรา 401 แห่งบทบัญญัตินี้ เมื่อบุคคลใดฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว

2) หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา กำหนดไว้ว่าเมื่อบุคคลใดถูกจับกุมตัว ไม่ว่าจะจับ โดยมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม ต้องนำตัวผู้ถูกจับไปศาลโดยพลัน เพื่อให้ศาลได้พิจารณาเหตุในการควบคุมตัวและพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยกฎหมายได้วางหลักให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวเป็นหลัก ไม่ว่าจะโดยมีประกันหรือวางหลักประกัน เว้นแต่ศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวนั้นไม่สามารถกระทำได้อย่างมีเหตุผลสมควรว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมาปรากฏตัวต่อศาลตามกำหนดนัด หรือจะไปก่อภัยอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวอาจเสี่ยงต่อการไม่มาปรากฏตัวตามกำหนดนัด หรืออาจก่อภัยอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่เป็นข้อจำกัดน้อยที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้นจะไม่กระทำการตามที่กล่าวแล้วข้างต้น เช่น การกักขังไว้ในบ้าน การอาศัยอยู่ในสถานที่ที่กำหนด การยอมให้ตรวจสอบสารเสพติดโดยไม่มีหมายศาล การติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามไว้ที่ตัวบุคคลที่จะปล่อยชั่วคราว หรือการไปเยี่ยมเยียนของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เงื่อนไขที่กำหนดข้างต้นมีความแตกต่างกันไปตามพฤติการณ์ในแต่ละคดีและความน่าเชื่อถือของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น แต่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขทางการเงินที่จะทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องถูกขังในระหว่างการพิจารณาคดีไม่ได้ เว้นแต่มีความเป็นไปได้สูงว่าจำเลยจะหลบหนีภายหลังจากได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลก็อาจจะกำหนดวงเงินประกันให้สูงขึ้นได้ แม้การกำหนดวงเงินประกันไว้สูงดังกล่าวนี้ไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราว นอกจากนี้หลังจากที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวไปแล้ว หากมีเหตุผลเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดคดีอาญาระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราว หรือมีพยานหลักฐานชัดเจนและมีน้ำหนักเพียงพอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ว่าด้วยเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่หลบหนี หรือไปก่ออันตรายต่อบุคคลอื่นหรือสังคม หรือมีเหตุเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลอาจยกเลิกคำสั่งปล่อยชั่วคราวนั้นได้ และศาลยังสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวเวลาใดก็ได้⁴⁰

⁴⁰ U.S. Code, section 3142 (c) (3). Retrieved 12 August 2019, from <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/3142>

2.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

มลรัฐจอร์เจียได้นำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม ใน 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.2.1 ก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) คือ กรณีที่จำเลยอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้น เป็นผู้มีความเหมาะสมในการใช้โปรแกรมการควบคุมโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจตัดสินและให้สิทธิจำเลยที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้รับการปล่อยตัว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้⁴¹

2.2.2 ทางเลือกในการลงโทษหรือการใช้แทนการจำคุก (Primary Sentencing) คือ การนำมาใช้ในขั้นตอนของการคุมประพฤติ ซึ่งมีหลักการว่า ในกรณีที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิด คุมประพฤติ หากผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนด ศาลสามารถสั่งให้ใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ตามมาตรา 42-8-153(a)⁴²

2.2.3 การใช้ภายหลังจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง (Post-Prison) คือ การกักขังไว้ที่บ้าน (Home arrest) เป็นการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ในที่พักอาศัยโดยผ่านความเห็นชอบและยอมรับโดยศาล sheriff หรือประธานหรือผู้บริหาร โปรแกรมการกักขังไว้ที่บ้าน (The director or administrator of the home arrest program)⁴³

ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 17 วิชพิจารณาความอาญา บทที่ 6 สัญญาประกันและการให้หลักประกัน มาตรา 17-6-1.1 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยมีข้อกำหนดแห่งกฎหมาย วิธีดำเนินการ และค่าธรรมเนียม ดังนี้

1) นอกเหนือไปจากวิธีการอื่นๆ ภายหลังจากการประกันตัวหรือเงื่อนไขพิเศษ ในสัญญาประกัน จำเลยอาจได้รับการปล่อยจากการคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีในเงื่อนไขที่ว่า จำเลยจะต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขของโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา

⁴¹ ซิด้า ธนฐิติวงศ์, การควบคุมผู้ต้องโทษ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553, หน้า 68

⁴² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 79

⁴³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 89

โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับการอนุมัติตามอนุมาตรา (j) ของประมวลกฎหมายนี้ sheriff อาจทำความตกลงกับผู้จัดหาที่ได้รับการอนุมัติ บริษัทที่ทำสัญญาประกันตัวแทนที่ทำสัญญาประกัน หรือผู้ให้บริการคุมประพฤติ อาจจะเป็นผู้จัดหาบริการดังกล่าว

2) หากปรากฏต่อศาลว่าจำเลยในเขตอำนาจศาลมีความเหมาะสมที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ศาลอาจมีดุลพินิจอนุญาตให้จำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดสัญญาประกันตามข้อหาความผิดและจำเลยมีสิทธิอื่นๆ ตามสัญญาประกันภายใต้มาตรา 17-6-1 (e) เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจได้กำหนดสัญญาประกันแก่จำเลยแล้ว แสดงว่าจำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัว ตามมาตรา 17-6-1 (e) นอกจากการนำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันตามสัญญาประกันตามที่ศาลกำหนดแล้ว ศาลอาจสั่ง sheriff ว่า จำเลยจะได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อน มีคำพิพากษาโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

3) ศาลมีดุลพินิจเพิกถอนสิทธิของจำเลยในการได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเวลาใดก็ได้ ในกรณีที่จำเลยต้องกลับไปสู่การคุมขังหากคดีของจำเลยยังไม่ได้มอบหมายให้แผนกใดของศาล โดยเฉพาะผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมีอำนาจเพิกถอน

4) จำเลยอาจไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หากยังคงมีหมายอาญาอื่นๆ ค้างอยู่ มีข้อกล่าวหาทางอาญามีคำฟ้องคดีอาญาอุกฉกรรจ์ ถูกจับ หรือมีคำสั่งให้กักขังจากศาลอื่น จากตัวแทนบังคับใช้กฎหมายหรือจากพนักงานคุมประพฤติ หรือเจ้าหน้าที่พักการลงโทษ ซึ่งจำเป็นต้องมีสัญญาประกันหรือการชี้ขาดตัดสินของศาลต่อไป

5) จำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) ระยะเวลาของการกักขังไว้ที่บ้าน
- (2) การปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขทั้งหมดของผู้จัดหาโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- (3) การปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือเงื่อนไขพิเศษในสัญญาประกัน ซึ่งอาจรวมถึงคำสั่งโดยตรงที่กำกับผู้เสียหายหรือห้ามเข้าใกล้บางสถานที่
- (4) คำสั่งโดยตรงให้จำเลยอุปการะและให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้ที่อยู่ในความอุปการะของจำเลยอย่างเต็มความสามารถ
- (5) ข้อจำกัดในการใช้เครื่องมือแอลกอฮอล์และสารควบคุม

(6) การห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่ำคืน
 (7) การจำกัดชั่วโมงการทำงานและการจ้างงาน
 (8) คำสั่งโดยตรงให้จำเลยได้รับการตรวจลมหายใจ เลือด หรือปัสสาวะ
 เป็นครั้งคราว

(9) การจำกัดการเดินทาง
 (10) คำสั่งโดยตรงให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ควบคุมในการปล่อยชั่วคราว
 เก็บไว้ในสภาพใช้งานได้ดี

(11) คำสั่งโดยตรงให้บุคคลงดเว้นจากการกระทำผิดกฎหมายอาญาของรัฐ
 เทสมณฑล (หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา) หรือเทศบาล

(12) คำสั่งโดยตรงให้ชำระเงินค่าธรรมเนียมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว
 ก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้โปรแกรมการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(13) การหักเงินเดือนเข้ากองทุนค่าธรรมเนียมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา
 โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(14) ข้อกำหนดในการอนุญาตให้รักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม

(15) ข้อกำหนดในการจัดหาสิ่งจำเป็นที่เหมาะสม เช่น การไปซื้อของใช้

(16) ข้อกำหนดในการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษา โปรแกรมการฟื้นฟู
 และ โปรแกรมการรักษา และ

(17) กำหนดเวลาและเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นว่าเป็นธรรมและเหมาะสม

6) ไม่มีพฤติการณ์ใดที่จะนำอุปกรณ์การปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา
 โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไปไว้ภายในผิวหนังของบุคคลใด

7) ในกรณีที่ศาลที่มีเขตอำนาจพบว่าจำเลยฝ่าฝืนกำหนดเวลาหรือเงื่อนไข
 ของ โปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
 นอกเหนือจากข้อตกลงเกี่ยวกับการกักขังไว้ที่บ้านที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (e) (1) ของประมวล
 กฎหมายนี้ หรือพบว่าจำเลยให้ข้อมูลเท็จหรือข้อมูลที่ก่อให้เกิดผลเกี่ยวกับคุณสมบัติในการเข้าร่วม
 โปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง ชื่อ วัน เดือน
 ปีเกิด ที่อยู่ หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ การเข้าร่วม โปรแกรมดังกล่าวของจำเลยจะถูกยกเลิกทันที
 และจำเลยจะถูกจับกุม โดยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย จำเลยจะต้องกลับไปถูกกักขัง
 ที่คุกหรือสถานที่ที่จำเลยถูกปล่อยออกมา

8) นอกจากนั้น การปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์
 อิเล็กทรอนิกส์ยังมีเงื่อนไขเพิ่มเติม คือ

(1) จำเลยที่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าวจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ตามสมควรในการขึ้นทะเบียน การใช้งานอุปกรณ์ และการตรวจสอบกับผู้จัดหาโปรแกรมดังกล่าว ถ้าบริษัทที่ทำสัญญาประกัน ตัวแทนที่ทำสัญญาประกัน หรือผู้ให้บริการคุมประพฤติหรือผู้จัดหา ค่าธรรมเนียมที่รับในฐานะที่เป็นผู้จัดหาจะต้อง อยู่นอกเหนือ ค่าธรรมเนียมที่ได้รับอนุญาตในประมวลกฎหมาย มาตรา 17-6-30, 42-8-34 และ 42-8-100

(2) จำเลยจะต้องชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปล่อยชั่วคราว ก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเวลาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเงื่อนไข ในการเข้าร่วมโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ตามกำหนดเวลาที่ได้รับอนุมัติจากศาล หากไม่ชำระเงินในเวลาที่เหมาะสม ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขของโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นผลให้จำเลยต้องกลับไปถูกคุมขังทันที

(3) จำเลยที่มีเงื่อนไขทางการแพทย์เป็นพิเศษที่ต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง หรือนุคคลที่ยากจนตามที่ศาลกำหนด และผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากศาลจะต้องมีมาตรฐาน ตามที่ศาลกำหนด อาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยsheriff โดยได้รับความยินยอมจากเจ้าหน้าที่ทางปกครอง

9) จำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้โปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อน มีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายนี้ ไม่ถือเป็น ตัวแทน ลูกจ้าง หรือลูกจ้างโดยไม่สมัครใจของเทศมณฑล (หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ของสหรัฐอเมริกา) หรือผู้จัดหาการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ทำงาน หรือเข้าร่วมในการฝึกอบรม หรือไปและกลับ จากสถานที่ทำงานหรือสถานที่ฝึกอบรมของจำเลย ทั้งผู้จัดหาการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และ sheriff ไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำทางอาญา ที่ได้รับ การปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายนี้

10) ผู้ใดหรือบริษัทใดที่ได้รับการอนุมัติจากผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและ sheriff ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ จึงจะได้รับการอนุมัติในการจัดหาบริการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(1) ผู้จัดหาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง กฎหมายของรัฐ และกฎหมายของท้องถิ่น รวมทั้งกฎและระเบียบ ข้อบังคับที่ออกโดยผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและ sheriff ของเทศมณฑล ที่ผู้จัดหาให้บริการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์

(2) ผู้จัดหาจะต้องให้ชื่อของผู้จัดหา ชื่อของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อกับผู้จัดหาและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ติดต่อดังกล่าว แก่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและ sheriff

(3) ผู้จัดหาจะต้องแจ้งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและ sheriff ถึงการเปลี่ยนแปลงที่อยู่กรรมสิทธิ์หรือคุณสมบัติทันที ไม่เกิน 3 วันทำการ ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวตามประมวลกฎหมายนี้

(4) ผู้จัดหาจะต้องให้มีการเข้าถึงบันทึกเกี่ยวกับข้อมูลการควบคุมทั้งหมด การติดตาม GPS การกักขังไว้ที่บ้าน และการคุ้มครองเหยื่อในการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ

(5) ผู้จัดหาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ค้ำประกันในสัญญาประกัน

11) Sheriff จะต้องเก็บรักษารายชื่อผู้จัดหาที่ได้รับการอนุมัติในการให้บริการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ sheriff มีดุลพินิจในการลบลายชื่อผู้จัดหาออกจากรายชื่อผู้จัดหาที่ได้รับการอนุมัติเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ถ้าผู้จัดหาทำการดังต่อไปนี้

(1) ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในประมวลกฎหมายนี้

(2) ไม่สามารถตรวจสอบจำเลยที่ผู้จัดหาต้องการตรวจสอบได้อย่างถูกต้อง

(3) คิดค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้งานและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เกินสมควร หรือ

(4) กระทำหรือไม่กระทำในลักษณะที่ถือว่าเป็นมูลเหตุที่ sheriff มีดุลพินิจให้ลบลายชื่อออกได้⁴⁴

⁴⁴ GEORGIA CODE TITLE 17 CRIMINAL PROCEDURE CHAPTER 6 BONDS AND RECOGNIZANCES

SECTION 17-6-1.1. Electronic pretrial release and monitoring program for defendants; procedures; fees

(a) In addition to other methods of posting bail or as special condition of band, a defendant may be released from custody pending the trial of his or her case on the condition that the defendant comply with the terms and conditions of an electronic pretrial release and monitoring program which is approved pursuant to subsection (j) of this Code section. The sheriff of a county may enter into agreements with such proved providers. A bonding company bonding agent, or probation service provider may be a provider of such services.

(b) If it appears to the court that a defendant subject to its jurisdiction is a suitable candidate for electronic pretrial release and monitoring, the court may, in its sole discretion and subject to the eligibility requirements of this Code section, authorize the defendant to release under the provisions of an electronic pretrial release and monitoring program. A judge may only authorize electronic pretrial release and monitoring if that judge has jurisdiction to set a bond for the offense charged and the defendant is otherwise eligible for bond under subsection (e) of Code Section 17-6-1. When a court of competent jurisdiction has already set bond for a defendant

---

indication that the defendant is otherwise eligible for release on bail pursuant to subsection (e) of Code Section 17-6-1, in addition to accepting case in satisfaction of the bond set by a court, the court may instruct the sheriff that the defendant is to be released to an electronic pretrial release and monitoring program

(c) The court, in its sole discretion, may revoke at any time the eligibility of any defendant to participate in the electronic pretrial release and monitoring program in which event the defendant shall be immediately returned to custody. If the defendant's case has not been assigned to a particular division of the court, the chief judge shall have such authority.

(d) A defendant may not be released to, or remain in, an electronic pretrial release and monitoring program who has any other outstanding warrants, accusations, indictments, holds, or incarceration orders from any other court, law enforcement agency, or parole officer that require the posting of bond or further adjudication.

(e) A defendant released pursuant to an electronic pretrial release and monitoring program shall abide by such conditions as the court may impose relation to such program, including, but not limited to, the following:

- (1) Periods of home confinement;
- (2) Compliance with all requirements and conditions of the electronic pretrial release and monitoring program provider;
- (3) Compliance with any court orders or special conditions of bond which may include an order directing that no contact, direct or indirect, be made with the victim or forbidding entry upon, about, or near certain premises;
- (4) An order directing that the accused provide support and maintenance for the person's dependents to the best of his or her ability;
- (5) Restrictions on the use of alcoholic beverages and controlled substance;
- (6) Curfews;
- (7) Limitations on work hours and employment;
- (8) An order directing the accused to submit to test of breath, blood, or urine from time to time;
- (9) Travel restriction;
- (10) An order directing that electronic pretrial release and monitoring equipment be kept in good working condition;
- (11) An order directing that the person refrain from violating the criminal laws of any state, county, or municipality;
- (12) An order directing timely payment of all fees connected with the electronic pretrial release and monitoring program;
- (13) Payroll deductions to fund electronic pretrial release and monitoring fees ;
- (14) Provisions to permit reasonable medical treatment;
- (15) Provisions for procuring reasonable necessities, such as grocery shopping ;
- (16) Provisions for attendance in educational, rehabilitative] and treatment programs; and
- (17) Such other terms and conditions the court may deem just and proper.

(f) Under no circumstances shall electronic pretrial release and monitoring equipment be introduced internally or beneath the skin of any person.

(g) In the event that a court of competent jurisdiction finds probable cause, upon oath, affirmation, or sworn affidavit, that a defendant has violated the terms or conditions of his or her electronic pretrial release and monitoring program, other than terms regarding home confinement set forth in paragraph (1) of subsection (e) this Code section, or finds that the defendant provided false or misleading information concerning his or her qualifications to participate in the electronic pretrial release and monitoring program, including, but not limited to, name date of birth, address, or other personal identification information, then the defendant's ongoing participation in such program shall be terminated immediately and, upon arrest of the defendant for such violation by any law enforcement officer, the defendant shall be returned to confinement at the county jail or other facility from which the defendant was released.

(h) (1) As an additional condition of electronic pretrial release and monitoring, a defendant authorized to participate in such program by the court shall pay a reasonable, nonrefundable fee for program enrollment, equipment use, and monitoring to the provider of such program' if a bonding company, bonding agent, or probation service provider is the provider, the fees earned in the capacity of being such a provider shall be in addition to the fees allowed in Code Sections 17-6-30, 42-8-34, and 42-8-100.

(2) The fees connected with the electronic pretrial release and monitoring program shall be timely paid by a defendant as a condition of his or her ongoing participation in the electronic pretrial release and monitoring program in accordance with the terms for such programs as approved by the court. Failure to make timely payments shall constitute a violation of the terms of the electronic pretrial release and monitoring program and shall result in the defendant's immediate return to custody.

(3) Defendants who have an extraordinary medical condition requiring ongoing medical treatment of indigent persons, as defined by the court, and who and selected by the court following the indigence standards established by the court may have such electronic pretrial release and monitoring fees paid by the sheriff with the consent of the governing authority.

(i) No defendant released under an electronic pretrial release and monitoring program under this Code section shall be deemed to be an agent, employee, or involuntary servant of the county or the electronic pretrial release and monitoring provider while so released, working, or participating in training or going to and from the defendant's place of employment or training. Neither the electronic pretrial released and monitoring provider nor the sheriff shall be civilly liable for the criminal acts of a defendant released pursuant to this Code section.

(j) Any person or corporation approved by the chief judge of the court and the sheriff in their discretion who meets the following minimum requirements may be approved to provide electronic pretrial release and monitoring services:

(1) The provider shall comply with all applicable federal, state, and local laws and all rules and regulations established by the chief judge and the sheriff in counties where the provider provides electronic pretrial release and monitoring services;

---

(2) The provider shall provide the chief judge and the sheriff with the name of the provider, the name of an individual who shall serve as the contact person for the provider, and the telephone number of such contact person;

(3) The provider shall promptly, not later than three business days after such change, notify the chief judge and sheriff of any changes in its address, ownership, or qualifications under this Code section;

(4) The provider shall provide simultaneous access to all records regarding all monitoring information, GPS tracking, home confinement, and victim protection regarding each person placed on electronic pretrial release and monitoring; and

(5) The provider shall act as surety for the bond.

(k) The sheriff shall maintain a list of approved providers of electronic pretrial release and monitoring services. The sheriff, in his or her discretion, may temporarily or permanently remove any provider from the list of approved providers should the provider: Retrieved 13 August 2019, from <http://codes.findlaw.com/ga/>

ส่วนคุณสมบัติของจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้ในการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 17 วิธีพิจารณาความอาญา บทที่ 6 สัญญาประกันและการให้หลักประกัน มาตรา 17-6-1.1 (b) ได้กำหนด คุณสมบัติของจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้ในการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 17-9-1 (e) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวได้ ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้น

(1) ไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีเพื่อให้พ้นจากเขตอำนาจศาล หรือจะไม่ปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการ

(2) ไม่ข่มขู่หรือเป็นภัยอันตรายต่อบุคคลใดต่อชุมชนหรือต่อทรัพย์สินใดๆ ในชุมชน

(3) ไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ในระหว่างการพิจารณาคดีในศาล และ

(4) ไม่มีความเสี่ยงที่จะข่มขู่พยานหรือขัดขวางด้วยประการใดๆ ในการบริหารงานยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคคลถูกกล่าวหาว่ามีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (a serious violent felony) และถูกพิพากษาลงโทษว่ามีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (a serious violent felony) หรือมีความผิดตามกฎหมายของรัฐอื่น หรือของสหรัฐอเมริกา ซึ่งการกระทำความผิดถ้าได้กระทำในรัฐนี้จะเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (a serious violent felony) บุคคลนั้นจะต้องรับรองว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการ หรือรับรองความปลอดภัยของบุคคลอื่นใดหรือของชุมชน

คำว่า “ความผิดอาญาอุกฉกรรจ์” (a serious violent felony) ตามที่ใช้ในอนุมาตรานี้ หมายความว่า ความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 17-10-6.1⁴⁵

---

⁴⁵ GEORGIA CODE TITLE 17 CRIMINAL PROCEDURE CHAPTER 6 BONDS AND RECOGNIZANCES

SECTION 17-6-1 (e) A court shall be authorized to release a person on bail if the court finds that the person:

- (1) Poses no significant risk of fleeing from the jurisdiction of the court or failing to appear in court when required;
- (2) Poses no significant threat or danger to any person, to the community, or to any property in the community;
- (3) Poses no significant risk of committing any person, to the community, or to any property in the community;
- (4) Poses no significant risk of intimidating witnesses or otherwise obstructing the administration of justice

However, if the person is charged with a serious violent felony and has already been convicted of a serious violent felony, or of an offense under the laws of any other state or of the United States which offense if committed in this state would be a serious violent felony, there shall be a rebuttable presumption that no condition or combination of conditions will reasonably assure the appearance of the person as required or assure the safety of any other person or the community As used in this subsection, the term “serious violent felony” means a serious violent felony as defined in Code Section 17-10-6-1. Retrieved 13 August 2019, from <http://codes.findlaw.com/ga/>

ซึ่งประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 17 วิธีพิจารณาความอาญา บทที่ 10 คำพิพากษาและการลงโทษ มาตรา 17-10-6.1 (a) ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ความผิดอาญา อุกฉกรรจ์” (a serious violent felony)⁴⁶ไว้ดังนี้

- (1) ความผิดฐานฆ่าคนตาย หรือความผิดฐานฆ่าคนตายโดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 16-5-1
- (2) ความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีอาวุธตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 16-8-41
- (3) ความผิดฐานลักพาตัว ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 16-5-40
- (4) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 16-6-1
- (5) ความผิดฐานทำร้ายเด็กจนได้รับอันตรายสาหัส ตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (c) ของประมวลกฎหมาย มาตรา 16-6-4 เว้นแต่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมาย มาตรา 16-6-4 (d) (2)
- (6) ความผิดฐานชำเราแบบวิถิตารจนได้รับอันตรายสาหัสตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย มาตรา 16-6-2 หรือ
- (7) ความผิดฐานทำร้ายร่างกายทางเพศจนได้รับอันตรายสาหัส ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 16-6-22.2⁴⁶

⁴⁶ GEORGIA CODE TITLE 17 CRIMINAL PROCEDURE CHAPTER 10 SENTENCE AND PUNISHMENT

SECTION 17-10-6.1 (a) As used in this Code section, the term “serious violent felony” means:

- (1) Murder or felony murder, as defined in Code Section 16-5-1;
- (2) Armed robbery, as defined in Code Section 16-8-41;
- (3) Kidnapping, as defined in Code Section 16-5-40;
- (4) Rape, as defined in Code Section 16-6-1;
- (5) Aggravated child molestation, as defined in subsection (c) of Code Section 16-6-4, unless subject to the provisions of paragraph (2) of subsection (d) of Code Section 16-6-4;

(6) Aggravated sodomy, defined in Code Section 16-6-2; or

(7) Aggravated sexual battery, as defined in Code Section 16-6-22.2. Retrieved 13 August 2019, from <http://codes.findlaw.com/ga/>

2.3 สภาพบังคับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือฝ่าฝืนการบังคับใช้กฎหมาย

ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 17 วิธีพิจารณาความอาญา บทที่ 6 ตัญญาประกันและการใช้หลักประกัน มาตรา 17-6-1.1 (g) ได้กำหนดสภาพบังคับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือฝ่าฝืนการบังคับใช้กฎหมายไว้ดังนี้

ในกรณีที่ศาลที่มีเขตอำนาจพบว่าจำเลยฝ่าฝืนกำหนดเวลาหรือเงื่อนไขของโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ นอกเหนือจากข้อตกลงเกี่ยวกับการกักขังไว้ที่บ้านที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (e) (1) ของประมวลกฎหมายนี้หรือพบว่าจำเลยให้ข้อมูลเท็จหรือข้อมูลที่ทำให้หลงผิดเกี่ยวกับคุณสมบัติในการเข้าร่วมโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งชื่อ วัน เดือนปีเกิด ที่อยู่ หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ การเข้าร่วมโปรแกรกดังกล่าวของจำเลยจะถูกยกเลิกทันที และจำเลยจะถูกจับกุมโดยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจบังคับใช้ตามกฎหมาย จำเลยจะต้องกลับไปถูกกักขังที่คุกหรือสถานที่ที่จำเลยถูกปล่อยออกมา⁴⁷

⁴⁷ GEORGIA CODE TITLE 17 CRIMINAL PROCEDURE CHAPTER 6 BONDS AND RECOGNIZANCES

SECTION 17-6-1.1 (g) in the event that a court of competent jurisdiction finds probable cause, upon oath, affirmation, or sworn affidavit, that a defendant has violated the terms or conditions of his or her electronic pretrial release and monitoring program, other than terms regarding home confinement set forth in paragraph (1) of subsection (e) of this Code section, or finds that the defendant provided false or misleading information concerning his or her qualifications to participate in the electronic pretrial release and monitoring program, including, but not limited to, name, date of birth, or other personal identification information, then the defendant's ongoing participation in such program shall be terminated immediately and, upon arrest of the defendant for such violation by any law enforcement officer, the defendant shall be returned to confinement at the county jail or other facility from which the defendant was released. Retrieved 13 August 2019, from <http://codes.findlaw.com/ga/>

3. การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอังกฤษ

แนวความคิด หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวของประเทศอังกฤษ ได้มีการพัฒนาโดยการตรากฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว รวม 3 ฉบับ ได้แก่

1) The Petition of Right 1629 ตราขึ้นเพื่อให้หลักประกันเสรีภาพของบุคคลโดยมิให้พระมหากษัตริย์สั่งขังบุคคลใดโดยไม่มีเหตุผล แต่ทางปฏิบัติยังเล็งการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการกำหนดหลักประกันให้สูง ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อาจหาหลักทรัพย์มาประกันตัวได้

2) The Habeas Corpus Act 1679 ตราขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันเสรีภาพของบุคคลที่ถูกกล่าวหาที่เป็นคนชาติอังกฤษ ให้ได้รับการประกันตัวทันที โดยผู้พิพากษามีอำนาจให้ประกันตัวทั้งก่อนและระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง

3) The Bill of Rights 1688 ให้สิทธิในการประกันตัวในคดีอาญาทั่วไปหรือคดีอุกฉกรรจ์ และมีให้กำหนดหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยสูงเกินควร รวมทั้งมีการลงโทษในกรณีที่หลบหนีอย่างเด็ดขาด คือการถอนสิทธิทางกฎหมายและการริบทรัพย์สิน ผู้ที่ได้รับการประกันตัวจะต้องเป็นที่รู้จักของคนในท้องถิ่นและเชื่อถือได้ จึงนำบุคคลที่สามมาเป็นนายประกันได้ จึงมีผู้หลบหนีคดีเพียงเล็กน้อย แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ โดยผู้พิพากษายังคงยึดถือหลักความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ส่งผลให้ปี ค.ศ. 1911 - 1912 มีผู้ได้รับการปล่อยตัวในชั้นสุดท้ายของคดี ที่ไม่ได้รับการประกันตัวถึงร้อยละ 25-30

ปัจจุบันระบบการประกันตัวของประเทศอังกฤษดำเนินไปภายใต้กฎหมายหลัก 3 ฉบับ ได้แก่ The Magistrates' Courts Act 1952, Bail Act 1976 และ The Magistrates' Courts Act 1980⁴⁸

การประกันตัวในชั้น Magistrates' Courts ผู้พิพากษามีอำนาจให้ประกันในคดีอาญาทั้งปวง เว้นแต่คดีที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอื่น หากไม่อนุญาตให้ประกันตัว ก็มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาก่อนการพิจารณาคดีได้ไม่เกิน 8 วัน ตาม The Magistrates' Courts Act 1980 มาตรา 5, 10(4) ส่วนคดีที่ Magistrates' Courts ไม่มีอำนาจพิจารณการประกันตัวก่อนการพิจารณาคดีหรือระหว่างพิจารณาคดี เป็นอำนาจของ Crown Court โดยการประกันตัวเป็นสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับตาม Bail Act 1976 มาตรา 4 ที่กำหนดให้บุคคลทุกคนต้องได้รับการปล่อยชั่วคราวเสมอ แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องให้คำรับรองว่าจะมาปรากฏตัวตามที่กำหนดหรือจะประพฤติตนเรียบร้อยหากฝ่าฝืนคำรับรองต้องเสียเงินค่าปรับ และจะไม่อนุญาตให้ประกันตัว ถ้าจำเลยจะหลบหนี

⁴⁸ ธิดา สิริธรรมานวงศ์, การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558, หน้า 47

และไปกระทำผิดซ้ำในระหว่างปล่อยชั่วคราว หรือ ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือขัดขวางการดำเนินคดี

3.1 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวของประเทศอังกฤษ

3.1.1 การควบคุมตัวผู้ต้องหาและจำเลย

The Habeas Corpus Act 1679 ได้บัญญัติหลักที่สำคัญที่สุดสำหรับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลสัญชาติอังกฤษในการที่จะถูกควบคุมตัวตามกฎหมาย กล่าวคือ คนอังกฤษจะถูกควบคุมหรือจำขังอยู่โดยปราศจากการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในเวลา อันสมควรไม่ได้ ถ้าหากผู้ถูกต้องขังคนใดเห็นว่า ตนต้องขังอยู่ในเรือนจำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคลอื่นซึ่งมิได้ต้องขัง อาจจะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมเพื่อขอให้ออกหมายเรียก “Habeas Corpus” ไปยังบุคคลซึ่งขังผู้ต้องขังนั้นให้มาศาลพร้อมทั้งนำตัวผู้ต้องหามาศาลด้วย เพื่อศาลจะได้ไต่สวนสาเหตุที่ผู้ต้องหาต้องขังอยู่และผู้พิพากษามีอำนาจที่จะสั่งปลดปล่อยผู้ต้องขังนั้น โดยมีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันก็ได้ตามที่ศาลเห็นควร⁴⁹

ในกรณีเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นและเจ้าพนักงานตำรวจจับผู้ต้องหาได้ หากเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับ เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปยัง The Magistrates' Court ภายใน 24 ชั่วโมง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถส่งตัวผู้ต้องหาได้ทัน เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานว่าเขาควรจะต้องถูกควบคุมต่อไปหรือไม่ ในกรณีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ที่จะรับฟังได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงก็ต้องปล่อยตัวผู้ถูกจับกุม ไปทันที หากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง เจ้าพนักงานตำรวจก็ต้องตัดสินใจว่าควรจะควบคุมตัวผู้ต้องหา ไว้จนกว่าจะส่งตัวให้ The Magistrates' Court โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้⁵⁰

- 1) เพื่อเป็นการรักษาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความผิด
- 2) เพื่อต้องการสอบปากคำเพิ่มเติม

ระหว่างที่เจ้าพนักงานตำรวจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ จะมีพนักงานควบคุม (Custody officer) และผู้พิพากษา (Magistrates) คอยตรวจสอบเป็นระยะๆ ดังนี้

- 1) ภายใน 6 ชั่วโมง เจ้าพนักงานควบคุมต้องพิจารณาจากการสอบสวนว่าได้พยานหลักฐานที่จะฟ้องคดีหรือไม่ ถ้ายังได้พยานหลักฐานไม่พอฟ้องคดีและจะควบคุมตัวต่อไปเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องทำความเห็นพร้อมเหตุผลในการควบคุมตัวไว้ในบันทึกการควบคุมภายใน

⁴⁹ เชาวน์ ชูศิริ, การร้องขอให้ปล่อยจากการคุมขังโดยผิดกฎหมาย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531, หน้า 10

⁵⁰ John Sprack, Emmins on Criminal Procedure, 1982, p.443

2) ภายใน 15 ชั่วโมง จากความจำเป็นในการควบคุมตัวผู้ต้องหาข้างต้น และถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าควรจะต้องควบคุมต่อไป เจ้าพนักงานตำรวจระดับหัวหน้าสถานีตำรวจนั้นจะต้อง ทำความเห็นเสนอต่อพนักงานควบคุม (Custody officer) ว่าควรควบคุมตัวผู้ต้องหาต่อไป การเสนอความเห็นนี้จะต้องเสนอภายใน 9 ชั่วโมง หลังจากที่นำตัวผู้ต้องหาไปยังสถานีตำรวจ

3) ภายใน 24 ชั่วโมง ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการพิจารณาว่าควรถูกปล่อยหรือควรได้รับการปล่อยตัวไป แต่ถ้าหากยังพิจารณาไม่ได้และต้องควบคุมตัวต่อไป จะต้องปรากฏว่า ความผิด ที่ผู้ต้องหากระทำเป็นความผิดอาญาและต้องเสนอไว้ในวันที่ยื่นการควบคุม

4) ภายใน 36 ชั่วโมง ในกรณีที่ผู้ต้องหาจะต้องถูกควบคุมต่อไป หลังจาก ถูกควบคุมมาแล้ว 24 ชั่วโมง ข้างต้น เจ้าพนักงานตำรวจต้องร้องขอต่อศาล Magistrates เพื่อให้ศาล ออกหมายขัง เหตุที่ออกหมายขัง มีดังนี้

(1) ความผิดที่ผู้ต้องหากระทำเป็นความผิดอาญา

(2) การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ต่อไปจะเป็นการป้องกันพยานหลักฐาน หรือเพื่อความจำเป็นที่ต้องสอบปากคำเพิ่มเติม

(3) การสอบสวนได้กระทำเป็นที่พอใจของศาล

5) ภายหลังจาก 72 ชั่วโมง แม้ว่าหมายจับจะมีกำหนดระยะเวลาเพียง 36 ชั่วโมง แต่ถ้าผู้พิพากษา Magistrates พิจารณาจากเหตุผลข้างต้น ผู้พิพากษา Magistrates ก็สามารถ ขยายระยะเวลาเป็น 72 ชั่วโมงได้

6) ภายหลังจาก 96 ชั่วโมง ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจ ควบคุมไว้ต่อไปอีก เจ้าพนักงานตำรวจต้องพิจารณาแล้วว่าควรจะฟ้องคดีผู้ต้องหาหรือต้องปล่อยตัว ผู้ต้องหาไป หากเป็นการจับโดยมีหมายจับของศาล ปกติหมายจับของศาลจะระบุว่าจะอนุญาตให้ ประกันตัว ได้หรือไม่ พร้อมทั้งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข⁵¹

นอกจากนี้ เจ้าพนักงานตำรวจสามารถควบคุมผู้ต้องหาไว้ที่สถานีตำรวจ โดยไม่นำไปที่ศาล Magistrates' Court เฉพาะในกรณีที่ไม่ว่าชื่อหรือที่อยู่อาศัยของผู้ต้องหา ถูกต้องหรือเป็นเท็จหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาไว้เพื่อป้องกันมิให้ ผู้ต้องหาก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องหาจะไม่มาตามกำหนดนัด หรือจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการดำเนินกระบวนการยุติธรรม และการควบคุมผู้ต้องหาจะได้รับการตรวจสอบ จากผู้พิพากษา Magistrates โดยไม่ชักช้า

⁵¹ Christopher J. Emmons, A practical Approach to criminal Procedure, 1983, pp.345 - 346

3.1.2 การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลย

หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยของประเทศอังกฤษ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

1) การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ The Police and Criminal Evidence Act 1984 มาตรา 37(2) ได้วางหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ดังนี้

การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการปล่อยชั่วคราวเพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม เมื่อพนักงานควบคุม (Custody Officer) เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้มาไม่เพียงพอที่จะฟ้องผู้ต้องหาได้ จึงปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันเพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม⁵²

อำนาจในการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ให้พิจารณาจากการจับผู้ต้องหาว่าเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับหรือไม่ หากเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับ อำนาจในการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาเป็นอำนาจของพนักงานควบคุม (Custody Officer) ที่จะพิจารณาว่าผู้ต้องหาควรจะถูกควบคุมหรือปล่อยชั่วคราว โดยที่เจ้าพนักงานตำรวจต้องนำตัวผู้ถูกจับมายัง Magistrates' Court ภายใน 24 ชั่วโมง เว้นแต่มีเหตุอันสมควรไม่อาจส่งตัวได้ทันเวลา⁵³ หากเป็นการจับโดยมีหมายจับ อำนาจในการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาเป็นอำนาจของผู้พิพากษาท้องถิ่น (Magistrates)

2) การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพิจารณาของศาล การประกันตัวถือเป็นสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับ โดยมีหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวที่ใช้ประกอบดุลพินิจ ดังนี้⁵⁴

- (1) ความร้ายแรงของความผิดและบทลงโทษ
- (2) ลักษณะนิสัยส่วนตัว ประวัติจำเลยในอดีต การอยู่ร่วมกันในสังคม และความสัมพันธ์ของจำเลย เป็นต้น ซึ่งศาลจะต้องประเมินว่าโอกาสที่จำเลยจะหลบหนีมีมากน้อยเพียงใด ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ขอประกันเคยกระทำผิดขณะที่ได้รับการประกันหรือไม่

⁵² The Police and Criminal Evidence Act, Part IV 37 Duties of custody officer before charge, 1984, Retrieved 12 August 2019

⁵³ John Sprack, Emmins on Criminal Procedure, 1982, pp.444-446

⁵⁴ คณิง ภาไพชย, “วิธีพิจารณาความอาญาตามกฎหมายอังกฤษ”, วารสารอัยการ 10,110 (กุมภาพันธ์), 2530, หน้า 112

เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจยื่นฟ้องต่อศาล Magistrates จำเลยร้องขอประกัน (bail) ต่อ Crown Court โดย The Crown Court พิจารณาว่าจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนี หรือจำเลยมีพฤติการณ์ข่มขู่พยานหรือลูกขุน แต่ถ้า The Crown Court ปฏิเสธอีก จำเลยก็สามารถอุทธรณ์ไปยัง The High Court ได้⁵⁵ สำหรับรูปแบบของการปล่อยชั่วคราว The Bail Act 1976 มาตรา 3 บัญญัติไม่ให้เรียกหลักประกันในการอนุญาตปล่อยชั่วคราว กล่าวคือ ให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ไม่ต้องมีนายประกันและไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขใดๆ เว้นแต่ศาลพิจารณากำหนดเป็นพิเศษเฉพาะบางคดี ที่มีอำนาจเรียกหลักประกันได้โดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับคนใกล้ชิด หากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ แต่ยังไม่พอใจหลักประกัน ศาลอาจจะกำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหาหลักประกันมาเพิ่มเติม หรืออาจกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติในขณะที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวแทนการเรียกหลักประกัน เช่น⁵⁶

- 1) วางเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ให้ผู้ได้รับการประกันตัวหลบหนี
  - 2) วางเงื่อนไขไม่ให้ไปกระทำผิดอีกในระหว่างการประกันตัว
  - 3) วางเงื่อนไขไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐาน
  - 4) ให้ไปรายงานตัวที่สถานีตำรวจสัปดาห์ละครั้งหรือวันละครั้ง
  - 5) ยึดหนังสือเดินทาง
  - 6) กำหนดที่อยู่ให้ เช่น ให้อยู่กับบิดามารดา หรือให้แจ้งการย้ายที่อยู่ทุกครั้ง หรือกำหนดเวลาออกจากบ้าน หรือกลับบ้าน หรือห้ามเข้าไปในบริเวณใกล้เคียงกับถิ่นที่อยู่ของพยานโจทก์
- กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องวางประกันหรือทรัพย์สินยื่นไว้ต่อศาล เพื่อเป็นการประกันการยินยอมการกลับเข้ามาอุปตัวตาม The Bail Act 1976 มาตรา 3(5) ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวจะถูกยึด⁵⁷

⁵⁵ John Sprack, Emmins on Criminal Procedure, 1982, p.442

⁵⁶ The Bail Act 1976 section 3. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3>

⁵⁷ The Bail Act 1976 section 3(5). Retrieved 12 August 2019, from

The Bail Act 1976 มาตรา 4 ได้บัญญัติสิทธิในการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวไว้ว่า บุคคลผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ย่อมได้รับการประกันตัวไม่ว่าการประกันตัวในชั้น Magistrates' Court, Crown Court หรือ High Court ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องให้คำรับรองมีลักษณะเป็นสัญญาให้ไว้ต่อศาลหรือเจ้าพนักงานตำรวจว่าตนจะไปปรากฏตามที่กำหนด หรือไปรับการพิจารณาที่ศาลอาญา หรือจะไปเบิกความในฐานะพยาน หรือจะประพฤติตนด้วยความเรียบร้อยและรับรองว่าหากปฏิบัติฝ่าฝืนคำรับรองดังกล่าวจะต้องเสียเงินจำนวนหนึ่งเป็นค่าปรับ⁵⁸

3.1.3 หลักประกันการปล่อยชั่วคราว

The Bail Act 1976 มาตรา 3 บัญญัติไม่ให้เรียกหลักประกันในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว กล่าวคือ ให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ไม่ต้องมีนายประกัน และไม่ต้องกำหนดเงื่อนไขใดๆ เว้นแต่ศาลพิจารณากำหนดเป็นพิเศษเฉพาะบางคดีที่มีอำนาจเรียกหลักประกันได้โดยพิจารณาจาก

- 1) ฐานะทางเศรษฐกิจ
- 2) ลักษณะหรือประวัติการกระทำความผิด
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อนบ้าน⁵⁹

3.1.4 การวินิจฉัยไม่ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลย

The Bail Act 1976 SCHEDULE I ได้บัญญัติเงื่อนไขของการไม่ให้ประกันตัวหรือการปล่อยชั่วคราวไว้ ดังนี้

- 1) เมื่อผู้ต้องหาเคยได้รับการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจและได้หลบหนี
- 2) เมื่อผู้พิพากษา Magistrate พิจารณาว่าควรส่งให้ Crown Court พิจารณา
- 3) เมื่อจำเลยได้รับการพิจารณาและตัดสินโทษแล้ว โดยผู้พิพากษา Magistrate หรือ Crown Court และจำเลยกำลังอยู่ในระหว่างอุทธรณ์คำพิพากษานั้น⁶⁰

⁵⁸ The Bail Act 1976 section 4. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/4>

⁵⁹ The Bail Act 1976 section 3. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3>

⁶⁰ The Bail Act 1976 SCHEDULE 1 Exceptions to right to bail Section 2 The defendant need not be granted bail if the court is satisfied that there are substantial grounds for believing that the defendant, if released on bail (whether subject to conditions or not) (a) fail to surrender to custody, or (b) commit an offence while on bail, or (c) interfere with witnesses or otherwise obstruct the course of justice, whether in relation to himself or any other person. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3>

นอกจากนี้ ตาม The Bail Act 1976 มาตรา 4 ได้บัญญัติต่อไปว่า ในกรณี
ที่จำเลยถูกฟ้องหรือถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในคดีที่มีโทษจำคุก จำเลยจะไม่ได้รับการประกันตัว
หากเข้ากรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

1) ความปรากฏแก่ศาลและมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้าจำเลยได้รับการปล่อย
ชั่วคราวแล้ว⁶¹

(1) จำเลยจะหลบหนี

(2) จำเลยจะไปกระทำความผิดขึ้นอีกในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

(3) จำเลยไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับ
ตัวจำเลยถือได้ว่าจำเลยหลบหนีประกัน ตามมาตรา 6 ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายเรียกตัวจำเลย
มาศาลได้ตาม มาตรา 7(2) แห่ง The Bail Act 1976⁶²

2) ศาลต้องควบคุมตัวจำเลยไว้เพื่อประโยชน์สำหรับตัวจำเลยเอง หรือกรณี
ที่เป็นผู้เยาว์ก็ควรถูกขังไว้เพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์เอง

3) จำเลยถูกศาลพิพากษาให้จำคุกในคดีอื่นแล้ว

4) ศาลเห็นว่าคดีนั้น ได้พิจารณาไปแล้วและไม่มีเวลาพอที่จะรวบรวม
ข้อเท็จจริงเพื่อพิเคราะห์เหตุในข้อ 1-3 ได้

5) จำเลยได้รับการประกันตัวไปในระหว่างพิจารณาและได้ถูกจับตัวอีก
ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เช่น หลบหนีประกัน เป็นต้น

⁶¹ John Sprack. (1982) Emmins on Criminal Procedure. pp 444-446

⁶² The Bail Act 1976 section 7 Liability to arrest for absconding or breaking conditions of bail. (2) If a person who has been released on bail in criminal proceedings absents himself from the court at any time after he has surrendered into the custody of the court and before the court is ready to begin or to resume the hearing of the proceedings, the court may issue a warrant for his arrest; but no warrant shall be issued under this subsection where that person is absent in accordance with leave given to him by or on behalf of the court. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/7>

3.1.5 การปฏิบัติผิดเงื่อนไขของการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาและจำเลย

ถ้าจำเลยซึ่งได้รับการอนุญาตให้ประกันตัวไม่ยอมปรากฏตนตามเวลาและสถานที่ที่กำหนด หรือไม่ปฏิบัติเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตามที่ศาลกำหนดไว้เพื่อประกันตัว เช่น บุคคลซึ่งได้รับการประกันตัวจะต้องรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่แล้วไม่มารายงานตัวตามกำหนด

ถ้าจำเลยได้รับการประกันตัวเพื่อจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลแต่ไม่ได้กระทำตามนั้นศาลก็อาจจะออกหมายจับจำเลย เพื่อเป็นการป้องกันฝ่าฝืนเงื่อนไขการประกันตัวเจ้าพนักงานตำรวจอาจจะจับกุมจำเลยซึ่งเชื่อว่าจะปฏิบัติผิดเงื่อนไขโดยไม่จำเป็นต้องมีหมายตามมาตรา 7(1) แห่ง The Bail Act 1976⁶³

นอกจากนี้ เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจจับตัวจำเลยซึ่งสงสัยด้วยเหตุผลว่าได้ฝ่าฝืนหรือเชื่อว่าจะฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ด้วยเหตุ ถ้าเป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ที่จำเลยจะต้องไปรายงานตัวยังสถานีตำรวจแล้วไม่ไปรายงานตัวตามกำหนดนัด จำเลยนั้นอาจจะถูกจับกุมทันทีโดยไม่ต้องมีหมายจับ

ในกรณีที่ผู้ประกันแจ้งแก่เจ้าพนักงานตำรวจเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจำเลยฝ่าฝืนเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวและผู้ประกันประสงค์ที่จะปลดปล่อยภาระผูกพันที่ทำไว้จำเลยก็จะถูกจับเช่นกัน จำเลยซึ่งถูกจับอันเนื่องมาจากการคาดการณ์หรือสงสัยว่าจะฝ่าฝืนเงื่อนไขการประกันตัวจะต้องถูกนำตัวมายังศาล Magistrates' Court โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถปฏิบัติได้และในบางกรณีเมื่อจับกุมแล้วจะต้องนำส่งภายใน 24 ชั่วโมง

ถ้าศาล Magistrates' Court เห็นว่าจำเลยได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือเป็นไปได้ที่จะหลบหนีก็อาจยกเลิกการปล่อยชั่วคราวหรือกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวเข้มงวดมากยิ่งขึ้น

ตามมาตรา 3(2) แห่ง The Bail Act 1976⁶⁴ การที่จำเลยทำสัญญาประกันเพื่อเป็นการประกันว่าจำเลยจะปรากฏตัวในศาลในวันกำหนดนัด ถ้าจำเลยไม่ไปก็จะถูกริบเงินประกันและจำเลยจะไม่ได้รับการประกันตัวอีกต่อไป แม้ว่าจำเลยยังสามารถหาสิ่งที่เป็นการประกันให้ได้อีกก็ตาม

⁶³ The Bail Act 1976 section 7 Liability to arrest for absconding or breaking conditions of bail. (1) If a person who has been released on bail in criminal proceedings and is under a duty to surrender into the custody of a court fails to surrender to custody at the time appointed for him to do so the court may issue a warrant for his arrest. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/7>

⁶⁴ The Bail Act 1976 section 3 General provisions (2) No recognizance for his surrender to custody shall be taken from him. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3>

นอกจากนี้ตาม The Bail Act 1976 ได้บัญญัติบทกำหนดโทษสำหรับผู้หลบหนีประกันไว้ในมาตรา 6(1) ซึ่งกำหนดไว้ว่า ถ้าบุคคลผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยการประกันตัวในกระบวนการพิจารณาคดีไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกันโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบเนื่องมาจากการกระทำนั้น⁶⁵

The bail 1976 ได้กำหนดวิธีการ 3 วิธี ซึ่งจำเลยอาจถูกฟ้องร้องและถูกลงโทษสำหรับความผิดอันเนื่องมาจากหลบหนีประกัน⁶⁶ คือ

1) จำเลยจะถูกพิจารณาคดีสำหรับความผิดฐานหลบหนีประกันและถูกลงโทษจำคุกสูงถึง 3 เดือน และปรับ 2,000 ปอนด์ หรือ ทั้งจำและปรับ

2) ภายหลังจากกระบวนการพิจารณาคดีสำหรับความผิดฐานหลบหนีประกันตามมาตรา 6 ผู้พิจารณาคดีอาจจะส่งผู้ต้องหาไปยัง Crows Court เพื่อลงโทษถ้า

(1) พิจารณาเห็นเป็นการสมควร

(2) ผู้พิจารณาได้ส่งตัวผู้ต้องหาไปเพื่อการพิจารณาในส่วนของความผิดตามฟ้องซึ่ง Crows Court จะเป็นผู้พิจารณาลงโทษผู้ต้องหานั้น ทั้งโทษ ที่เป็นการหลบหนีประกัน และโทษอันเกิดจากความผิดในคดีนั้น ซึ่งอำนาจของ Crows Court ในการลงโทษ คือลงโทษจำคุก 12 เดือน และหรือปรับโดยไม่จำกัดวงเงิน

(3) การผิดสัญญาปรับใน Crows Court เสมือนเป็นการดูหมิ่นหรือละเมิดอำนาจศาลผู้พิพากษาของ Crows Court จะดำเนินคดีกับจำเลยโดยการไต่สวน จะเป็นทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ ผู้พิพากษาจะใช้เกณฑ์ต่างๆ ในการดำเนินคดีหรือใช้พยานหลักฐานตามที่ปรากฏซึ่งเห็นว่าเหมาะสมและเป็นธรรมแก่จำเลย

⁶⁵ The Bail Act 1976 section 6 Offence of absconding by person released on bail. (1) If a person who has been released on bail in criminal proceedings fails without reasonable cause to surrender to custody he shall be guilty of an offence. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/6>

⁶⁶ The Bail Act 1976 section 6 Offence of absconding by person released on bail. (7) A person who is convicted summarily of an offence under subsection (1) or (2) above and is not committed to the Crown Court for sentence shall be liable to imprisonment for a term not exceeding 3 months or to a fine not exceeding or to both and a person who is so committed for sentence or is dealt with as for such a contempt shall be liable to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to a fine or to both. Retrieved 12 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/6>

3.2 หลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอังกฤษ

3.2.1 หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

The Bail Act 1976 มาตรา 3AB กล่าวถึงการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ใหญ่ และมาตรา 3AC ใช้กับจำเลยทุกคน ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

The Bail Act 1976 มาตรา 3AB กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กรณีบุคคลอื่นๆ ได้แก่

ศาลจะไม่วางข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) เงื่อนไขแรก คือ ศาลเห็นว่าหากไม่มีข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้วบุคคลนั้นจะไม่ได้รับการประกันตัว

(2) เงื่อนไขที่สอง คือ ศาลเห็นว่าเป็นข้อกำหนดที่จำเป็นสำหรับการจัดการกับบุคคลที่สามารถทำได้โดยกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบุคคลที่ได้รับการประกันตัว ซึ่งสามารถใช้ได้ในแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง⁶⁷

⁶⁷ The Bail Act 1976, section 3AB Conditions for the imposition of electronic monitoring requirements: other persons

(1) A court may not impose electronic monitoring requirements on a person who has attained the age of eighteen unless each of the following conditions is met.

(2) The first condition is that the court is satisfied that without the electronic monitoring requirements the person would not be granted bail.

(3) The second condition is that the court is satisfied that the necessary provision for dealing with the person concerned can be made under arrangements for the electronic monitoring of persons released on bail that are currently available in each local justice area which is a relevant area. The Bail Act 1976 section 3AB. Retrieved 13 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3AB>

The Bail Act 1976 มาตรา 3AC กล่าวถึงการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
บทบัญญัติทั่วไป ดังนี้

(1) ในกรณีที่ศาลกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
เป็นเงื่อนไขการประกันตัวข้อกำหนดจะต้องมีบทบัญญัติสำหรับให้บุคคลรับผิดชอบในการควบคุม

(2) บุคคลอาจไม่ต้องรับผิดชอบในการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
ของบุคคลที่ได้รับการประกันตัว เว้นแต่ที่กำหนดรายละเอียดไว้ในคำสั่งที่ทำขึ้น โดย the secretary
of State⁶⁸

กรณีเด็กและเยาวชน ถ้าการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเงื่อนไข
การประกันตัว ศาลต้องปฏิบัติตาม The Bail Act 1976 3AA และ 3AC ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการ
ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

The Bail Act 1976 3AA กำหนดเงื่อนไขการวางข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุม
ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กรณีเด็กและเยาวชน ไว้ดังนี้

ศาลจะไม่วางข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
ในเด็กหรือเยาวชน เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (1) เงื่อนไขแรก คือ เด็กหรือเยาวชน อายุ 12 ปี บริบูรณ์แล้ว
- (2) เงื่อนไขที่สอง คือ

ก. เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาหรือได้รับการพิพากษาลงโทษว่ามีความผิด
ที่กระทำความรุนแรงหรือความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดที่มีโทษในกรณีของผู้ใหญ่ ซึ่งมีโทษจำคุก 14 ปี
หรือมากกว่า หรือ

ข. เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาหรือได้รับการพิพากษาลงโทษว่ามีความผิด
ที่มีโทษจำคุก 1 ครั้ง หรือมากกว่า ซึ่งรวมกับความผิดที่มีโทษจำคุกอื่นๆ ที่เด็กหรือเยาวชนได้รับการ
พิพากษาลงโทษในกระบวนการพิจารณาใดๆ

ก) จำนวน หรือ

ข) ถ้าเด็กหรือเยาวชนถูกพิพากษาลงโทษในความผิดที่เด็กหรือ

⁶⁸ The Bail Act 1976, section 3AC Electronic monitoring requirements : general provisions

(1) Where a court imposes electronic monitoring requirements as a condition of bail, the requirements must
include provision for making a person responsible for the monitoring.

(2) A person may not be made responsible for the electronic monitoring of a person on bail unless he is of a
description specified in an order made by the Secretary of State. Retrieved 13 August 2019, from
<http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3AC>

เยาวชนถูกกล่าวหา จำนวน ประวัติการกระทำผิดซ้ำในความผิดที่มีโทษจำคุกในระหว่างการประกันตัว หรืออยู่ในที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

(3) เงื่อนไขที่สาม คือ ศาลเห็นว่าเป็นข้อกำหนดที่จำเป็นสำหรับการจัดการ กับบุคคลที่สามารถทำได้โดยกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบุคคลที่ได้รับการประกันตัว ซึ่งสามารถใช้ได้ในแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

(4) เงื่อนไขที่สี่ คือ a youth offending team ได้แจ้งต่อศาลว่า ในความเห็น ของ a youth Offending team การวางข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จะมีความเหมาะสมในกรณีของเด็กหรือเยาวชน⁶⁹

---

⁶⁹ The Bail Act 1976, section 3AA Conditions for the imposition of electronic monitoring requirements : children and young persons.

(1) A court may not impose electronic monitoring requirements on a child or young person unless each of the following conditions is met.

(2) The first condition is that the child or young person has attained the age of twelve years.

(3) The second condition is that-

(a) the child or young person is charged with or has been convicted of a violent or sexual offence, or an offence punishable in the case of an adult with imprisonment for a term of fourteen years or more; or

(b) he is charged with or has been convicted of one or more imprisonable offences which, together with any other imprisonable offences of which he has been convicted in any proceedings-

(i) amount, or

(ii) would, if he were convicted of the offences with which he is charged, amount, to a recent history of repeatedly committing imprisonable offences while remanded on bail or to a custodial remand.

(4) The third condition is that the court is satisfied that the necessary provision for dealing with the person concerned can be made under arrangements for the electronic monitoring of persons released on bail that are currently available in each local justice area which is a relevant area.

(5) The fourth condition is that a youth offending team has informed the court that in its opinion the imposition of electronic monitoring requirements will be suitable in the case of the child or young person.

Retrieved 13 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/3AA>

3.2.2 สภาพบังคับกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีหรือฝ่าฝืนการบังคับใช้กฎหมาย

The Bail Act 1976 มาตรา 6 กล่าวถึงความผิดฐานหลบหนีโดยบุคคลที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวไว้ดังนี้

(1) ถ้าบุคคลที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวในกระบวนการพิจารณาทางอาญาหลบหนีโดยปราศจากมูลเหตุอันสมควร บุคคลนั้นมีความผิด

(2) ถ้าบุคคลหนึ่ง

ก. ได้รับการปล่อยชั่วคราวในกระบวนการพิจารณาทางอาญา และ

ข. แม้มีมูลเหตุอันสมควร หลบหนี หลบหนีจากสถานที่ที่นัดหมาย หลังจากเวลานัดหมาย ทั้งที่สามารถทำได้ตามสมควร บุคคลนั้นมีความผิด

ในส่วนของโทษในความผิดดังกล่าวนี้ ได้บัญญัติไว้ใน The Bail Act 1976 มาตรา 6(5) (6) (7) ดังนี้

(5) ความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น จะต้องมิโทษในการตัดสินลงโทษอย่างรวบรัด หรือละเมิดอำนาจศาล

(6) ในกรณีที่ศาลแขวงพิพากษาลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น ศาลอาจกระทำดังต่อไปนี้ ถ้าศาลคิดว่า

ก. พฤติการณ์การกระทำความผิดดังกล่าวมากกว่าการลงโทษควรจะลงโทษสำหรับความผิดนั้นในศาลที่มีอำนาจลงโทษ หรือ

ข. ในกรณีที่ศาลส่งตัวบุคคลไปพิจารณายังศาลสูงคืออาญาในความผิดอื่นนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมในการจัดการกับความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น โดยศาลก่อนที่เขาพยายามกระทำผิดอื่นๆ โดยส่งตัวบุคคลที่ถูกคุมขังหรือได้รับการประกันตัวไปยังศาลสูงคืออาญาเพื่อพิพากษา

(7) บุคคลที่ถูกพิพากษาลงโทษอย่างรวบรัดในความผิดตามอนุมาตรา (1) หรือ (2) ข้างต้น และมีได้ถูกส่งไปยังศาลสูงคดีอาญาเพื่อพิจารณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ในระดับมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ และบุคคลที่ถูกส่งไปเพื่อพิพากษา หรือละเมิดอำนาจศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁰

---

⁷⁰ The Bail Act 1976, section 6 Offence of absconding by person released on bail.

(1) If a person who has been released on bail in criminal proceedings fails without reasonable cause to surrender to custody he shall be guilty of an offence.

(2) If a person who-

(a) Has been released on bail in criminal proceedings, and

(b) Having reasonable cause therefor, has failed to surrender to custody, fails to surrender to custody at the appointed place as soon after the appointed time as is reasonably practicable he shall be guilty of an offence.

(3) It shall be for the accused to prove that he had reasonable cause for his failure to surrender to custody.

(4) A failure to give to a person granted bail in criminal proceedings a copy of the record of the decision shall not constitute a reasonable cause for that person's failure to surrender to custody.

(5) An offence under subsection (1) or (2) above shall be punishable either on summary conviction or as if it were a criminal contempt of court.

(6) Where a magistrates' court convicts a person of an offence under subsection (1) or (2) above the court may, if it thinks-

(a) That the circumstances of the offence are such that greater punishment should be inflicted for that offence than the court has power to inflict, or

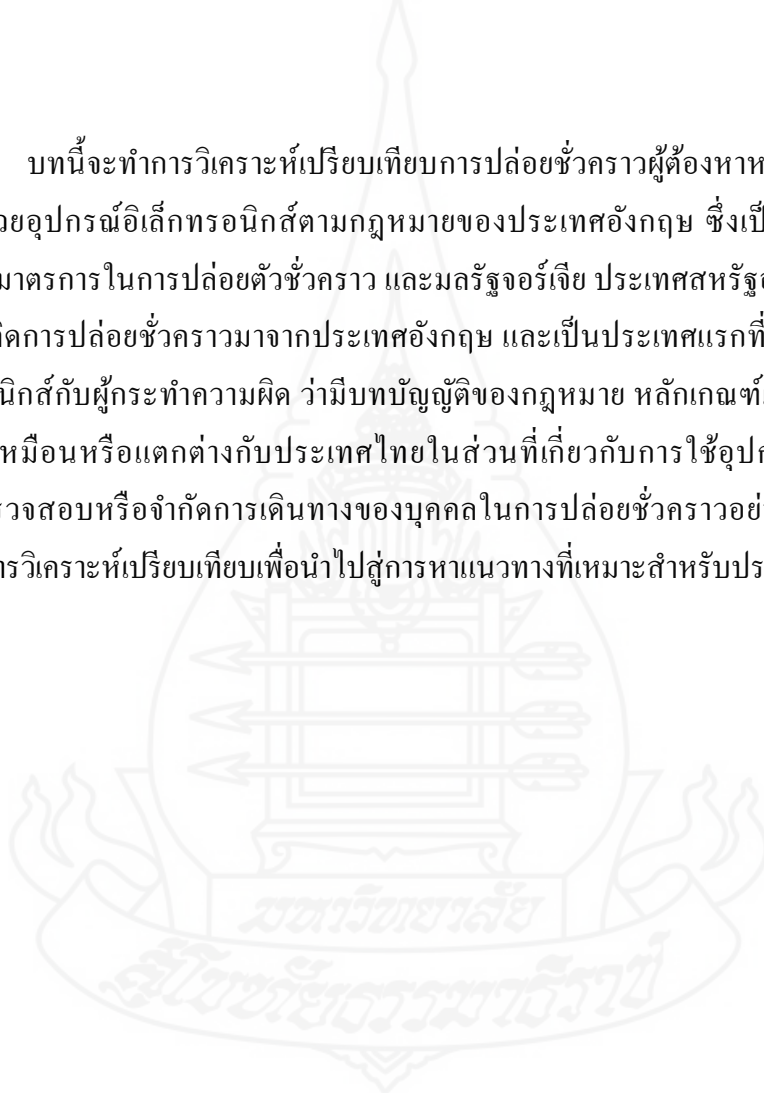
(b) in a case where it commits that person for trial to the Crown Court for another offence, that it would be appropriate for him to be dealt with for the offence under subsection (1) or (2) above by the court before which he is tried for the other offence, commit him in custody or on bail to the Crown Court for sentence.

(7) A person who is convicted summarily of an offence under subsection (1) or (2) above and is not committed to the Crown Court for sentence shall be liable to imprisonment for a term not exceeding 3 months or to a fine not exceeding level 5 on the standard scale] or to both and a person who is so committed for sentence or is dealt with as for such a contempt shall be liable to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to a fine or to both. Retrieved 13 August 2019, from <http://www.legislation.gov.uk/ukpag/1976/63/section/6>

บทที่ 4

วิเคราะห์แนวทางและบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

บทนี้จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศแรกของโลก ที่ใช้มาตรการในการปล่อยตัวชั่วคราว และมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งนำระบบและแนวคิดการปล่อยชั่วคราวมาจากประเทศอังกฤษ และเป็นประเทศแรกที่มีการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้กระทำความผิด ว่ามีบทบัญญัติของกฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกับประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราวอย่างไร ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่การหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว
ระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

	มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
1. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการขอปล่อยชั่วคราว	The Judiciary Act 1789 ได้บัญญัติรับรองสิทธิการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า “การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องมีทุกคดีเว้นแต่คดีที่มีระวางโทษประหารชีวิต..” หมายความว่าหากบุคคลใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและมีโทษไม่ถึงประหารชีวิต จะได้รับการปล่อยชั่วคราวทุกคดี หรือแม้แต่คดีที่มีโทษประหารชีวิตก็ยังให้ศาลสามารถใช้	The Habeas Corpus Act 1967 ได้บัญญัติหลักสำหรับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลสัญชาติอังกฤษในการที่จะถูกควบคุมตัวตามกฎหมาย ได้แก่ คนอังกฤษ จะถูกควบคุมหรือจำขังอยู่โดยปราศจากการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในเวลาอันสมควรไม่ได้	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 ได้บัญญัติที่เกี่ยวกับหลักการดังกล่าวได้แก่ ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญาคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
2.หลักเกณฑ์การปล่อย ชั่วคราวโดยใช้การ ควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	มีวัตถุประสงค์ในการ ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา หรือจำเลย สองประการ ได้แก่ ประการแรก จำเลยจะมาปรากฏตัว ต่อศาลเพื่อพิจารณาคดี ในอนาคต และประการ ที่สอง เพื่อป้องกันไม่ให้ ผู้ที่ยังไม่ถูกตัดสินถูก ลงโทษกักขังโดยไม่ จำเป็น สำหรับการปล่อย ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา ตัดสิน คดีจริง โดยมี หลักเกณฑ์ ดังนี้ กรณี ที่เป็นคดีมีโทษเล็กน้อย ศาลจะอนุญาตให้ปล่อย ชั่วคราวโดยมีประกัน หรือหลักประกันก่อนได้ เสมอ คดี ที่มีโทษหนัก จะได้รับอนุญาต ให้ ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา ส่วนคดีที่มีโทษประหาร ชีวิต ห้ามมิให้อนุญาตให้ ปล่อยชั่วคราว แต่ยังให้ ศาลสามารถใช้ดุลพินิจ ในการปล่อยชั่วคราวได้ และหากมีความเสี่ยงว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่ มาปรากฏตัวต่อศาล	กำหนดให้การประกันตัว เป็น สิทธิของผู้ต้องหา หรือจำเลย บุคคลทุกคน ต้องได้รับการปล่อยชั่วคราว เสมอ แต่ต้องให้คำรับรอง ว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาล ตามที่กำหนด หรือจะ ประพฤติตนเรียบร้อย หากฝ่าฝืนคำรับรองต้อง เสียเงินค่าปรับ และจะไม่ อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว หากผู้ต้องหาหรือจำเลย จะหลบหนีหรือไปกระทำ ผิดซ้ำในระหว่างปล่อย ชั่วคราว หรือไปยุ่งเหยิง กับพยาน หลักฐานหรือ ขัดขวางการดำเนินคดี การควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์สามารถ ใช้ได้กับทุกคน โดยมี เงื่อนไขว่า ศาลจะไม่วาง ข้อกำหนดให้ใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในบุคคลที่มีอายุสิบแปดปี บริบูรณ์แล้ว เว้นแต่ ศาล เห็นว่าหากไม่มีข้อกำหนด ให้ใช้การควบคุมด้วย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แล้วบุคคลนั้น จะไม่ได้รับ การปล่อยชั่วคราว	ใช้เป็นทางเลือกสำหรับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ สามารถหาหลักทรัพย์มา วางเป็นหลักประกันต่อ ศาลได้โดยมีเงื่อนไขว่า ศาลจะตั้ง ใช้ อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ได้ต่อเมื่อ ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ ความยินยอมเท่านั้น สำหรับ ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ที่มีอายุ ไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมจะตั้งใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่ อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่น อย่างร้ายแรงหรือมีเหตุ สมควรประการอื่น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
	หรือไปก่อนอันตรายแก่ บุคคลอื่นหรือสังคม ศาล สามารถกำหนดเงื่อนไข ให้ ดิ ด อู ป ก ร ณ์ อิเล็กทรอนิกส์สำหรับ ติดตามตัวบุคคลที่จะ ปล่อยชั่วคราวเป็นต้น		
3. ประเภทคดี ที่ปล่อย ชั่วคราวโดยใช้การ ควบคุมด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	ไม่ได้กำหนดประเภทคดี	ไม่ได้กำหนดประเภทคดี	ไม่ได้กำหนดประเภทคดี
4. กระบวนการคัดค้าน การขอปล่อยชั่วคราว โดยใช้การควบคุมด้วย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	ไม่พบข้อมูลว่าต้อง สอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือ โจทก์ ว่าจะคัดค้าน หรือไม่ประการใด	ไม่พบข้อมูลว่าต้อง สอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ ว่าจะคัดค้าน หรือไม่ ประการใด	ให้เป็นดุลพินิจศาล โดย ไม่ต้องสอบถามพนักงาน สอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ ว่าจะคัดค้าน หรือไม่ประการใด
5. การกำหนดเงื่อนไข การปล่อยชั่วคราวด้วย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	สามารถกำหนดเงื่อนไข ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ ได้รับการปล่อยชั่วคราว ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต้องปฏิบัติได้ เช่น ระยะเวลาของการกักขัง ไว้ที่บ้าน การจำกัดการ เดินทาง การให้อุปการะ เลี้ยงดูแก่ผู้ที่อยู่ในความ อุปการะของจำเลย อย่างเต็มความสามารถ การควบคุมความประพฤติ	กำหนดให้บุคคลเป็น ผู้รับผิดชอบในการ ควบคุม	สามารถกำหนดเงื่อนไข เพิ่มเติมให้ผู้ต้องหาหรือ จำเลยที่ได้รับการปล่อย ชั่วคราว ด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติได้ เช่น ห้ามเข้าไปยังเขตพื้นที่ ไม่มีสัตยาณ ห้ามเคลื่อนที่ ออกนอกเส้นทางที่กำหนด ห้ามเข้าใกล้เขตพื้นที่ที่ กำหนด ห้ามออกนอก พื้นที่ที่กำหนด ห้ามเข้า เขตพื้นที่ที่กำหนด เป็นต้น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
<p>เช่น การใช้เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และสารควบคุม การห้ามเข้าใกล้บางสถานที่ การห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่ำคืน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ได้แก่ จำนวนที่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เข้าร่วม โปรแกรมดังกล่าวจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ตามสมควร และต้องชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเวลาที่เหมาะสม หากไม่ชำระเงิน ในเวลาที่เหมาะสมให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขของโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นผลให้จำเลยต้องกลับไปถูกคุมขังทันที</p>		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
6 บทลงโทษกรณี ผู้ต้องหาหรือจำเลย หลบหนีการปล่อย ชั่วคราวด้วยอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	หากจำเลยผิดเงื่อนไข ตามที่ศาลกำหนดหรือ พบว่ามีการให้ข้อมูลอัน เป็นเท็จ ให้การปล่อย ชั่วคราวโดยใช้การควบคุม ด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ถูกยกเลิกทันที จำเลย จะต้องถูกจับกุมโดย เจ้าพนักงานที่มีอำนาจ บังคับใช้กฎหมายและ กลับไปถูกกักขังที่คุก หรือสถานที่ที่จำเลยถูก ปล่อยออกมา	หากมีการหลบหนีโดย ปราศจากมูลเหตุอันสมควร มีความผิดทางอาญาและ จะมีการตัดสินลงโทษ อย่างรวบรัด หรือละเมิด อำนาจศาล แล้วแต่กรณี ซึ่งอาจได้รับการระวาง โทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ในระดับมาตรฐานหรือ ทั้งจำทั้งปรับ หรือกรณีมี ความผิดฐานละเมิดอำนาจ ศาล ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ	ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทาง ของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวถูก ทำลายหรือทำให้ใช้การ ไม่ได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้นหนีหรือจะ หลบหนี พนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจมี อำนาจจับผู้ต้องหาหรือ จำเลยนั้นได้โดยไม่ต้อง มีหมายจับ และไม่มี บทลงโทษทางอาญา แต่อย่างใด

1. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราว

ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant of Civil and Political Rights) ที่กล่าวถึงการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความมั่นคง ซึ่งบุคคลใดจะถูกจับกุม กักขังหรือลิดรอนเสรีภาพโดยมิชอบไม่ได้ เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้และจะต้องได้รับแจ้งข้อหา ในทันทีหลังจากนั้นจะต้องถูกนำตัวไปสู่กระบวนการทางศาลและได้รับการพิจารณาคดีหรือปล่อยตัว โดยมีหลักว่าผู้ถูกจับเหล่านั้นต้องได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีหลักประกันหลบหนีพอสมควร

การรับรองสิทธิดังกล่าวยังสอดคล้องกับกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้บัญญัติรับรองสิทธิในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ The Judiciary Act 1789 ได้บัญญัติรับรองสิทธิ การปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ว่า “การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ต้องมีทุกคดี เว้นแต่คดีที่มีระวางโทษประหารชีวิต...” หมายความว่า หากบุคคลใดถูกกล่าวหา ว่ากระทำความผิดและมีโทษไม่ถึงประหารชีวิตจะได้รับการปล่อยชั่วคราวทุกคดี หรือแม้แต่คดี ที่มีโทษประหารชีวิตก็ยังไม่ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจให้ปล่อยชั่วคราวได้ โดยให้พิจารณาถึงลักษณะ พฤติการณ์แวดล้อมรวมทั้งพยานหลักฐานของความผิด และ The Federal Bail Reform Act 1984 ได้บัญญัติหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวหรือการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลย ไว้ว่า เมื่อบุคคลใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด มาปรากฏตัวต่อหน้าผู้พิพากษา ผู้พิพากษานั้นจะต้อง ให้มีการปล่อยชั่วคราว บนพื้นฐานการยอมรับสถานะของบุคคล หรือหลักประกันในจำนวนเงิน ที่ศาลกำหนด เว้นแต่ผู้พิพากษาเห็นว่า การปล่อยชั่วคราวนั้นจะทำให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น หรือสังคม ผู้พิพากษาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เพื่อความมั่นใจ ว่าบุคคลนั้นจะมาตามกำหนดนัดและไม่เป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือต่อสังคม และศาล จะต้องไม่ใช่เงื่อนไขทางการเงินซึ่งมีผลกระทบต่อ การคุ้มครองก่อนพิจารณาของศาล หากจำเลยที่ยากจน มาศาลตามกำหนดนัดตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง แต่จำเลยกลับต้องถูกคุมขังเนื่องจากผู้พิพากษา วางเงื่อนไขทางการเงิน ทำให้จำเลยไม่สามารถนำเงินมาวางประกันตัวได้ จึงเป็นข้อจำกัดเกินสมควร เพราะจะส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองก่อนการพิจารณาของศาล

สำหรับกฎหมายของประเทศอังกฤษ The Habeas Corpus Act 1967 ได้บัญญัติหลัก ที่สำคัญที่สุดสำหรับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลสัญชาติอังกฤษในการที่จะถูกควบคุมตัว ตามกฎหมาย ได้แก่ คนอังกฤษจะถูกควบคุมหรือจำขังอยู่โดยปราศจากการพิจารณาพิพากษาคดี ของศาลในเวลาอันสมควรไม่ได้ หากผู้ต้องขังคนใดเห็นว่าตนต้องขังอยู่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

อาจร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลยุติธรรมเพื่อขอให้ออกหมายเรียก “Habeas Corpus” ไปยังบุคคล ซึ่งขังผู้ต้องขังนั้นให้มาศาลพร้อมนำตัวผู้ต้องขังนั้นมาศาลด้วย เพื่อศาลจะได้ทำการไต่สวนสาเหตุ ที่ผู้ต้องขังอยู่และให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาที่จะสั่งปล่อยตัวผู้ต้องขังนั้น โดยมีหลักประกัน หรือไม่มีหลักประกันก็ได้ตามที่ศาลเห็นควร

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 ก็มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักการดังกล่าว ได้แก่ ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญา คำขอประกันผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญานั้นจะต้องกระทำต่อหน้า ผู้ต้องหาหรือจำเลยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นในชั้นสอบสวนที่พนักงานสอบสวนต้องมีการสอบปากคำ ผู้ถูกกล่าวหา ขั้นตอนการฟ้องคดีของพนักงานอัยการที่ต้องมีตัวผู้ต้องหาส่งต่อศาล หรือในการ พิจารณาคดีของศาลซึ่งต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัว บุคคลนั้นไว้ในอำนาจรัฐ แต่การควบคุมตัวนั้นต้องมีใช้กระทำเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น นั่นก็คือ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะไปก่อเหตุอันตราย ประการอื่นเท่านั้น

ซึ่งในเรื่องนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้พิพากษาและข้าราชการศาลยุติธรรม ได้ให้ความเห็น เป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ การไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ควรกระทำ เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนี ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 ถึง 119 ทวิ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ วิธีการและการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาในเรื่องการขอปล่อยชั่วคราว ไว้แล้ว และมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29

ดังนั้น หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีพฤติการณ์หลบหนี ไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน และไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ควรได้รับการปล่อยชั่วคราวเสมอ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย และเป็นไปตามหลักการที่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocence) จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นกระทำความผิดจริง

2. หลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้สองประการ ได้แก่ ประการแรก จำเลยจะมาปรากฏตัวต่อศาล เพื่อพิจารณาคดีในอนาคต และประการที่สอง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ยังไม่ถูกตัดสินถูกลงโทษกักขังโดยไม่จำเป็นสำหรับการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาคัดสินคดีจริงนั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปล่อยชั่วคราว ได้แก่ กรณีที่เป็นคดีมีโทษเล็กน้อยศาลจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลักประกันก่อนได้เสมอ แต่หากเป็นคดีที่มีโทษหนัก จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้นเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา โดยพิจารณาจากความหนักเบาของความผิดที่ถูกกล่าวหา พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดี บุคลิก ลักษณะนิสัย อาชีพ รวมถึงประวัติในทางครอบครัว ความสัมพันธ์ในชุมชน และประวัติการกระทำความผิด เป็นต้น ส่วนคดีที่มีโทษประหารชีวิต กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว แต่ก็ยังให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวได้

นอกจากนี้ ยังกำหนดเป็นหลักว่า หากมีความเสี่ยงว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่มาปรากฏตัวต่อศาล หรือไปก่อเหตุอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือสังคม ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไข อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่เป็นข้อจำกัดน้อยที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลจะมาศาลและ ไม่ก่ออันตรายแก่บุคคลอื่นหรือสังคม เงื่อนไขดังกล่าว ได้แก่ การกักขังไว้ที่บ้าน อยู่ในสถานที่ ที่กำหนด หรือการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัวบุคคลที่จะปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

กฎหมายประเทศอังกฤษ ได้กำหนดว่า การประกันตัวเป็นสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยบุคคลทุกคนต้องได้รับการปล่อยชั่วคราวเสมอ แต่ต้องให้คำรับรองว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาลตามที่กำหนด หรือจะประพฤติตนเรียบร้อย หากฝ่าฝืนคำรับรองต้องเสียเงินค่าปรับ และจะไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหากผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไปกระทำผิดซ้ำในระหว่างปล่อยชั่วคราว หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือขัดขวางการดำเนินคดี และ The Bail Act 1976 ได้กล่าวถึงการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ว่าสามารถใช้ได้กับทุกคน โดยมีเงื่อนไขว่า ศาลจะไม่วางข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบุคคลที่มีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว เว้นแต่ ศาลเห็นว่าหากไม่มีข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้วบุคคลนั้น จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว หรือกรณีศาลเห็นว่าเป็นข้อกำหนดที่จำเป็นสำหรับการจัดการกับบุคคลที่สามารถทำได้โดยกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในบุคคลที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ซึ่งสามารถใช้ได้ในแต่ละพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขเพื่อรองรับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ปัญหาผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีในชั้นปล่อยชั่วคราว ปัญหาความยากจน ไม่มีเงินประกันตัวรวมถึงความแออัดในเรือนจำ⁷¹ โดยใช้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางเป็นหลักประกันต่อศาลได้โดยมีเงื่อนไขว่าศาลจะตั้งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ก็ต่อเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ความยินยอมเท่านั้น สำหรับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่มีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้จะให้ความยินยอมก็ไม่สามารถตั้งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมระหว่างปล่อยชั่วคราวได้ นอกจากนี้ ยังให้นำมาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง เนื่องจากเห็นว่าความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่น แต่หากอัตราโทษที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้นสูงมากหรือมีความเสี่ยงต่อการหลบหนีหรือไปก่ออันตรายประการอื่น การปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีความเหมาะสม แต่ต้องคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้⁷²

แสดงให้เห็นว่าศาลไม่สามารถนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวได้ และสามารถนำมาใช้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ หรือมีไม่เพียงพอสำหรับวางเป็นหลักประกันต่อศาลในการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดีเท่านั้น เกี่ยวกับเรื่อง การปล่อยชั่วคราว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29 ได้บัญญัติรับรองว่าคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 ได้บัญญัติหลักไว้ว่า “ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้” หมายความว่าในคดีที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ศาลสามารถปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันแต่ไม่ต้องมีหลักทรัพย์ประกันก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลจะอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักประกันเสมอสาเหตุที่เป็นเช่นนั้น ก็เนื่องมาจากผู้พิพากษาไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะทำให้ทราบได้ว่า เมื่อผู้ต้องหา

⁷¹ คู่มือการปฏิบัติงาน ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 สำนักงานศาลยุติธรรม หน้า 1

⁷² คู่มือการปฏิบัติงาน ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 สำนักงานศาลยุติธรรม หน้า 7

หรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวไปแล้วจะหลบหนี กระทำความผิดซ้ำ หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อสังคมหรือไม่

อดีตประธานศาลฎีกาท่านหนึ่งให้กล่าวว่า “ปัจจุบันศาลมักวางเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวให้ต้องใช้หลักประกันเสมอ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและสร้างความมั่นใจว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่หลบหนี โดยการพิจารณาหลักประกันนั้นจะมุ่งเน้นที่อัตราโทษที่ถูกฟ้องถูกกล่าวหาเป็นสำคัญ มิได้มองถึงปัจจัยอย่างอื่น โดยเฉพาะสถานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่น่าจะหลบหนีจริงหรือไม่ จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ยากจนและไม่มีเงินหรือหลักทรัพย์ที่จะใช้ในการขอปล่อยชั่วคราว”⁷³

นอกจากนี้ เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดทำคู่มือการปล่อยชั่วคราวซึ่งกำหนดว่าในข้อหาหรือฐานความผิดใดมีวงเงินประกันจำนวนเท่าใด เพื่อให้ผู้พิพากษาใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน อำนาจความยุติธรรมแก่ประชาชน มีความเป็นเอกภาพ โปร่งใส รวดเร็วและเป็นธรรม⁷⁴ แม้บัญญัติเกณฑ์มาตรฐานกลางที่ว่ามีประโยชน์ตรงที่ทำให้การใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่บัญญัติเกณฑ์มาตรฐานกลางดังกล่าวไม่ได้เอื้อให้ผู้พิพากษาพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ขอปล่อยชั่วคราว ทำให้บ่อยครั้งผู้พิพากษาพิจารณาจากข้อหาอัตราโทษกับเกณฑ์วงเงินประกันเท่านั้น ซึ่งข้อหา อัตราโทษ กับจำนวนเงินประกันมิใช่สิ่งซึ่งจะรับประกันว่าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวจะไม่หลบหนีและไปก่ออันตรายหลังปล่อยไปได้เลย⁷⁵ ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีเงินเพียงพอสำหรับวงเงินประกันตามที่กำหนดไว้ ต้องถูกกักขังระหว่างสอบสวนและระหว่างพิจารณาคดี ทั้งที่ไม่มีเหตุ อันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็น ผู้บริสุทธิ์ เพราะเป็นการลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยล่วงหน้าก่อนที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่ากระทำความผิดจริง⁷⁶

ผู้เขียนเห็นด้วยด้วยกับแนวคิดในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา เนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบการพิจารณาคดีแบบระบบกล่าวหา ซึ่งเป็นระบบที่ฝ่ายผู้กล่าวหาต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์ว่า ฝ่ายที่ถูกกล่าวหา

⁷³ 365 วัน สานฝันสร้างศาลในฝัน หน้า 88

⁷⁴ คู่มือสำนักงานประธานศาลฎีกา หน้า 5

⁷⁵ โสภณ รัตนกร, “การปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว วิสัยทัศน์ นวัตกรรมและเทคโนโลยี”, *คู่มือพยานหลักฐานศาลยุติธรรม*, 2561, หน้า 18

⁷⁶ ธิดา สิริธรรมานวงศ์, *การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์*, *วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2558, หน้า 96

กระทำความผิด และฝ่ายที่ถูกกล่าวหาต้องนำพยานหลักฐานมาหักล้างหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนต่อศาล โดยศาลจะวางตัวเป็นกลางไม่เข้าไปมีบทบาทในการแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดมาเพิ่มเติม ตามหลักการที่ว่า ทั้งสองฝ่ายมีสถานะเท่าเทียมกันการแสวงหาพยานหลักฐานเป็นหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานจากทั้งสองฝ่ายเพื่อชั่งน้ำหนักว่าฝ่ายใดน่าเชื่อถือมากกว่ากันแล้วพิจารณาพิพากษาคดีไปตามนั้น การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวจึงเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน ไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราวได้รับการปล่อยตัวเพิ่มมากขึ้น มีโอกาสในการหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ และยังช่วยป้องกันมิให้มีการลงโทษก่อนที่ศาลจะตัดสินว่ามีความผิดทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติลดผลกระทบที่จะเกิดกับครอบครัวผู้ต้องหาหรือจำเลยลดปัญหาความแออัดภายในเรือนจำและการเรียกร้องด้านสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

ตารางที่ 4.2 สถิติคดีของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้จัดทำสถิติคดีแยกวงเงินประกันการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว

ลำดับที่	ประเภทประกัน	จำนวนคดี พ.ศ. 2561								รวม
		เม.ย.	พ.ค.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1	ไม่มีประกัน	21	18	59	98	71	86	82	52	585
2	น้อยกว่า 50,000 บาท	38	60	141	225	283	286	283	184	1,725
3	50,000 – 100,000 บาท	24	25	95	120	155	153	138	103	933
4	100,001 – 200,000 บาท	18	9	51	110	140	123	129	91	781
5	200,001 – 1,000,000 บาท	16	23	80	125	139	136	144	106	894
6	1,000,000 บาท ขึ้นไป							9	6	15

ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2562⁷⁷

จากข้อมูลที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่า การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวที่มีวงเงินประกันน้อยกว่า 50,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นบุคคลที่มีฐานะยากจน และไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่นำมาเป็นหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราว โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,725 คดี

⁷⁷ รายงานการประเมินความคุ้มค่าโครงการส่งเสริมการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว, สำนักงานศาลยุติธรรม หน้า 20

ดังนั้น การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้หรือทักษะที่จำเป็นนั้น จึงมีความเหมาะสม เพราะเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน ไม่มีหลักทรัพย์ในการขอลปล่อยชั่วคราว มีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ นายรัฐศรีชัย พงษ์สุขเวชกุล นิติกรชำนาญการพิเศษ ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวว่า “การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ในระดับหนึ่ง คือ ช่วยคนที่ฐานะยากจนหรือทรัพย์สินไม่เพียงพอมาใช้เป็นหลักประกันได้เท่ากัน แต่ถ้าจะให้ดีควรใช้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ด้วย โดยเพิ่มวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ไม่จำกัดอยู่แค่เรื่องความยากจนแต่ขยายผลไปถึงโทษที่มีความร้ายแรง หรือคดีที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากฎหมายไม่ได้เลือกปฏิบัติ มิใช่ว่ามีเงินก็ประกันได้ในทุกกรณี”

ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว นอกจากการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นทางเลือกให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีหลักทรัพย์ในการขอลปล่อยชั่วคราว ศาลควรมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ได้มีการกระทำความผิดร้ายแรง มีอัตราโทษสูงมาก ความผิดนั้น มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ และมีความเสี่ยงที่จะหลบหนี ไปก่ออันตรายประการอื่น หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน เช่นเดียวกับมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ และสามารถกำหนดเงื่อนไขอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การวางหลักทรัพย์ประกันบางส่วน การห้ามเข้าใกล้บ้านพยาน ห้ามเข้าไปในสถานที่ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำ เป็นต้น เพราะหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะร่ำรวยได้กระทำความผิดที่ร้ายแรงและมีความเสี่ยงที่จะหลบหนีแล้ว แม้จะเรียกหลักประกันในอัตราที่สูงมาก ย่อมไม่กระทบกระเทือนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น และอาจเป็นช่องทางในการหลบหนีได้ การกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะช่วยป้องปรามมิให้มีการหลบหนี และหากมีการหลบหนี ด้วยศักยภาพในการติดตามตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยตลอด 24 ชั่วโมง จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาดำเนินคดีได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. ประเภทคดีที่ปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษ ไม่ได้กำหนดประเภทคดีในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ใหญ่เอาไว้ แต่ในกรณีเด็กและเยาวชน ได้กำหนดประเภทคดีในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ใช้กับคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอย่างทารุณ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดที่มีอัตราโทษสูง หรือมีการกระทำความผิดซ้ำ ส่วนประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จำกัดประเภทคดีในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้เช่นกัน แต่ได้กำหนดให้คดีทุกประเภทมีสิทธิได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพียงแต่ในคดีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องรับรองว่าจะมาปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการหรือรับรองความปลอดภัยของบุคคลอื่นหรือของชุมชน⁷⁸

สำหรับประเทศไทยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 มิได้กำหนดประเภทคดีที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้ แต่ตามคู่มือการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว ได้กำหนดแนวทางการส่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวกรณีมีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในคดีที่มี อัตราโทษแตกต่างกัน ดังนี้

1) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ศาลอาจปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกันรวมทั้งหลักประกัน แต่หากเห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงที่จะหลบหนีหรือไม่ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่ออันตรายประการอื่น สามารถให้ทำสัญญาประกันและให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ หรืออาจให้ทำสัญญาประกันและให้วางหลักประกัน โดยอาจลดหลักประกันเหลือไม่เกินร้อยละ 20 ของเกณฑ์ประกันได้

2) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 5 ปี ขึ้นไป ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 วรรคแรก โดยให้มีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ในการปล่อยชั่วคราว ซึ่งในทางปฏิบัติศาลจะให้ผู้ต้องหาจำเลย วางหลักประกันด้วย และหากผู้ต้องหาหรือจำเลยวางหลักประกันและทำสัญญาประกันตามเกณฑ์ประกันแล้วก็ไม่ต้อง

⁷⁸ ธิดา สิริธรรมานวงศ์, การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558, หน้า 101

ใช้วิธีควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่หากหลักประกันไม่เพียงพอ ศาลอาจลดหลักประกัน เหลือไม่เกินร้อยละ 20 ของเกณฑ์ประกัน โดยไม่ต้องลดวงเงินในสัญญาประกันและอาจสั่งให้ ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ กรณีจำเลยหรือผู้ต้องหา มีพฤติการณ์หลบหนี หรือ ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่ออันตรายประการอื่น ศาลอาจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้

3) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 10 ปี ให้ศาลปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 109 โดยการสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้าน การปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ในส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่นั้นเป็นดุลพินิจ ของศาล ไม่จำเป็นต้องสอบถามแต่ประการใด

แม้คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว ได้กำหนดแนวทางการส่งคำร้องขอปล่อย ชั่วคราวเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยอาศัยอัตราโทษเป็นตัวกำหนดวิธีการปล่อย ชั่วคราวและเรียกหลักทรัพย์ประกัน แต่ก็ยังให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจที่พิจารณาแตกต่าง ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า คดีทุกประเภทสามารถใช้วิธีการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การ ควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ หากเข้าหลักเกณฑ์ที่สามารถอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้

โดยสุวิทย์ เหล่าพัฒนา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร “สามารถปล่อยชั่วคราวได้เช่นเดียวกับการปล่อยชั่วคราวแบบธรรมดา เพราะในการพิจารณาคำร้อง ขอปล่อยชั่วคราวก็พิจารณาตามหลักปกติทั่วไป เพียงแต่การติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นี้ เหมือนกับ การแลกเปลี่ยนกับการไม่มีหลักทรัพย์ประกันเท่านั้น”

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าประเภทคดีที่มีการเรียกหลักทรัพย์ประกันหรือการพิจารณาว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยควรได้รับการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่นั้น ควรได้รับการพิจารณาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี หรือ ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นหรือไม่ โดยพิจารณาจากคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้เสียหาย หรือผู้ที่มีส่วนได้เสีย

2) พิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยควรได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยวิธีใด ได้แก่ การปล่อยโดยไม่มีประกัน ปล่อยโดยมีประกันแต่ไม่มีหลักประกันหรือปล่อยโดยมีประกัน และหลักประกัน ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยสร้างภาระให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุด

3) หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความเสี่ยงที่จะหลบหนี หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานแล้ว แต่ยังมีเหตุให้ได้รับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณา ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบ หรือจำกัดการเดินทางเพื่อป้องกันการหลบหนีได้

ซึ่งหากจำเลยไม่มีพฤติการณ์หลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นแล้ว จำเลยก็ควรได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยวิธีการที่เหมาะสมและควรให้เป็นวิธีการที่สร้างภาระให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

4. กระบวนการคัดค้านการขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/2 ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลพิจารณาคำคัดค้านดังกล่าว แต่ในส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่นั้นให้เป็นดุลพินิจศาล และจากการศึกษากฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ไม่พบว่า การขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านหรือไม่ประการใด

ผู้เขียนเห็นว่า หลักเกณฑ์และแนวทางการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอังกฤษ มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย มีความแตกต่างกัน โดยกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ลักษณะที่ 17 วิธีพิจารณาความอาญา บทที่ 6 สัญญาประกันและการให้หลักประกัน มาตรา 17-9-1.1 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่า นอกเหนือไปจากวิธีการอื่นภายหลังการประกันตัวหรือเงื่อนไขพิเศษในสัญญาประกัน จำเลยอาจได้รับการปล่อยจากการคุมขังระหว่างการพิจารณาในเงื่อนไขที่ว่าจำเลยต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาและเงื่อนไขของโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติว่าการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยแต่อย่างใด แต่ใช้เป็นเงื่อนไขการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ส่วนกฎหมายของประเทศอังกฤษ The Bail 1976 มาตรา 3AB กำหนดเงื่อนไขแรก คือ ศาลเห็นว่าหากไม่มีข้อกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้ว บุคคลนั้นจะไม่ได้รับการประกันตัว และ The Bail Act 1976 มาตรา 3AC บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลกำหนดให้ใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเงื่อนไขการประกันตัว ข้อกำหนดจะต้องมีบทบัญญัติสำหรับให้บุคคลรับผิดชอบ

ในการควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นเงื่อนไขสำหรับการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย จะเห็นว่าการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องเกิดจากความยินยอมของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่สามารถหาหลักทรัพย์ที่ใช้ในการปล่อยชั่วคราวต่อศาลได้ ศาลจะสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอมไม่ได้ ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือไม่นั้น จึงต้องพิจารณาตามหลักของการให้ปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ได้แก่ความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏ พฤติการณ์แห่งคดี มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนีหรือไม่ และอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใด และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ได้บัญญัติเหตุที่จะไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ได้แก่ ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วในการยื่นคำฟ้องต่อศาลนั้นคงมีเพียงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี⁷⁹ โดยมีได้แสดงให้เห็นเป็นประการใดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์ที่จะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นหรือไม่ ซึ่งการพิจารณาว่าควรให้จำเลยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือไม่ คงมีเพียงข้อหาและอัตราโทษที่จำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งส่วนใหญ่ศาลมักจะให้เหตุผลว่า คดีมีอัตราโทษสูง เกรงว่าจะหลบหนี โดยเป็นคาดคะเนของศาลเอง มิได้ มีพยานหลักฐานใดๆ มาสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (7) ก็ได้กำหนดให้รับฟังคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์รวมทั้งผู้เสียหาย แม้ไม่ใช่โจทก์ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 ได้บัญญัติว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุ อันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ จะเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิใช่บทบังคับอย่างเด็ดขาด ซึ่งในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะระบุนามในคำร้องหรือคำฟ้องว่า คดีมีอัตราโทษสูง เกรงว่าจะหลบหนี จึงขอคัดค้าน

⁷⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5)

การประกันตัว จะเห็นว่าเหตุผลดังกล่าว นั้น มิใช่เหตุผลนอกเหนือจากที่ระบุในคำฟ้องและศาลสามารถทราบเองได้อยู่แล้ว

ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับการกำหนดให้รับฟังคำคัดค้านการขอลปล่อยชั่วคราวของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ รวมทั้งผู้เสียหาย แม้ไม่ใช่โจทก์ ซึ่งการคัดค้านนั้น นอกจากการแสดงความประสงค์คัดค้านมาในคำร้องขอคัดฟ้อง ฝากขัง หรือในคำฟ้องของพนักงานอัยการ โจทก์ แล้ว

โดยภคินี พิพิธวิชธรรม ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร “หากได้รับความจากพนักงานสอบสวนว่า คัดค้านเนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลย มีพฤติการณ์อื่น เช่น ข่มขู่พยานหรือผู้เสียหาย หรือมีรายงานในทางลับว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่หรือเป็นอาชญากรข้ามชาติ หรือเป็นคำคัดค้านของผู้เสียหายเอง จะมีผลต่อการพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมากพอสมควร”

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ รวมทั้งผู้เสียหาย แม้ไม่ใช่โจทก์ มีผลต่อการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณาสั่งการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้น นอกจากนี้การกำหนดให้รับฟังคำคัดค้านการขอลปล่อยชั่วคราวจากผู้เกี่ยวข้องแล้ว ผู้เขียนยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรให้ผู้ที่ประสงค์คัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น แสดงพยานหลักฐานเพื่อประกอบคำคัดค้าน เพื่อให้ได้ความชัดเจนแห่งการคัดค้านนั้น และให้ศาลมีอำนาจสั่งยกคำร้องหรือทำการไต่สวนเพื่อให้ได้ความชัดเจนถึงเหตุของการคัดค้านนั้น โดยไม่จำเป็นต้องเป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี เพื่อป้องกันการคัดค้านโดยไม่มีพยานหลักฐานใดๆ และควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้โต้แย้งคำคัดค้านดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ให้สันนิษฐานว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือถูกดำเนินคดีอาญานั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ ตราบใดที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง อันเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ต้องหาและจำเลย

5. การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 กำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ก็ได้ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

ห้ามเข้าไปยังเขตพื้นที่ไม่มีสัญญาณ ห้ามเคลื่อนที่ออกนอกเส้นทางที่กำหนด ห้ามเข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด ห้ามออกนอกพื้นที่ที่กำหนด ห้ามเข้าเขตพื้นที่ที่กำหนด เป็นต้น

ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดเงื่อนไขที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องปฏิบัติได้แก่ ระยะเวลาของการกักขังไว้ที่บ้าน การจำกัดการเดินทาง ให้อุปการะและให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้ที่อยู่ในความอุปการะของจำเลยอย่างเต็มความสามารถ การควบคุมความประพฤติ เช่น การใช้เครื่องดักแอลกอฮอล์และสารควบคุม การห้ามเข้าใกล้บางสถานที่ การห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่ำคืน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ได้แก่ จำเลยที่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เข้าร่วม โปรแกรมดังกล่าวจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ตามสมควร จำเลยต้องชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับ โปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเวลาที่เหมาะสม และหากไม่ชำระเงินในเวลาที่เหมาะสม ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขของ โปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นผลให้จำเลยต้องกลับไปถูกคุมขังทันที และสำหรับประเทศอังกฤษ The Bail Act 1976 ได้กำหนดให้บุคคลเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุม

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทย มิได้กำหนดเงื่อนไขเป็นมาตรฐานทั่วไปในทุกคดี ด้วยเห็นว่า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยในการปล่อยชั่วคราวนี้ มีศักยภาพในการติดตามตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อยู่แล้ว ซึ่งช่วยในการป้องกันการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่นได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ได้ให้ศาลใช้ดุลพินิจ ในการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ เช่น การห้ามออกนอกพื้นที่ การห้ามเข้าใกล้บ้านของผู้เสียหายหรือพยาน การห้ามเข้าใกล้สถานที่ที่อาจสัมผัสเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ การห้ามออกจากบ้านในช่วงเวลาที่กำหนด เป็นต้น

โดยปิยะวัฒน์ วัฒนแสงประเสริฐ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร “ไม่ควรมีเงื่อนไขอื่นใดอีก เพราะศาลสามารถตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่ การเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้อยู่แล้ว”

โดยภคินี พิพิชฉนิชธรรม ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร “เงื่อนไขเพิ่มเติมของผู้ที่ติด EM เป็นไปตามลักษณะคดี ถ้าติด EM เพราะใช้แลกกับเสรีภาพบางส่วน ก็ไม่ควรมีเงื่อนไข แต่ถ้าติด EM เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อผู้เสียหายหรือพยาน ก็ควรกำหนดเงื่อนไข เช่น กำหนดเขตพื้นที่ควบคุมกันไปด้วย”

ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยที่กำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัตินั้นมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากลักษณะของการกระทำความผิด พฤติการณ์ในการกระทำความผิด รวมถึงฐานะความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวในแต่ละคดี

ย่อมมีความแตกต่างกัน และไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมากจนเกินความจำเป็น เนื่องด้วยประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราว ก็เพื่อป้องกันการหลบหนีการปล่อยชั่วคราว ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม แต่เห็นสมควรนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาบางส่วนมาปรับใช้กับกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ นอกจากให้ศาลมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวแล้ว หากพบว่าจำเลย ให้ข้อมูลอันเป็นเท็จเกี่ยวกับการขอปล่อยชั่วคราวแล้ว ให้ศาลมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้เช่นกัน และมีผลให้จำเลยต้องถูกคุมขังทันที เพื่อป้องปรามมิให้จำเลยแถลงข้อมูล อันเป็นเท็จเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และให้เป็นช่องทาง อันนำไปสู่การหลบหนี

6. บทลงโทษกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 มาตรา 5 กำหนดหลักการที่สำคัญว่า ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวถูกทำลายหรือทำให้ ใช้งานไม่ได้ ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (4) ได้บัญญัติหลักไว้ว่า พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่เป็นการจับผู้ต้องหา หรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา 117 มีผลทำให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคสอง ยังได้บัญญัติว่า ในกรณีที่มีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา 108 วรรคสาม กับผู้ต้องหา หรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้งานไม่ได้ ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐาน ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี ซึ่งคำว่า “ให้สันนิษฐานว่า” เป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาด ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 วรรคหนึ่ง จึงสามารถกล่าวอ้างได้ว่ามิได้มีเจตนาที่จะทำลายอุปกรณ์หรือหลบหนี แต่เกิดจากการขัดข้อง ของตัวอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เอง หรือเกิดจากอุบัติเหตุหรือการกระทบกระแทกโดยที่มิได้ตั้งใจ ซึ่งหากเจ้าพนักงานหรือศาลเชื่อตามที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยกล่าวอ้าง ก็อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ต่อไปได้

ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดว่าหากจำเลย ผิดเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด ให้การปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ถูกยกเลิกทันที จำเลยจะต้องถูกจับกุมโดยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย และกลับไป ถูกกักขังที่คุกหรือสถานที่ที่จำเลยถูกปล่อยออกมา

กฎหมายของประเทศอังกฤษนั้น กำหนดให้บุคคลทุกคนต้องได้รับการประกันตัวเสมอ และหากมีการหลบหนีโดยปราศจากมูลเหตุอันสมควรมีความผิดทางอาญา และจะมีการตัดสินลงโทษ อย่างรวบรัด หรือละเมิดอำนาจศาลแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจได้รับการระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 ในระดับมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือกรณีมีความผิดฐานละเมิด อำนาจศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายของประเทศไทยกำหนดว่าการหลบหนีระหว่างปล่อยชั่วคราวนั้น นอกจากมีผล ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราว ได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ และผู้ประกันสามารถติดตามตัวและจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ตนเอง ได้ประกันไว้และหลบหนีได้เอง หรือขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่หลบหนีได้ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117 แล้ว คงมีเพียง การถือว่าเป็นการผิดสัญญาประกัน ผู้ประกันต้องชำระค่าปรับตามสัญญาประกันเท่านั้น ซึ่งเป็นการ บังคับในทางทรัพย์สินกับผู้ประกัน มิได้มีการลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ประการใด และหาก กรณีเป็นการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เมื่อจำเลยได้ ตัดสายรัดหรือทำลายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้วหลบหนี บริษัทผู้ให้เช่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังกล่าวจะทำการฟ้องเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง ซึ่งเมื่อพิจารณา ถึงวัตถุประสงค์ในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวแล้ว จะเห็นว่า ส่วนหนึ่ง ก็เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน และเป็น การยินยอมติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อแลกกับการวางหลักทรัพย์ในการปล่อยชั่วคราวโดยส่วนใหญ่ เป็นผู้มีฐานะยากจน และหากเป็นกรณีที่จำเลยปล่อยโดยมีประกันและไม่มีหลักประกันแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะเป็นผู้ประกันตัวเอง บุคคลเหล่านี้ย่อมไม่เกรงกลัว ที่จะหลบหนี เนื่องจาก ไม่มีทรัพย์สินใดๆ ให้บังคับเพื่อชำระค่าเสียหายดังกล่าวได้

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการตุลาการและข้าราชการศาลยุติธรรม เกี่ยวกับประเด็น ดังกล่าว ซึ่งได้มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีเจตนาที่จะหลบหนี หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ควรมีบทลงโทษในทางอาญาเพื่อป้องปรามมิให้จำเลยใช้วิธีการ ปล่อยชั่วคราวเป็นช่องทางอันไปสู่การหลบหนี นอกจากนี้ยังให้ความเห็นว่า การไม่นับอายุความ ระหว่างหลบหนีรวมเข้ากับอายุความในคดีอาญา จะเป็นมาตรการที่ช่วยให้มีอัตราการหลบหนี

ระหว่างปล่อยชั่วคราวลดน้อยลง เพราะจะทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตระหนักดีว่า การหลบหนีระหว่างที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่ได้ประโยชน์อันใด และจะกลับเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยวิธีไม่มีประกัน มีประกัน มีประกันและหลักประกัน หรือวิธีปล่อยชั่วคราวด้วยวิธีการใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม แล้วหลบหนี มีความผิดอาญาฐานหลบหนีประกันอีกฐานหนึ่ง เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศอังกฤษ และกำหนดให้มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาตรา 32 ที่กำหนดว่า “ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยซึ่งหลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” นอกจากนี้ระหว่างที่จำเลยหลบหนีเห็นควรมิให้นับระยะเวลาหลบหนีรวมเข้ากับอายุความในคดีอาญา เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ใช้เป็นช่องทางในการหลบหนีจนขาดอายุความ

7. รูปแบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง

จากการศึกษาพบว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้สำหรับติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และของประเทศไทยนั้น มีคุณสมบัติและประสิทธิภาพคล้ายคลึงกัน แต่ไม่พบข้อมูลว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ในการปล่อยชั่วคราวของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษนั้น ใช้สวมใส่บริเวณข้อมือหรือข้อเท้า แต่สำหรับของประเทศไทยนั้น มีลักษณะสวมใส่ที่บริเวณข้อเท้า

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวแม้จะทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการขอลปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณา และไม่ต้องถูกกักขังอยู่ในเรือนจำก็ตามแต่การถูกควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ความรู้สึกอับอายเมื่อมีผู้พบเห็น ซึ่งการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ที่พบเห็นสามารถรู้ได้ทันทีว่าบุคคลนั้นอยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีและเป็นภัยต่อสังคม

โดยปียะวัฒน์ วัฒนแสงประเสริฐ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร “เครื่องที่ใส่อยู่นี้มีขนาดใหญ่ เป็นที่สังเกตเห็นได้ง่ายสำหรับบุคคลทั่วไป และอาจทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สวมใส่เกิดความอับอายได้”

โดยจินตนา ภาเกล้า เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม “คนส่วนใหญ่เมื่อเห็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีลักษณะเป็นกำไลติดที่บริเวณข้อเท้าแล้ว ก็เข้าใจได้ทันทีว่า บุคคลนั้นเป็นจำเลยหรือผู้ต้องหา อาจทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความหวาดกลัว ถูกคุกคามหรือเหยียดหยามจากบุคคลทั่วไปในสังคมเช่นเดิม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้”

สำหรับกรณีของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ปัจจุบันสวมใส่ที่บริเวณข้อเท้า นั้น จากการที่ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์จำเลยซึ่งได้รับอนุญาตจากศาลให้ได้รับการปล่อยชั่วคราวได้รับข้อมูลว่าจำเลยถูกดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งมีอัตราโทษไม่สูง แต่จากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ถูกดำเนินคดีในลักษณะเดียวกันนี้หลายครั้ง เมื่อมีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอในการปล่อยชั่วคราว จึงได้ทำการวางหลักทรัพย์เพียงร้อยละ 20 ของวงเงินประกัน พร้อมทั้งยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัว จึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณา วิธีการดังกล่าวช่วยให้จำเลยมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น และยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แต่เนื่องจากลักษณะอาชญากรรมที่ต้องปีนปายขึ้นสูง และใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า จึงก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำงานและอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบในการติดต่อทำธุรกิจ เนื่องจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในปัจจุบันมีขนาดใหญ่ และติดที่บริเวณข้อเท้าเป็นที่สังเกตได้ง่าย ทำให้ไม่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้พบเห็นได้

ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรมีการพัฒนารูปแบบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีขนาดเล็กลง และไม่เป็นที่สังเกตได้ง่ายแก่ผู้พบเห็น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มิได้เข้าใจหลักกฎหมายที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลดังกล่าวยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่นกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด การพบเห็นผู้ที่ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการคุกคามหรือเหยียดหยาม ทำให้ผู้สวมใส่เกิดความอับอาย และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้ ซึ่งปัจจุบันกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัวมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ศาลมีคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 กรณีพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ จำคุก ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือใช้กับผู้ถูกจำกัด หรือ ผู้ซึ่งศาลมีคำสั่งให้จำคุกโดยวิธีการอื่น⁸⁰ มีคุณสมบัติและประสิทธิภาพเช่นเดียวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สวมใส่บริเวณข้อเท้าซึ่งสำนักงานศาลได้นำมาใช้กับผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราว แต่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่กรมคุมประพฤตินำมาใช้ขึ้น มีลักษณะเป็นกำไลข้อมือคล้ายนาฬิกา

⁸⁰ เอกสารประกอบการสัมมนา โครงการสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรภาครัฐและผู้มีอำนาจสั่งใช้อุปกรณ์เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด, สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดสมุทรสาคร: สมุทรสาคร

มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา เมื่อสวมใส่แล้วดูกลมกลืนกับการแต่งกาย ไม่เป็นที่สังเกตได้ง่าย ทำให้ผู้สวมใส่ไม่รู้สึกอับอายและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันน้อยลง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวและถูกขังอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมาก ผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านี้ยังได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดจริงตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามหลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocence) แต่กลับต้องขาดโอกาสในการหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองหรือต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ยังทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านี้ได้รับผลกระทบอีกหลายประการ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา การขาดรายได้ของครอบครัว ปัญหาด้านสุขภาพและความเครียด เป็นต้น สาเหตุประการหนึ่ง คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันของผู้ต้องหาหรือจำเลย คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีย่อมหาหลักทรัพย์มาวางเป็นหลักประกันต่อศาลและสามารถหาพยานหลักฐานมาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี และไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางเป็นหลักประกันต่อศาลได้ กลับต้องถูกขังอยู่ในเรือนจำ ทั้งที่ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่า จะหลบหนี จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน อันเป็นการขัดกับหลักการที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ และเป็นการลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนที่จะได้รับการพิสูจน์จากกระบวนการยุติธรรมว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ดังนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงไม่ควรถูกขังระหว่างสอบสวนหรือระหว่างพิจารณา เพียงเพราะความยากจนและไม่มีหลักทรัพย์มาวางต่อศาลในการปล่อยชั่วคราว แต่ควรถูกกักขังเนื่องจากมีพยานหลักฐานแน่ชัดแล้วว่า จำเลยมีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น เท่านั้น

จากการศึกษากฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุม ตรวจสอบการเดินทางผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาแล้ว สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ต่างให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล และมีการรับรองสิทธิเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวไว้ในกฎหมาย ซึ่งหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีพฤติการณ์หลบหนี ไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานและไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็จะได้รับการปล่อยชั่วคราวเสมอ อันเป็นการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิของประชาชน

สำหรับหลักเกณฑ์และรูปแบบการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดีด้วยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นี้ กฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือต้องฟังคำคัดค้านจากผู้ใด ไม่ได้กำหนดประเภทคดีสำหรับการปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้และศาลยังสามารถกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติเพิ่มเติมได้ เช่น ห้ามเข้าไปยังเขตพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณ ห้ามออกนอกเส้นทางที่กำหนด ห้ามเข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด ห้ามออกนอกพื้นที่ที่กำหนด ห้ามเข้าเขตพื้นที่ที่กำหนด เป็นต้น

ส่วนประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดีมากขึ้น และสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ โดยนำมาใช้เป็นทางเลือกให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราว แต่มีเงื่อนไขว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องแสดงความประสงค์และต้องให้ความยินยอมในการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ เช่น ห้ามเข้าไปยังเขตพื้นที่ที่ไม่มีสัญญาณ ห้ามออกนอกเส้นทางที่กำหนด ห้ามเข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด ห้ามออกนอกพื้นที่ที่กำหนด ห้ามเข้าเขตพื้นที่ที่กำหนด เป็นต้น แต่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมศาลจะสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ก็ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรงหรือมีเหตุสมควรประการอื่นเท่านั้นและไม่ได้กำหนดประเภทคดีสำหรับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้เช่นกัน แต่ได้กำหนดแนวทางการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 กรณีที่มีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในคดีที่มีอัตราโทษแตกต่างกัน โดยใช้อัตราโทษเป็นตัวกำหนด ได้แก่ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี คดีที่มีอัตราโทษจำคุก

อย่างสูงเกิน 5 ปี ขึ้นไป และคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน 10 ปี ซึ่งศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง ในการกำหนดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นควรได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการใด นอกจากนี้ ในการรับฟังคำคัดค้านการขอปล่อยชั่วคราวนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/2 ได้วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลพิจารณาคำคัดค้านดังกล่าว และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 ได้บัญญัติว่ากรณี que ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหา หรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ในระหว่าง สอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถาม เสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้แต่ในส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่นั้น ให้เป็นดุลพินิจศาล

สำหรับบทลงโทษกรณี que ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำผิดเงื่อนไขนั้น มลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศไทย ยังมีความแตกต่าง ได้แก่กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดว่าจำเลยที่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เข้าร่วมโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ตามสมควร และต้องชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเวลาที่เหมาะสม หากไม่ชำระเงินภายในเวลาที่เหมาะสมให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขและเป็นผลให้จำเลยต้องกลับไปถูกคุมขังทันทีหรือในกรณี que พบว่าจำเลยให้ข้อมูลอันเป็นเท็จเกี่ยวกับการขอปล่อยชั่วคราว ศาลก็มีอำนาจเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้เช่นกัน

กฎหมายของประเทศอังกฤษกำหนดว่า หากมีการหลบหนีโดยปราศจากมูลเหตุอันสมควร มีความผิดทางอาญาและจะมีการตัดสินลงโทษอย่างรวบรัดหรือละเมิดอำนาจศาลแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจได้รับการระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกินระดับ 5 ในระดับมาตรฐาน หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือในกรณีที่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายของประเทศไทยได้กำหนดว่า หากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีการใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี และมีผลให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ และผู้ประกันสามารถติดตามตัวและจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ตนเอง

ได้ประกันไว้และหลบหนีได้เอง หรือขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหรือจำเลยที่หลบหนีได้เท่านั้น มิได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้แต่ประการใด

ส่วนรูปแบบของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่พบข้อมูลว่าอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางที่นำมาใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ มีลักษณะสวมใส่ที่บริเวณใด แต่สำหรับของประเทศไทยนั้น มีลักษณะสวมใส่ที่บริเวณข้อเท้าของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว

2. ข้อเสนอแนะ

เมื่อศึกษาวิเคราะห์กฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน นั้นมีความเหมาะสมแล้ว โดยศาลไม่สามารถสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้หากผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่ยินยอม ดังนั้น เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราวตามที่ศาลกำหนด จึงต้องยินยอมเสียอิสรภาพบางส่วนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราว ซึ่งการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้นศาลจะพิจารณาตามหลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว เพียงแต่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีหลักทรัพย์ในการขอปล่อยชั่วคราว ก็แสดงความประสงค์ขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้เท่านั้น

ดังนั้น ในการพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยควรได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาหรือไม่ และสมควรได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยวิธีปล่อยโดยไม่มีประกันปล่อยโดยมีประกันแต่ไม่มีหลักประกัน หรือปล่อยโดยมีประกันและหลักประกัน ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 4 กำหนดให้ผู้พิพากษาพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจากความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏและพฤติการณ์แห่งคดี ซึ่งข้อกล่าวหาต่างๆ เหล่านี้ยังไม่ได้รับการพิสูจน์จากศาล และผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นยังคงได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ จึงเห็นสมควรให้พิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นหรือไม่ หากไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าว ศาลก็ควรพิจารณาให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันหรือมีประกันแต่ไม่มีหลักประกันเป็นหลัก โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การพิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยชั่วคราว

(1) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ได้บัญญัติหลักไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับถ้าปรากฏว่าผู้นั้นไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้าย ที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากจำเลยมีความประพฤติดีและไม่เคย มีประวัติในการกระทำความผิด หรือเคยกระทำความผิดมาก่อนแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ จำเลยก็มีโอกาสได้รับการรอกการลงโทษจากศาล ในคดีประเภทนี้ควรได้รับการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันเท่านั้น

(2) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นควรได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยวิธีการใด โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ซึ่งก็คือ ความหนักเบาแห่งข้อหาพยานหลักฐานที่ปรากฏพฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวรวมถึงการพิจารณาถึงฐานะ ความเดือดร้อนที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับ โดยให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้น้อยที่สุด และหากคดีดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยวางหลักทรัพย์ประกัน แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางต่อศาลได้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถแสดงความประสงค์ขอลปล่อยชั่วคราวโดยใช้วิธีการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการวางหลักทรัพย์ประกันได้

(3) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินสิบปีขึ้นไป ให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ และหากคดีดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยวางหลักทรัพย์ประกัน แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางต่อศาลได้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถแสดงความประสงค์ขอลปล่อยชั่วคราวโดยใช้วิธีการควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการวางหลักทรัพย์ประกันได้

(4) ในคดีที่มีการกระทำความผิดร้ายแรง หรือเป็นคดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะและมีอัตราโทษสูงมาก หรือมีความเสี่ยงที่จะหลบหนี จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวนั้นติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการตรวจสอบและควบคุมการเดินทาง โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย มิฉะนั้นแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และให้สามารถกำหนดเงื่อนไขอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ห้ามเข้าใกล้บ้านพยาน กำหนดเวลาให้อยู่ในที่พักอาศัย ห้ามเข้าไปในสถานที่ที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ เป็นต้น

2.2 แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปี ถ้ามีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ถ้าไม่อาจถามได้ โดยมีเหตุอันควรศาลจะงดการถามเสียก็ได้แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้” โดยแก้ไขดังนี้ “ในกรณีที่มีการคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ให้ศาลพิจารณาคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้ยกคำร้องกรณีที่เห็นว่า มีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ หรือทำการไต่สวนพยานเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้อง โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีสิทธิคัดค้านคำร้องดังกล่าวด้วย”

2.3 กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยทำลายอุปกรณ์หรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าด้วยวิธีใดกฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี และมีความผิดฐานหลบหนีประกัน มีจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยให้เป็นความผิดอีกฐานหนึ่งนอกจากความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และไม่ระงับไปหากคดีที่จำเลยถูกกล่าวหาศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง หรือมีเพียงโทษปรับ หรือมีความผิดแต่รอการลงโทษก็ตาม โดยระหว่างที่หลบหนีมิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีรวมเข้ากับอายุความในคดีอาญา

2.4 มีการปรับปรุงขนาดของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ให้มีขนาดเล็ก มีลักษณะคล้ายนาฬิกาและใช้สวมใส่ที่ข้อมือ เช่นเดียวกับอุปกรณ์ที่กรมคุมประพฤตินำมาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณิง ภาไชย. (2561). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 11).
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คุณชัญ สุสวัสดิ์. (2555). *ปัญหากฎหมายในการประกอบธุรกิจประกันอสังหาริมทรัพย์*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- ชีต้า ธนฐิติวงศ์. (2553). *การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ธิดา สิริธรรมานวงศ์. (2558). *การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- บุรณิมา คุณิอาจ. (2557). *อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,
กรุงเทพมหานคร.
- พชรมณต์ ภูมิสถิต. (2557). *ปล่อยตัวชั่วคราว: ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร
แบบกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- มนต์ชัย ชนินทรลีลาช. (2537). *ขอบเขตการใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราว*.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการเก็บรักษา การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ข้อมูลการติดตามตัว
ของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2561
- วิศธร เถาตระกูล. (2558). *การศึกษาการลงโทษจำคุกในสถานที่ซึ่งมิใช่เรือนจำตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 โดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพายัพ, เชียงใหม่.
- สายใจ บุญศรี. (2558). *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในการปล่อยชั่วคราวตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานศาลยุติธรรม คู่มือการปฏิบัติงาน ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ 30), พ.ศ. 2558.

- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2561). รายงานการประเมินความคุ้มค่าโครงการส่งเสริมการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของบุคคลมาใช้ในการปล่อยชั่วคราว. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: ธนาพรส.
- สำนักประธานศาลฎีกา. (2549). คู่มือการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2549. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- _____. (2559). 365 วัน สานฝัน สร้างศาลในฝัน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุชมาลย์ สุโขบล. (2527). การประกันในชั้นสอบสวน: ศึกษาในแง่การใช้ดุลพินิจเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติวิเคราะห์ตามแนวทางสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมนทิพย์ จิตสว่าง และนัทธี จิตสว่าง. (2556). การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อสถาบันวิจัยและพัฒนาสภัด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- โสภณ รัตนกร. (2561). การปฏิรูปการปล่อยชั่วคราว วิสัยทัศน์ นวัตกรรมและเทคโนโลยี. *จุลพาห*, 65(1).
- อารีย์พร กลั่นนุรักษ์. (2545). การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ข้อบังคับของประธานสภาผู้ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกัน
หรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2548

**ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกัน
ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา
พ.ศ. ๒๕๔๘**

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๙ บัญญัติห้ามมิให้เรียกหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจนเกินควรแก่กรณี และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๐ วรรคสาม บัญญัติให้ประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกัน ประธานศาลฎีกาจึงออกข้อบังคับนี้ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่สมควรให้ปล่อยชั่วคราวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ ก็ให้ศาลพิจารณาว่าจะให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือไม่มีประกัน

ในการพิจารณาว่าการปล่อยชั่วคราวควรจะมีประกันหรือไม่ต้องมีประกัน ให้ศาลพิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำความคิด รวมทั้งบุคลิกลักษณะนิสัยสภาพทางร่างกายและจิตใจ การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความคิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัวและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย

หากการพิจารณาตามวรรคสองมีเหตุจำเป็นและสมควรที่จะปล่อยชั่วคราวโดยต้องมีประกัน ก็ให้กำหนดวงเงินประกันให้เหมาะสมแก่ข้อหาและสภาพแห่งคดี รวมทั้งแนวโน้มที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหากพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่จำต้องเรียกหลักประกัน ก็ให้พิจารณาว่าหลักประกันนั้นคุ้มกับวงเงินประกันที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงความน่าเชื่อถือของผู้ขอประกัน หลักประกัน และฐานะของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบด้วย

* ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๔๔ ก ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๘

ข้อ ๕ การกำหนดวงเงินประกันให้พิจารณา ดังนี้

๕.๑ คดีความผิดลหุโทษหรือที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกินกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดนั้น

๕.๒ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น คดีความผิดที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจซึ่งมีอัตราโทษปรับสูง ไม่ว่าจะมิโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม จะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลักประกันก็ได้ แต่ไม่ควรกำหนดวงเงินให้เกินกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดนั้น และไม่ว่ากรณีใดต้องไม่กำหนดวงเงินประกันหรือหลักประกันให้สูงเกินอัตราโทษปรับขั้นสูง

๕.๓ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี ให้ศาลใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เว้นแต่มีเหตุสมควรที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ก็ให้ระบุเหตุนั้นไว้โดยชัดแจ้ง

๕.๔ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ต้องมีประกันและจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ แต่วงเงินประกันต้องไม่สูงเกินควรแก่กรณี

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งคดีมิได้มีลักษณะเป็นพิเศษอย่างอื่น การกำหนดวงเงินประกันตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) คดีที่มีโทษจำคุกแต่ไม่มีโทษสถานอื่นที่หนักกว่าโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย ให้กำหนดวงเงินประกันโดยถือเกณฑ์ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อระวางโทษจำคุก ๑ ปี ทั้งในส่วนที่เป็นอัตราโทษขั้นสูงและขั้นต่ำ

(๒) คดีที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) คดีที่มีโทษประหารชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๕ คดีที่มีหลายข้อหา ไม่ว่าจะมีความผิดกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท หรือความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ถือข้อหาที่มีอัตราโทษหนักที่สุดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินประกัน

ในกรณีที่จำเลยถูกฟ้องหลายคดีต่อศาลเดียวกัน ไม่ว่าจะถูกฟ้องพร้อมกันหรือต่างเวลากัน ศาลอาจกำหนดวงเงินประกันในแต่ละคดีให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โดยให้ใช้หลักประกันรวมกันก็ได้ แต่วงเงินประกันรวมสำหรับทุกคดีต้องไม่น้อยกว่าเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๖ กรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๓ ปี ไม่ว่าจะเป็คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกา ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกาได้ โดยมีประกันและหลักประกัน แต่วงเงินประกันไม่ควรสูงเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๓ ปี และศาลเห็นสมควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกาได้โดยมีประกันและหลักประกัน หากศาลเห็นว่าสมควรกำหนดวงเงินประกันให้สูงขึ้นจากที่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์กำหนดไว้ ก็ให้กำหนดวงเงินประกันเพิ่มขึ้นได้ แต่ไม่ควรเพิ่มเกินกึ่งหนึ่ง

ข้อ ๗ ในกรณีผู้ขอประกันเป็นญาติพี่น้องหรือมีความเกี่ยวพันโดยทางสมรส หรือผู้ขอประกันใช้หลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนและสะดวกแก่การบังคับคดีเป็นหลักประกัน หรือกรณีความผิดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำด้วยความจำใจหรือด้วยความยากจน ศาลจะกำหนดวงเงินประกันให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติก็ได้

หากผู้ขอประกันซึ่งเป็นญาติพี่น้องหรือมีความเกี่ยวพันโดยทางสมรส เป็นผู้ใช้เงินสดหรือหลักทรัพย์ มีค่าอย่างอื่นของผู้ขอประกันที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนและสะดวกแก่การบังคับคดีเป็นหลักประกัน ในการปล่อยชั่วคราว ศาลจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยให้ผู้ขอประกันวางเงินสดหรือหลักทรัพย์นั้นเพียง จำนวนร้อยละสิบจากจำนวนวงเงินประกันที่ศาลกำหนดก็ได้

ข้อ ๘ ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นหญิงมีครรภ์หรือมีบุตรอายุไม่เกิน ๓ ปี อยู่ในความดูแล หรือเป็นผู้เจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือเป็นผู้พิการหรือสูงอายุซึ่งโดยสภาพร่างกายหรือจิตใจอาจจะเกิดความทุกข์ยากลำบากเกินกว่าปกติในระหว่างต้องขัง ให้ศาลใช้ดุลพินิจ อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือกำหนดวงเงินประกันให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

ข้อ ๙ ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนใช้ดุลพินิจกำหนดวงเงินประกันตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่สูงกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๐ การปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกัน อาจใช้หลักทรัพย์ ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ ที่ดินมีโฉนด ที่ดินมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือห้องชุดโดยมีโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด และหนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงาน ที่ดินมาแสดง หากจะนำสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินมาเป็นประกันด้วยก็จะต้องแสดงสำเนาทะเบียนบ้าน และหนังสือ ประเมินราคาส่งปลูกสร้างที่นำเชื่อถือประกอบด้วย

๑๐.๒ หลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนได้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน บัตรหรือสลากออมทรัพย์ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใบรับเงินฝากประจำธนาคาร ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่าย และธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตัวสัญญา ใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัว เช็คที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายหรือรับรองซึ่งสามารถเรียกเก็บเงินได้ในวันที่ทำสัญญา ประกันและหนังสือรับรองของธนาคารหรือบริษัทประกันภัย เพื่อชำระเบี้ยปรับแทนในกรณีผิดสัญญาประกัน เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ศาลตรวจสอบเพื่อขอคำยืนยันจากธนาคาร หรือบริษัทประกันภัยที่ ออกหนังสือรับรองนั้น

เมื่อทำสัญญาประกันแล้ว ให้ศาลมีหนังสือแจ้งอายุัดไปยังสำนักงานที่ดิน สำนักงานเขตหรืออำเภอ หรือธนาคารแล้วแต่กรณีทันที และเมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลง ให้รีบคืนหลักประกันและแจ้งยกเลิกการอายุัด โดยเร็ว ในกรณีที่ใช้นหนังสือรับรองของบริษัทประกันภัยเป็นหลักประกัน ให้ศาลแจ้งจำนวนวงเงินประกัน ในสัญญาประกันให้บริษัทประกันภัยทราบด้วย

ข้อ ๑๑ การใช้บุคคลเป็นประกันหรือหลักประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๓) ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑๑.๑ บุคคลผู้ขอประกันจะต้องเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีรายได้แน่นอน เช่น เป็นข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงาน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่นๆ ลูกจ้างของทางราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือนายควม และเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น

เป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยทางสมรส หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติพี่น้อง หรือมีความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้อื่นค้ำรองด้วยตนเอง และเสนอหนังสือรับรองจากต้นสังกัดหรือนายจ้าง ตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ หรือหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้ และหากผู้ขอประกันมีคู่สมรส ให้แสดงหลักฐาน การยินยอมของคู่สมรสด้วย ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเสนอหนังสือรับรองได้ทัน ให้ผ่อนผันโดยแสดงหลักฐานอื่น เช่น บัตรประจำตัวที่แสดงฐานะเช่นนั้น และให้นำหนังสือรับรองหรือหนังสือยินยอมมาแสดงภายหลัง

(๒) ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๐ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(๓) การอนุญาต ให้พิจารณาจากเงินเดือนหรือรายได้ แต่หากวงเงินประกันมียอด สูงกว่าวงเงินที่ผู้นั้นมีสิทธิประกันได้ ศาลอาจกำหนดให้ผู้ขอประกันวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่นเพิ่มเติมให้ เพียงพอกับวงเงินประกันนั้นได้ หรืออาจให้มีผู้ขอประกันหลายคนร่วมกันทำสัญญาประกันโดยให้วงเงินของแต่ละคนรวมกันได้

(๔) หากผู้ประกันพ้นจากตำแหน่งหน้าที่การงาน ก็ให้คงมีสิทธิประกันต่อไป โดยศาลอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้หาหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิมได้

๑๑.๒ นิติบุคคลอาจเป็นผู้ขอประกันได้ ในกรณีที่กรรมการ ผู้แทน ตัวแทน หุ่นส่วน พนักงาน หรือลูกจ้างของนิติบุคคลนั้นตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินตามที่ศาลเห็นสมควรเป็นกรณีๆ ไป และศาลอาจกำหนดให้ผู้ขอประกันวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่นตามจำนวนที่เห็นสมควร เพิ่มเติมด้วยก็ได้ โดยจะต้องแสดงหนังสือรับรองการจดทะเบียนและหลักฐานแสดงฐานะการเงิน และผู้มีอำนาจทำการแทน ในกรณีฉุกเฉินไม่สามารถนำต้นฉบับเอกสารมาแสดงได้ทัน ให้ผ่อนผันโดยแสดงสำเนา เอกสารดังกล่าวและให้นำต้นฉบับเอกสารมาแสดงภายหลัง

๑๑.๓ ในกรณีที่ส่วนราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการช่วยเหลือข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการที่ต้องหาคดีอาญา เป็นผู้ร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว หากจำนวนเงินที่ระบุไว้ในหนังสือ รับรองหรือคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวเพียงพอแล้ว ควรถือว่าหนังสือรับรองหรือคำร้องนั้นเป็นหลักประกัน ที่น่าเชื่อถือได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๔)

ข้อ ๑๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจทำสัญญาประกันตนเองได้ และให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๑.๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทำสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง หากผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นพนักงานหรือประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความ ผู้สอบบัญชี ครู ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อมวลชน หรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่นที่ศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ และการกระทำที่ถูกล่ามว่าเป็นความผิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติงานในการประกอบวิชาชีพนั้น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกันตนเอง ได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๕ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อ ๑๓ เพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้ศาลกำหนดแนวทางปฏิบัติของศาลนั้นได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๔ ให้ศาลประกาศและเผยแพร่ข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติในการเรียกประกันหรือหลักประกันให้ผู้ที่มาติดต่อและประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๕ ในกรณีจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการเพื่อให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ไปได้โดยเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น

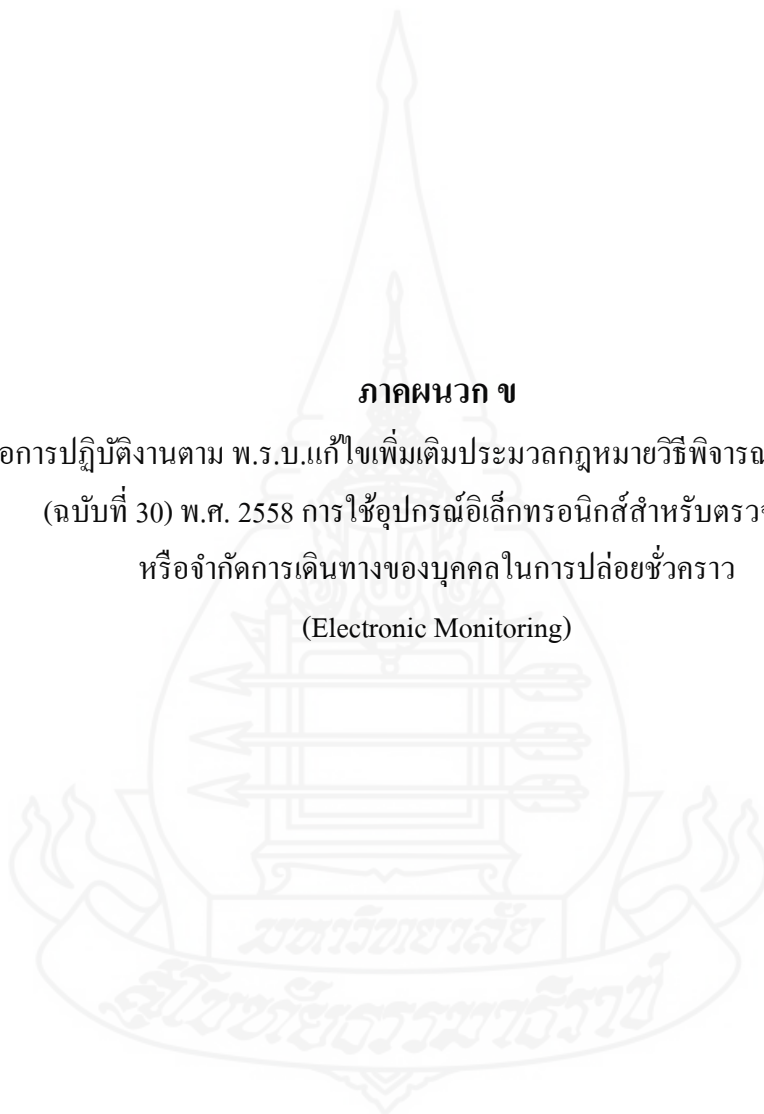
ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(ลงชื่อ) ศุภชัย ภู่งาม
(นายศุภชัย ภู่งาม)
ประธานศาลฎีกา

ภาคผนวก ข

คู่มือการปฏิบัติงานตาม พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558 การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบ
หรือจำกัดการเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว
(Electronic Monitoring)

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘

การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัด

การเดินทางของบุคคลในการปล่อยชั่วคราว

(Electronic Monitoring)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว กำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ปัญหาผู้ถูกดำเนินคดีซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีในชั้นปล่อยชั่วคราว ปัญหาความยากจนไม่มีเงินประกันตัวทำให้คนยากจนถูกควบคุมตัวเกือบทุกกรณี และเสียโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราว ทั้งปริมาณผู้ต้องขังหรือผู้ต้องโทษในเรือนจำ มีปริมาณมากจนเกิดความแออัด เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้จัดให้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมาใช้ในงานปล่อยชั่วคราวได้ (Electronic Monitoring) หรือที่เรียกว่า อุปกรณ์ EM เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจให้เหมาะสมกับประเภทคดี และผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน เพื่อลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับการปล่อยชั่วคราวและเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีโอกาสได้รับอนุญาตปล่อยชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถขอให้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใด ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรืออุปกรณ์ EM มาใช้ประกอบ ในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวซึ่งศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM โดยมีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันก็ได้

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับขั้นตอนการปล่อยชั่วคราวโดยให้มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้จริง

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปล่อยชั่วคราวโดยให้มีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว และสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ อุปกรณ์อื่นใด ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ อันได้แก่ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘) การแก้ไขครั้งนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว โดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกัน จนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว ศาลได้มีแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ตามคู่มือการปล่อยชั่วคราว สำนักประธานศาลฎีกา ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) พิจารณาสั่งอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ร้องขอประกันทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๘/๑ ซึ่งข้อพิจารณาว่าจะปล่อยชั่วคราวโดยมีหรือไม่มีประกันให้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ อันได้แก่ ความร้ายแรงแห่งข้อหา สาเหตุและพฤติการณ์ การกระทำความผิด รวมทั้งบุคลิกลักษณะ นิสัย สภาพทางร่างกายและจิตใจ

การศึกษา การประกอบอาชีพการงาน ประวัติการกระทำความผิดอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมของผู้ต้องหาหรือจำเลย

(๒) พิจารณาสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๐๘/๑

(๓) พิจารณาตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๔๘

(๔) พิจารณาตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ วรรคสาม

มาตรา ๑๐๘ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราวหรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณีที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น”

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไข ซึ่งเดิมในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราว เช่น ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมารายงานตัวตามที่ศาลกำหนด หรือห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หรือให้ละเว้นกิจกรรมบางอย่างที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดขึ้นอีก เป็นต้น การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม ในครั้งนี้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อรองรับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย อุปกรณ์นี้เรียกว่า Electronic Monitoring หรือ EM ซึ่งเป็นเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่งที่ใช้ตรวจสอบการเดินทาง หรือตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่ จากระยะไกล อุปกรณ์ EM อยู่ในรูปแบบกำไลข้อมือ หรือกำไลข้อเท้า ซึ่งติดไว้ที่ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยตัวอุปกรณ์จะส่งสัญญาณแจ้งเตือนให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(Electronic Monitoring Center) ทราบ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring Center) จะตรวจสอบว่ามีการฝ่าฝืนเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว หรือมีการทำลายอุปกรณ์ EM จริงหรือไม่ หากพบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยฝ่าฝืนเงื่อนไข หรือพยายามทำลายอุปกรณ์ EM เช่น ตัดสายรัด EM จริง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะแจ้งให้ศาลที่มีคำสั่งให้ใช้ EM ทราบเพื่อศาลออกหมายจับ จากนั้นจึงแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อไป อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ EM มีต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง ศาลพึงใช้ดุลยพินิจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวใช้อุปกรณ์ EM ในกรณีเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวใช้อุปกรณ์ EM นั้น เป็นเรื่องที่บุคคลดังกล่าวต้องให้ความยินยอม ศาลจะสั่งใช้อุปกรณ์ EM โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอมไม่ได้ และในกรณีที่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวเป็นเยาวชน มาตรา ๑๐๘ วรรคสาม กำหนดให้ศาลสั่งใช้ EM กับเยาวชนได้ก็ต่อเมื่อเยาวชนผู้นั้นมีพฤติกรรมเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่นเท่านั้น

๒.๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๐ วรรคสาม

มาตรา ๑๑๐ วรรคสาม บัญญัติว่า “การเรียกประกันหรือหลักประกันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเรียกจนเกินควรแก่กรณีมิได้ และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ที่ได้ใช้กับผู้ถูกปล่อยชั่วคราวประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อบังคับของประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี”

เมื่อมีการนำอุปกรณ์ EM มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวย่อมส่งผลกระทบต่อหลักเกณฑ์การพิจารณาการปล่อยชั่วคราวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเรียกหลักประกันและการกำหนดวงเงินประกันโดยหลักการเมื่อศาลมีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์ EM ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ศาลสามารถตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวจากการติดตามสัญญาณจากอุปกรณ์ EM ดังนั้น ความเสี่ยงหรือโอกาสที่ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวจะหลบหนีไม่มาศาลตามนัด หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างปล่อยชั่วคราวย่อมลดลง การพิจารณาหลักประกันควรจะลดลงเช่นเดียวกัน หรือศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันก็ได้

๒.๔ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๗ วรรคสอง

มาตรา ๑๑๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีคำสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม กับผู้ต้องหาหรือจำเลยใด ถ้าปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นหนีหรือจะหลบหนี”

เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยยินยอมใช้อุปกรณ์ EM แล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ๆ ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในการใช้ การดูแลรักษาอุปกรณ์ EM ด้วย เพราะตัวอุปกรณ์ EM ดังกล่าวก็คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่ง ศาลสามารถติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยจากการตรวจสอบสัญญาณจากอุปกรณ์ EM ซึ่งติดอยู่กับผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ๆ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำการใด ๆ ให้ตัวอุปกรณ์ EM นั้นไม่สามารถใช้งานได้ไม่ว่าโดยวิธีใด เช่น พยายามถอดอุปกรณ์ EM โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือทำให้ระบบสัญญาณมีข้อขัดข้อง ก็จะทำให้ศาลไม่สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๗ วรรคสอง จึงบัญญัติเพิ่มเติมว่า หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าอุปกรณ์ EM ดังกล่าวถูกทำลายหรือทำให้ใช้การไม่ได้ไม่ว่าโดยวิธีใด ให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี เพื่อให้ศาลมีอำนาจเรียกให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาสอบถาม หรืออาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หรือหากตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยทำลายอุปกรณ์ EM และหลบหนีจริง ศาลจะออกหมายจับผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อไป

บทที่ ๓

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของการปล่อยชั่วคราวกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้
ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว

๓.๑ แนวทางการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวกรณีมีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์ (สำหรับข้าราชการตุลาการ)

อุปกรณ์ EM กับการประเมินความเสี่ยง

โดยหลักการพื้นฐานแล้ว อุปกรณ์ EM สัมพันธ์กับความเสี่ยงในการหลบหนีหรือการก่ออันตราย
ประการอื่นของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพราะโดยศักยภาพของอุปกรณ์แล้ว อุปกรณ์ EM เหมาะที่จะใช้กับ
ผู้ที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางถึงสูง เพื่อลดการคุมขังผู้ที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาลงโทษไว้ในเรือนจำ
และให้หลักประกันความปลอดภัยของสังคม แต่หากเป็นกรณีที่มีความเสี่ยงสูงมากจนยากแก่การบริหาร
จัดการจะไม่เหมาะกับการใช้อุปกรณ์ EM แต่ต้องคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไว้ สำหรับกรณีที่
ผู้พิพากษาเห็นว่ามีความเสี่ยงน้อยมากที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือก่ออันตรายประการอื่น
ก็ไม่ควรสั่งใช้อุปกรณ์ EM เพราะจะเป็นการไปจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินความจำเป็น ทั้งยังเป็นการ
สิ้นเปลืองทรัพยากรของรัฐอีกด้วย

การประเมินความเสี่ยงจากการปล่อยชั่วคราวเป็นสิ่งที่ผู้พิพากษาต้องปฏิบัติอยู่แล้ว โดยที่
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติถึงปัจจัยต่างๆที่ศาลต้อง
พิจารณาในการปล่อยชั่วคราว และมาตรา ๑๐๘/๑ บัญญัติเหตุที่ศาลจะไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
โดยความเสี่ยงสามประการสำคัญที่ศาลจะต้องพิจารณาทุกครั้งก่อนมีคำสั่งเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว
คือ ความเสี่ยงที่จะหลบหนี ความเสี่ยงที่จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานและความเสี่ยงที่จะไป
ก่ออันตรายประการอื่น แต่โดยที่ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เป็นต้นมา ศาลยุติธรรมได้ดำเนิน
โครงการนำร่องปล่อยชั่วคราวโดยใช้ระบบประเมินความเสี่ยงขึ้นในหลายศาล จึงกล่าวได้ว่าในปัจจุบันมี
รูปแบบการประเมินความเสี่ยงในการปล่อยชั่วคราวอยู่สองรูปแบบด้วยกัน คือ

๑ การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยเครื่องมือภายใต้โครงการนำร่องระบบประเมินความเสี่ยง

สำหรับศาลในโครงการนำร่องระบบประเมินความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงจะกระทำโดย
อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบทดสอบและการวิเคราะห์ประเมินผลอย่างเป็นวิทยาศาสตร์
เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงนำเสนอผู้พิพากษาใช้ดุลยพินิจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
ดังนั้น อุปกรณ์ EM พึงใช้กับบุคคลที่ผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในระดับเสี่ยงมาก หรือเสี่ยงมากที่สุด
เท่านั้น ไม่พึงใช้กับบุคคลที่มีความเสี่ยงต่ำกว่านั้น ในกรณีที่ใช้กับบุคคลที่มีความเสี่ยงมากที่สุดต้องคำนึง
ด้วยว่าเครื่องมือ EM เป็นมาตรการที่เพียงพอที่จะลดความเสี่ยงหรือไม่ นอกจากนี้ อุปกรณ์ EM พึงใช้ในการ
คุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานหากมีข้อพิจารณาเช่นนั้น

ศาลอาจกำหนดระดับความสำคัญกรณีการละเมิดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหา
แต่ละรายไว้ล่วงหน้า หากกรณีที่มีความสำคัญมาก อาจกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรายงานผู้พิพากษาเวร
เพื่อออกหมายจับในทันที และแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการด่วนก็ได้

๒ การประเมินความเสี่ยงโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้พิพากษา

สำหรับศาลที่ไม่อยู่ในโครงการนำร่องระบบประเมินความเสี่ยง ศาลจะอาศัยข้อมูลจากคำร้องขอปล่อยชั่วคราวและเอกสารในสำนวนในการประเมินความเสี่ยง ตลอดจนความเห็นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้เสียหาย หรือพยาน (ถ้ามี) และอาจให้เจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น

ทั้งนี้ ไม่ว่าศาลจะประเมินความเสี่ยงด้วยวิธีการใดและอาศัยเครื่องมือใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรใช้อุปกรณ์ EM หรือไม่ และในลักษณะอย่างไร

การใช้อุปกรณ์ EM ร่วมกับการกำหนดเงื่อนไขจำกัดการเดินทาง

โดยศักยภาพของเครื่องมือที่สำนักงานศาลยุติธรรมจัดหา สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกสั่งใช้อุปกรณ์ EM ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงอยู่แล้ว ซึ่งน่าจะช่วยป้องปรามการหลบหนีหรือการก่ออันตรายประการอื่นได้ในระดับหนึ่ง แต่เพื่อเพิ่มขอบเขตของการตรวจสอบควบคุมและให้เป็นหลักประกันการมีตัวของจำเลยและความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคมที่มากขึ้น ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจกำหนดเงื่อนไขในการจำกัดการเดินทางเพิ่มเติมได้

เงื่อนไขจำกัดการเดินทาง เป็นเงื่อนไขเพิ่มเติม เมื่อศาลกำหนดเงื่อนไขแล้ว ต้องมีการบันทึกเงื่อนไขไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ควบคุม ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการเพิ่มเติมจากกรณีปกติ จึงไม่พึงกำหนดเป็นเงื่อนไขทั่วไปในทุกคดีที่สั่งใช้ EM

ตัวอย่างเงื่อนไขที่อาจกำหนดได้ มีดังนี้

๑) เงื่อนไขห้ามออกนอกพื้นที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัด เมื่อศาลกำหนดพื้นที่ที่แน่นอนแล้ว เจ้าหน้าที่เทคนิคจะบันทึกข้อมูลดังกล่าวในระบบเพื่อใช้ตรวจสอบการเดินทางต่อไป

๒) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้บ้านของผู้เสียหายหรือพยาน ศาลพึงกำหนดเงื่อนไขนี้เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นตามคำร้องของผู้เสียหาย พยาน หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘/๒ ที่กำหนดว่าพยานสำคัญในคดีอาญียื่นคำร้องคัดค้านการปล่อยชั่วคราวได้ หากเห็นว่าอาจได้รับอันตรายจากการปล่อยชั่วคราว และมาตรา ๑๐๙ ที่กำหนดว่าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกินสิบปี ศาลต้องสอบถามความเห็นของพนักงานสอบสวนหรือโจทก์เกี่ยวกับคำร้องขอปล่อยชั่วคราวด้วย ทั้งนี้ โดยความพร้อมของอุปกรณ์ในปัจจุบัน ยังไม่อาจตรวจสอบกำหนดเงื่อนไขห้ามผู้ถูกใช้อุปกรณ์ EM เข้าใกล้ตัวผู้เสียหายหรือพยานได้ เพราะกรณีหลังนี้ต้องติดตั้งอุปกรณ์อีกชุดไว้ที่ตัวผู้เสียหายหรือพยานด้วย

๓) เงื่อนไขห้ามเข้าใกล้สถานที่ที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ เช่น สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า

๔) เงื่อนไขห้ามผู้ต้องหาหรือจำเลยออกจากบ้านในช่วงเวลาที่กำหนด ระยะเวลาที่กำหนดขึ้นกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละคน โดยศาลควรให้เจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วย และควรกำหนดเงื่อนไขให้กระทบการดำเนินชีวิตโดยสุจริตของผู้ขอประกันให้น้อยที่สุด เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเรียนหนังสือ หรือมีอาชีพเป็นหลักแหล่ง

ในช่วงกลางวัน แต่อาจมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำถ้าออกจากบ้านช่วงกลางคืน ก็อาจกำหนดให้ต้องอยู่บ้านในช่วงกลางคืนก็ได้

ระยะเวลาในการกำหนดเงื่อนไขตาม ๑ ถึง ๔ ไม่จำเป็นต้องกำหนดตลอดระยะเวลาที่ได้รับ การปล่อยชั่วคราว แต่ควรมีการทบทวนความจำเป็นและประสิทธิภาพในการบังคับตามเงื่อนไขเป็น ระยะตามที่ศาลเห็นสมควร

การอุทธรณ์เกี่ยวกับการสั่งใช้อุปกรณ์ EM

เนื่องจากการใช้อุปกรณ์ EM เป็นการดำเนินการในชั้นปล่อยชั่วคราว จึงเห็นว่าน่าจะอยู่ภายใต้ บังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา มาตรา ๑๑๙ ทวิ คือโดยหลักแล้วจะอุทธรณ์ได้เฉพาะ คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเท่านั้น และการไม่อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM ตามที่มีคำขอ โดยลำพัง ไม่ใช่คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เว้นแต่ในที่สุดแล้วศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวด้วย ผู้ขอประกันจึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้

ในกรณีที่ศาลสั่งใช้อุปกรณ์ EM แต่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย ไม่เห็นด้วยคงสามารถเสนอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อศาลเพื่ออาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๑๕ ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM ที่ศาลกำหนดแต่ศาล ไม่อนุญาต หรือศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเอง ไม่สามารถอุทธรณ์ได้

ศาลชั้นต้นควรแจ้งข้อมูลและความพร้อมเกี่ยวกับเครื่องมือและระบบ EM ในศาลของตน ให้ศาลชั้นอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจทราบด้วย เพื่อประโยชน์ในการใช้ดุลยพินิจของศาลชั้นอุทธรณ์ในการ สั่งใช้ EM หรือลดวงเงินประกันเมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

แนวทางการกำหนดโทษผู้ที่ใช้อุปกรณ์ EM ในการปล่อยชั่วคราว

มีข้อนำพิจารณาว่าในการกำหนดโทษของศาล ศาลควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยเคยถูกจำกัดเสรีภาพด้วย อุปกรณ์ EM เพื่อกำหนดโทษที่จะลงให้น้อยกว่ากรณีปกติได้หรือไม่ ซึ่งในกฎหมายต่างประเทศบางประเทศจะกำหนดชัดเจนว่าให้นำระยะเวลาที่ใช้อุปกรณ์ EM ในการปล่อยชั่วคราวมาหักออกจากระยะเวลาจำคุกที่ศาลกำหนดในภายหลังด้วย แต่กรณีของไทยจะหัก เฉพาะระยะเวลาคุมขังก่อนหรือระหว่างพิจารณาออกจากโทษปรับและโทษจำคุกที่กำหนดเท่านั้น หากพิจารณาจากตัวบทกฎหมายเพียงลำพังแล้วอาจมีความเห็นว่าไม่อาจนำระยะเวลาที่ใช้อุปกรณ์ EM มาหักออกจากโทษได้ แต่อย่างไรก็ดี การจำกัดเสรีภาพโดยอุปกรณ์ EM แม้ไม่มากเท่ากับการคุมขังใน เรือนจำ แต่ก็อยู่ในระดับที่มากกว่าบุคคลปกติ และเนื่องจากศาลมีดุลยพินิจที่จะกำหนดโทษให้ เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิดแต่ละคนอยู่แล้ว แม้ศาลจะไม่มีหน้าที่ ตามกฎหมายที่ต้องนำระยะเวลาที่ใช้อุปกรณ์ EM มาหักออกจากโทษที่ต้องรับ แต่ในการวางโทษที่จะลง ไม่ว่าจะ เป็นโทษจำคุก โทษปรับ หรือเงื่อนไขคุมประพฤติ ศาลสามารถคำนึงถึงระยะเวลาที่จำเลยถูกสั่ง ใช้อุปกรณ์ EM ในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวก่อนการพิจารณามากำหนดโทษแต่ละประเภทให้ เหมาะสมและไม่เกินสัดส่วนได้เช่นเดียวกัน และไม่ใช้เรื่องที่ขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี การที่ศาลสั่งใช้อุปกรณ์ EM กับจำเลยคนใดแล้วในชั้นก่อนการพิพากษาแล้ว จำเลยคนนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ไม่ได้หมายความว่าจำเลยดังกล่าว จะเหมาะสมที่จะถูกลงโทษด้วยวิธีการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไขอุปกรณ์ EM ด้วย เพราะโทษที่จะลง แก่จำเลยควรเป็นเท่าใดนั้นต้องพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิดเป็นสำคัญ ทั้งเงื่อนไขของ อุปกรณ์ EM ที่กำหนดในแต่ละชั้นตอนของกระบวนการพิจารณาก็มีสภาพและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวกรณีมีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ในคดีที่มีอัตราโทษแตกต่างกัน

๑. คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี

ศาลอาจปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน รวมทั้งหลักประกัน ดังนั้น ศาลอาจสั่งปล่อย โดยให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายถึง ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๑ แต่ทั้งนี้ หากศาลเห็นว่ามีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย จะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่ออันตรายประการอื่น สามารถให้ทำสัญญาประกัน และให้ใช้ EM ได้ หรืออาจให้ทำสัญญาประกันและให้วางหลักประกัน โดยอาจลดหลักประกันเหลือ ไม่เกิน ๑ ใน ๕ หรือ ร้อยละ ๒๐ ของเกณฑ์ประกัน หรือศาลอาจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และสั่งขัง ผู้ต้องหาหรือจำเลย (การสั่งปล่อยตัวชั่วคราวเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณา)

๒. คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๐ วรรคแรก วางหลักไว้ว่า ให้มีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ในการปล่อยชั่วคราว ดังนั้น ศาลจะสั่งปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือ จำเลยได้ จะต้องให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทำสัญญาประกัน แต่ในทางปฏิบัติแล้วศาลจะให้ผู้ต้องหาหรือ จำเลยวางหลักประกันด้วย ซึ่งกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย วางหลักประกันและทำสัญญาประกัน ตามเกณฑ์ประกันที่ศาลกำหนดแล้วก็ไม่ต้องใช้ EM

กรณีหลักประกันไม่เพียงพอ ศาลอาจสั่งให้ใช้ EM ได้ และอาจลดหลักประกันเหลือไม่เกิน ๑ ใน ๕ หรือร้อยละ ๒๐ ของเกณฑ์ประกันโดยไม่ต้องลงเงินในสัญญาประกัน

กรณีจำเลยหรือผู้ต้องหาที่มีพฤติกรรมหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่ออันตราย ประการอื่นศาลอาจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวก็ได้ (การสั่งปล่อยชั่วคราวทุกกรณีเป็นดุลยพินิจของศาล ที่จะพิจารณา)

*หมายเหตุ

๑. คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๑๐ ปี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๙ วางหลักไว้ว่า คดีที่มีอัตราโทษจำคุกเกิน ๑๐ ปี ศาลต้องถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ในส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM หรือไม่ นั้นเป็นดุลยพินิจของศาล ไม่จำเป็นต้องสอบถามพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการหรือโจทก์ แต่ประการใด

๒. ผู้ต้องหาหรือจำเลยพยานอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘/๒ วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่พยานสำคัญในคดี อาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลพิจารณาคำคัดค้านดังกล่าว ในส่วนการอนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM หรือไม่ นั้นเป็นดุลยพินิจของศาล

๓. การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราวคดีค้ำมนุษย์

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ มาตรา ๑๑ วางหลักไว้ว่า การวินิจฉัยคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความคิดว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดหรือไม่ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายและภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่พยานหลักฐานเป็นสำคัญ

๔. การสั่งปล่อยชั่วคราวในคดีค้ำมนุษย์

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ มาตรา ๑๒ วางหลักไว้ว่า ในการสั่งปล่อยชั่วคราว จะต้องกำหนดมาตรการป้องกันการหลบหนีและภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น กรณีเป็นคำสั่งของศาล หากมีการสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราว ให้ศาลกำหนดเจ้าพนักงานหรือบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบให้เป็นไปตามคำสั่งได้

๕. ศาลอาจไม่อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์ EM ในกรณีดังต่อไปนี้

- ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอมให้ติดอุปกรณ์ EM (ไม่สามารถใช้อุปกรณ์ EM ได้)
- ที่พักอาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสัญญาณที่รับรองระบบอุปกรณ์ EM และเจ้าของที่พักอาศัยไม่ยินยอมให้ติดอุปกรณ์เสริม
- ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการแจ้งสิทธิแล้วไม่ประสงค์ติดอุปกรณ์ EM
- อาชีพและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลย มีสภาพไม่เหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ EM เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นชาวประมงซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและต้องเดินทางออกทะเลตลอดเวลา

กรณีที่มีเหตุให้ศาลไม่อาจมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรกรณ์ EM ได้ ศาลสามารถดำเนินการปล่อยชั่วคราวตามแนวปฏิบัติเดิมของศาลได้ (ให้ทำสัญญาประกันและให้วางหลักประกัน)

๖. การพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรกรณ์ EM ขั้นตอนการสั่งของศาลนั้น ศาลสามารถดำเนินการสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามแนวปฏิบัติเดิมของศาลได้โดยปกติ

ซึ่งกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์ EM ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องแนบเอกสารซึ่งใช้ในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามแนวปฏิบัติของศาล เช่น เอกสารของผู้ต้องหาหรือจำเลย เอกสารของผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว เอกสารในการวางหลักประกัน เป็นต้น และผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเพิ่มเติมแบบแสดงความประสงค์ดังนี้

- แบบแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์ EM
- แบบยินยอมเจ้าบ้านหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง กรณีที่ต้องติดตั้งอุปกรณ์เสริมในบริเวณที่พักอาศัย
- แบบกรอกข้อมูลผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยใช้อุปกรณ์ EM เพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

๗. ระยะเวลาที่ต้องใช้กรณีมีคำสั่งติดตั้งอุปกรณ์เสริม

หากตรวจสอบพบว่าที่พักของผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรกรณ์ EM ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์และจะต้องมีการติดอุปกรณ์เสริมนั้น การดำเนินการตามขั้นตอนขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวได้

ดังนั้นจึงเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณาสั่งได้ตามที่เห็นสมควร

๘. การขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปรกรณ์ EM ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลอื่นแสดงความประสงค์

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยแสดงความประสงค์ขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปรกรณ์ EM เช่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเจ็บป่วยอย่างร้ายแรง หรือประสบอุบัติเหตุอย่างร้ายแรงโดยมีความเห็นทางการแพทย์ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปิดระบบหรือปลดอุปกรณ์ EM ชั่วคราว เพื่อทำการรักษา ผู้ต้องหาหรือจำเลยตลอดจนผู้ประกันสามารถแสดงความประสงค์ต่อศาลที่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM ได้

กรณีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอาจแสดงความประสงค์ขอให้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการใช้อุปรกรณ์ EM ได้ เช่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนีหรือเข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือไปก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่น (ผู้ต้องหาหรือจำเลยข่มขู่ผู้เสียหายหรือพยาน)

๙. การสั่งให้ปิดหรือปลดอุปกรณ์ EM ชั่วคราว/ถาวร

กรณีตามข้อ ๘ ศาลสามารถพิจารณาสั่งให้ปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ชั่วคราวได้ตามที่เห็นสมควร (เป็นดุลยพินิจของศาล) สำหรับกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งได้รับการปล่อยชั่วคราว

โดยใช้อุปกรณ์ EM มาแสดงความประสงค์ขอลดปล่อยชั่วคราว โดยทำสัญญาประกันและนำหลักประกัน มาวางต่อศาลและแสดงความประสงค์ขอปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ถ้าหลักประกันนำเชือถือและ เป็นไปตามเกณฑ์ประกันศาลอาจสั่งให้ปิดระบบและปลดอุปกรณ์ EM ถาวรได้ รวมทั้งกรณีที่ศาล พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยและจำเลยไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด ศาลสามารถให้ปิดระบบและปลด อุปกรณ์ EM ถาวรได้

๑๐. กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยผิดเงื่อนไขที่ไม่ใช่การทำลายอุปกรณ์ เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลย กระทำการดังต่อไปนี้

- เข้าไปยังเขตพื้นที่ไม่มีสัญญาณ
- เคลื่อนที่ออกนอกเส้นทางที่กำหนด
- เข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด
- ออกนอกพื้นที่ที่กำหนด
- เข้าเขตพื้นที่ที่กำหนด

แนวทางการพิจารณาสั่งเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะสั่งตามเห็นสมควร ศาลอาจสั่งสอบ ในวันนัด หรือให้หมายเรียกมาสอบถาม หรือเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวและมีคำสั่งให้ขัง ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือศาลอาจสั่งเพิ่มเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์ EM ได้หรือศาลอาจสั่งออกหมายจับได้

๑๑. กรณีใช้ EM คู่กับหลักประกันแล้วผู้ประกันขอส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยคืนหรือขอเปลี่ยน หลักประกัน

- กรณีขอส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยคืน และผู้ประกันขอถอนหลักประกันคืนนั้นแนวทางการ พิจารณาของศาล ศาลอาจให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยหาหลักประกันใหม่หรือใช้อุปกรณ์ EM ร่วมกับการปล่อยชั่วคราว โดยศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาสั่งตามแนวปฏิบัติโดยปกติของศาล ได้
- กรณีขอเปลี่ยนหลักประกัน ผู้ประกันขอเปลี่ยนหลักประกันที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าหลักประกัน เดิม หรือกรณีหลักทรัพย์ที่เสนอขอเปลี่ยนน้อยกว่าหลักประกันเดิม ผู้ประกันอาจแสดงความ ประสงค์ขอลดปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ EM รวมหลักประกันที่น้อยกว่าหลักประกันเดิมได้ โดยแนวทางการพิจารณาของศาลนั้นเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

แนวทางการพิจารณาสิ่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราว กรณีมีการแสดงความประสงค์ขอใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (สำหรับข้าราชการตุลาการ)

๑. ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องในความผิด คดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี
๒. ศาลอาจใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้ โดยไม่มีประกัน หรือมีประกันและมีหลักประกันด้วยก็ได้
๓. กรณีศาลพิจารณาคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
๔. ศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน และอาจให้ใช้อุปกรณ์ EM
๕. ศาลอาจใช้ดุลยพินิจปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน และให้ใช้อุปกรณ์ EM และอาจลดหลักประกันเหลือไม่เกิน ๑ ใน ๕ หรือร้อยละ ๒๐ ของเกณฑ์ประกัน
๖. ศาลอาจใช้ดุลยพินิจไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว
๗. ในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลย ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องในความผิด คดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป
๘. การอนุญาตปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่วงเงินประกันต้องไม่สูงเกินควรแก่กรณี
๙. กรณีศาลพิจารณาคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปี ขึ้นไป และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีความเสี่ยงที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ให้ดำเนินการ ตามข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖

ภาคผนวก ค
บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์

นายสุวิทย์ เหล่าพัฒนา ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร
เรื่อง ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

- .....
- ผู้สัมภาษณ์** เนื่องจากผู้สัมภาษณ์อยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความสนใจเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดีโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จึงขออนุญาตสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ในประเด็นแรกขอสอบถามว่าท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญมาตรา 29 เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้วางหลักการพิสูจน์ความผิด หลักการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีและหลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้
- ผู้สัมภาษณ์** ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีคุณสมบัติอย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรเป็นผู้ที่ไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี ไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไม่ก่อเหตุอันตรายประการอื่นซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 ก็ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไว้ ซึ่งก็เป็นหลักเกณฑ์ในลักษณะเดียวกัน
- ผู้สัมภาษณ์** เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าหลักเกณฑ์ในการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวสำหรับประเทศไทยนั้น เป็นการสั่งใช้เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยให้ความยินยอม ผู้พิพากษาจะสั่งใช้โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอมไม่ได้ และเป็นการแลกเปลี่ยนกับการไม่ต้องวางหลักทรัพย์ในการปล่อยชั่วคราว หรือมีแต่ไม่เพียงพอ ก็อาจวางหลักทรัพย์เพียงบางส่วนและยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัว ดังนั้น กระบวนการพิจารณาต่างๆ ก่อนที่จะมาถึงขั้นตอนขอปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นขั้นตอนและหลักเกณฑ์แบบเดิม ก็คือ มีการพิจารณา

ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ได้แก่ ความหนักเบาแห่งข้อหา พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด ความน่าเชื่อถือ รวมถึงหลักทรัพย์ที่ยื่นต่อศาลประกอบการพิจารณาด้วย

ผู้สัมภาษณ์ แสดงว่าท่านไม่สามารถกำหนดได้ว่าการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้ติดตามการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยนี้ เป็นเงื่อนไขที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยต้องปฏิบัติ หรือที่เข้าใจง่ายๆ ก็คือศาลไม่สามารถบอกได้ว่า ถ้าไม่ติด จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

ผู้ให้สัมภาษณ์ ใช่ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ยินยอม ศาลก็ไม่สามารถที่จะบังคับให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัวได้ เพราะวัตถุประสงค์ของการใช้ อุปกรณ์ฯ นี้ ก็เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างคนจนกับคนรวย คนรวยแม้ศาลจะเรียกหลักทรัพย์ประกันเท่าใดก็มีเงินประกันตัว แต่สำหรับคนจนแล้ว แม้แต่คดีที่มีโทษเล็กน้อยก็ไม่มีเงินประกันตัว และต้องส่งเข้าไปอยู่ในเรือนจำ ทำให้สูญเสียโอกาสหลายอย่าง เช่น โอกาสทางการศึกษา เสียโอกาสในการทำมาหากิน เสียโอกาสในการหาพยานหลักฐานมาต่อสู้คดี ดังนั้น หากศาลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย วางหลักทรัพย์ประกัน แล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ไม่มีหลักทรัพย์หรือเงินมาเป็น หลักประกันในการขอปล่อยชั่วคราว ก็สามารถขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ได้ นอกจากนี้ อุปกรณ์ดังกล่าวยังช่วยป้องกันการหลบหนีได้ เพราะเครื่องจะบอกตำแหน่งว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ที่ใด

ผู้สัมภาษณ์ แสดงว่าขั้นตอนต่างๆ ในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก็เป็นไปตามขั้นตอนปกติ แต่หากไม่มีหลักทรัพย์ประกันก็ขอปล่อยโดยยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้

ผู้ให้สัมภาษณ์ ใช่

ผู้สัมภาษณ์ ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะเหตุใด

ผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นด้วย เพราะการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เสมือนเป็นการประจานให้คนทั่วไป ได้รับรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิด ด้วยตัวอุปกรณ์นั้นมีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน หากมีปรับขนาดให้เล็กลงเหมือนนาฬิกาข้อมือเช่นเดียวกับที่สำนักงานคุมประพฤติ นำมาใช้ น่าจะทำให้ปกปิดได้ง่ายขึ้น ไม่ก่อให้เกิดความอับอายแก่ผู้ติดอุปกรณ์นี้

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าหลักเกณฑ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การ ควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ สัญชาติ หรือฐานะ

- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ด้านเพศ อายุ สัญชาติ ฐานะ หรือประวัติที่ผ่านมาของผู้ต้องหา หรือจำเลยที่จะปล่อยชั่วคราวแบบเดิมหรือแบบใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่มีความแตกต่างกัน
- ผู้สัมภาษณ์** ประเภทคดี อัตราโทษ หรืออายุของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ให้สัมภาษณ์** สามารถปล่อยชั่วคราวได้เช่นเดียวกับการปล่อยชั่วคราวแบบธรรมดา เพราะว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก็พิจารณาตามหลักเกณฑ์ปกติทั่วไป เพียงแต่การคิดอุปกรณ์นี้ เหมือนกับการแลกเปลี่ยนกับการไม่มีหลักทรัพย์ประกัน เท่านั้น แต่มีความเห็นเพิ่มเติมว่า คดีอุกฉกรรจ์ คดีที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยรวม เช่น คดีฉ้อโกงประชาชน คดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน คดีเหล่านี้ ไม่สมควรปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรพึงคำนึงถึงด้านของโจทก์ พนักงานสอบสวน หรือผู้เสียหาย หรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในการพึงคำนึงถึงด้านของพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 109 ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว และผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกฟ้องในคดี ที่มีอัตราโทษ จำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ศาลต้องถามพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวน ก่อนว่าจะคัดค้านการประกันตัวหรือไม่ แต่ก็ไม่ใช่บทบัญญัติที่บังคับเด็ดขาดว่า ถ้าไม่อาจถามได้ไม่ให้ปล่อยชั่วคราว เพียงแต่หากไม่อาจถามได้ก็ให้บันทึกเหตุที่ไม่สามารถถามได้เท่านั้น การปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ก็ควรพิจารณาตามบทบัญญัติดังกล่าวเช่นเดียวกัน
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หมายความว่า หากไม่ยินยอมติดอุปกรณ์ จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะหลักเกณฑ์ในการขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่กำหนดเป็นแนวทางให้ผู้พิพากษาใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานนั้น ก็ยังไม่เห็นด้วยกับการนำมาใช้กับคดีที่มีอัตราโทษสูง แต่ในบางคดีมีอัตราโทษสูงก็จริง แต่พยานหลักฐานก็ยัง มีข้อสงสัยอยู่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ บางครั้งจึงไม่อยากจะให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในเรือนจำเพียงเพราะข้อหา

- ที่ถูกฟ้องมานั้นมีอัตราโทษสูง ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นควรได้รับการปล่อยชั่วคราว
เพื่อไปหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีมากกว่า
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่มีฐานะแตกต่างกันได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ก็อาจช่วยได้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีก็ไม่ต้องถูกประกันด้วยการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับติดตามตัวหรือตรวจสอบการเดินทาง แต่สำหรับคนที่มีฐานะที่ไม่มี และต้องยอมติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการไม่มีหลักทรัพย์มาวางต่อศาล แม้จะไม่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำเป็นที่ได้รับผลกระทบต่อการการทำมาหากินหรือการใช้ชีวิตประจำวัน
- ผู้สัมภาษณ์** นอกจากการควบคุม ตรวจสอบการเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ท่านคิดว่าควรกำหนดเงื่อนไขใดเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรให้เป็นดุลพินิจของศาลแล้วแต่กรณีไป เช่น ให้มารายงานตัว เป็นต้น
- ผู้สัมภาษณ์** กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ควรมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ท่านเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะปัจจุบันมีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีเป็นจำนวนมาก เพราะว่ามีเมื่อจับตัวมาได้แล้วก็อ้างเหตุต่างๆ เพื่อให้ศาลลดค่าปรับนายประกัน เมื่อชำระค่าปรับแล้วก็จะขอปล่อยชั่วคราวต่อไป แต่บางกรณีก็หนีและจับตัวไม่ได้จนขาดอายุความตามหมายจับ
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าโทษฐานหลบหนีประกันควรมีอัตราโทษเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมิให้นำอายุความระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะจะทำให้การหลบหนีไม่มีประโยชน์อะไร นอกจากนี้ หากการหลบหนีถือเป็นความผิดอีกฐานหนึ่ง ก็จะทำให้อัตราโทษของการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลยลดลงได้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่ามาตรการใด ที่จะสามารถทำให้การหลบหนีประกันมีอัตราน้อยลง
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การไม่นำอายุความระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- .....

บทสัมภาษณ์

นายปิยะวัฒน์ วัฒนแสงประเสริฐ ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดสมุทรสาคร
เรื่อง ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ผู้สัมภาษณ์ ขออนุญาตสัมภาษณ์ความคิดเห็นท่านเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในงานปล่อยชั่วคราว เพื่อประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ในประเด็นแรกขอสอบถามท่านว่า ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นว่ามีความสอดคล้อง เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้วางหลักการพิสูจน์ความผิดและหลักการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีและหลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ ระหว่างการพิจารณาก็ให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในการขอปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาออกไปได้ ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าไม่มีเหตุพิเศษอะไรศาลก็มักจะให้ปล่อยชั่วคราวเสมอ เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยออกไปสู่อีกอย่างเต็มที่ แม้รัฐธรรมนูญ จะให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ แต่ศาลก็ต้องการความมั่นใจว่าจะไม่หลบหนี และจะมาศาลตามกำหนดนัด จึงมีการเรียกหลักทรัพย์ประกันไว้ในบางกรณี แต่ถ้าหากปล่อยตัวได้โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ ก็จะปล่อยไป เพื่อไม่ให้เป็นการระงับผู้ต้องหาหรือจำเลยมากเกินไป กรณีที่ศาลเรียกหลักประกัน หากไม่มีก็ยังไม่ให้โอกาสเลือกที่จะติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งก็คิดว่าสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ รวมถึงให้ความมั่นใจกับศาลด้วยว่าจะไม่หลบหนี เพราะศาลสามารถตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่ของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวได้

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีคุณสมบัติอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นผู้ที่ไม่มีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือผู้เสียหาย ไม่เคยมีประวัติกระทำความผิดซ้ำๆ เกี่ยวกับข้อหาที่ถูกกล่าวหา

- ผู้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ท่านสามารถอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ท่านคิดว่าควรมีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ สัญชาติ หรือฐานะ เป็นต้น
- ผู้ให้สัมภาษณ์** สำหรับเพศและอายุ มีความเห็นว่าไม่ควรจำกัด สำหรับสัญชาตินั้น ควรเป็นสัญชาติไทย เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้ที่มีสัญชาติอื่นเมื่อได้รับอนุญาตปล่อยชั่วคราวไปแล้วก็มักจะหลบหนีออกตามชายแดน หรือไม่ก็หลบหนีอยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวพม่าที่จะมีการเปลี่ยนชื่อบ่อย ทำให้ยากแก่การจับกุม ส่วนฐานะเห็นว่าไม่ควรจำกัด ส่วนประวัติต้องไม่เคยกระทำความผิดร้ายแรง มาก่อน
- ผู้สัมภาษณ์** คดีประเภทใด และมีอัตราโทษเท่าใด ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในช่วงแรกควรใช้กับประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีก่อน
- ผู้สัมภาษณ์** หมายความว่า ยังไม่ควรนำวิธีการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปรกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มาใช้คดีที่มีอัตราโทษสูงเกิน 10 ปี
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ใช่ แต่หากคดีนั้นมีอัตราโทษไม่เกิน 10 ปี แต่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีก็ไม่ควรนำมาใช้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะเหตุใด
- ผู้สัมภาษณ์** สำหรับอายุของผู้ต้องหาหรือจำเลย ท่านคิดว่าควรกำหนดหรือไม่ว่าควรมีอายุเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หากเราจะนำมาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเพิ่มโอกาสในการปล่อยตัวชั่วคราวให้มากยิ่งขึ้น ก็ไม่ควรนำอายุมาเป็นข้อจำกัดในเรื่องนี้ ทุกเพศทุกวัยก็ควรได้รับสิทธิในการปล่อยชั่วคราวเท่าเทียมกัน
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ควรฟังคำคัดค้านของ โจทก์ พนักงานสอบสวน หรือผู้เสียหายหรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ไม่จำเป็นต้องฟังคำคัดค้าน ศาลทราบพฤติการณ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ จากสำนวนซึ่งได้บรรยายรายละเอียดมาในคำร้องหรือคำฟ้องได้อยู่แล้ว
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย

- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรได้รับความยินยอม เพราะเครื่องที่ใช้อยู่นี้มีขนาดใหญ่ เป็นที่สังเกตเห็นได้ง่าย สำหรับบุคคลทั่วไป และอาจทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สวมใส่เกิดความอับอายได้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หมายความว่า หากไม่ยินยอมติดอุปกรณ์จะไม่ได้ รับการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ไม่เห็นด้วย ควรใช้เป็นทางเลือกของผู้ต้องหาหรือจำเลย
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่มีฐานะแตกต่างกัน ได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้ เพราะคนจน ไม่มีเงินก็ไม่ต้องถูกคุมขัง สามารถ ออกมาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่
- ผู้สัมภาษณ์** นอกจากการควบคุม ตรวจสอบการเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ควรกำหนด เงื่อนไขใดเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ไม่ควรมีเงื่อนไขอื่นใดอีก เพราะศาลสามารถตรวจสอบตำแหน่งที่อยู่ การเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้อยู่แล้ว
- ผู้สัมภาษณ์** กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ควรมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ท่านเห็นด้วย หรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะเป็นแนวทางในการปราบปรามมิให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการ ปล่อยตัวชั่วคราวคิดที่จะหลบหนี
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าโทษฐานหลบหนีประกันควรมีอัตราโทษเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นว่าควรมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมิให้นำอายุความระหว่าง หลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่คิดจะหลบหนีทราบว่า การหลบหนีจะไม่ได้ ประโยชน์อะไรเลย
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่ามาตรการใด ที่จะสามารถทำให้การหลบหนีประกันมีอัตราน้อยลง
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การไม่นับอายุความระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา น่าจะช่วยให้ การหลบระหว่างปล่อยชั่วคราวลดน้อยลงได้
- .....

บทสัมภาษณ์

นางสาวกคินี พิพิชวณิชธรรม ตำแหน่ง ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร
เรื่อง ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

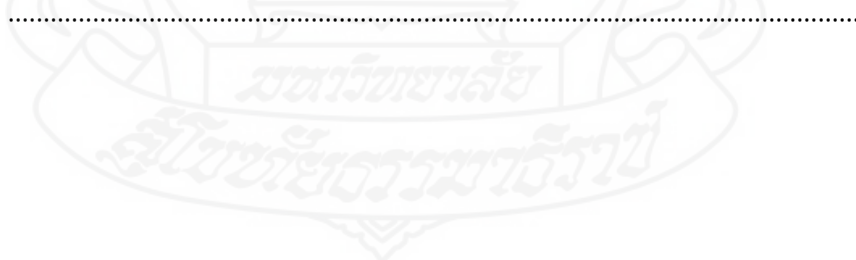
- .....
- ผู้สัมภาษณ์** เนื่องจากผู้สัมภาษณ์อยู่ระหว่างศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ซึ่งต้องจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ 1 ฉบับ ผู้สัมภาษณ์ได้มีความสนใจเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแต่เดิมนั้นได้มีการนำมาใช้กับผู้ที่ถูกศาลสั่งคุมความประพฤติ แต่ในปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรมได้นำมาใช้กับผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว ด้วยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมระหว่างของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและมีฐานะทางเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกัน ผู้สัมภาษณ์จึงขออนุญาตทำการสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวดังกล่าว ในฐานะที่ท่านเป็นผู้พิพากษาและมีอำนาจในการสั่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้วางหลักการพิสูจน์ความผิด หลักการควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี และหลักการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรมีความสมบูรณ์อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในการให้สัมภาษณ์ครั้งนี้ ขอเรียกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว สั้นๆ ว่า EM ซึ่งในเรื่องดังกล่าว เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วย EM นั้น ควรจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ 1. ไม่หลบหนี 2. ไม่ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน และ 3. ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น

- ผู้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ เพศ อายุ สัญชาติ ฐานะ ประวัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วย EM ท่านมีความเห็นว่าการมีลักษณะอย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ด้านเพศ ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะปล่อยชั่วคราวแบบธรรมดา หรือแบบ EM นั้นเห็นว่ามันแตกต่างกัน ส่วนเรื่องอายุ ก็ต้องพิจารณาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีอายุมากจะสามารถใช้งานและดูแลรักษาเครื่อง EM ได้หรือไม่ด้วย สัญชาติ ในระยะเริ่มต้นหากปริมาณเครื่องมีจำกัด อาจพิจารณาให้บริการแก่พลเมืองไทยเป็นอันดับแรก ส่วนด้านฐานะ ผู้ที่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางประกัน ในจำนวนพอสมควร ก็เป็นไปได้ตามหลักธรรมดาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะเสียขายทรัพย์สินหากหลบหนี จึงมีความเสี่ยงที่จะหลบหนีน้อย และได้รับการปล่อยชั่วคราว ส่วนผู้ที่ไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาวางประกัน ก็น่าคิดว่า จะใช้สิ่งที่มีค่าสิ่งใดนำมาทดแทน เพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะไม่หลบหนี ครั้นจะให้ญาติพี่น้องมาถูกคุมขังแทน ก็ไม่สามารถทำได้ เครื่อง EM ที่สามารถติดตามตัวได้ จึงเป็นการใช้เสรีภาพบางส่วนของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั่นเองเป็นหลักประกันว่าจะไม่หลบหนี ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่สามารถหาหลักประกันเป็นทรัพย์สิน และยอมลดเสรีภาพของตนลงบางส่วน ก็จะมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น โดยใช้ EM เป็นเครื่องมือสนับสนุน
- ผู้สัมภาษณ์** ประเภทคดีที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปล่อยชั่วคราวโดย EM
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ประเภทคดีที่เหมาะสมในการปล่อยชั่วคราวแบบใช้ EM คิดว่าเหมือนกับคดีอื่นต่างๆ ไปที่ควรได้รับการปล่อยชั่วคราวแบบธรรมดา
- ผู้สัมภาษณ์** อัตราโทษที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ให้สัมภาษณ์** อัตราโทษ ก็เช่นเดียวกัน
- ผู้สัมภาษณ์** คดีประเภทใดที่ท่านมีความเห็นว่ามันไม่ควรปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุม ด้วย EM
- ผู้ให้สัมภาษณ์** คดีที่ไม่ควรปล่อยด้วยเครื่อง EM เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีประวัติทำลาย เครื่อง EM มาแล้วในครั้งก่อน
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าอายุของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีผลต่อการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุม ด้วย EM หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในประเด็นนี้เห็นว่า อายุก็ควรมีส่วนในการพิจารณา เพราะหากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีอายุมากใช้งานไม่เป็น ก็ไม่ควรติด EM

- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วย EM ควรฟังคำคัดค้านของโจทก์ พนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** คำคัดค้านของพนักงานสอบสวน เข้าใจว่าเป็นการคัดค้านตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา เช่น คดียาเสพติดให้คำปรึกษาทุกเรื่อง หากเป็นกรณีดังกล่าว จึงไม่ได้ให้นำนัก คำคัดค้านของพนักงานสอบสวนในการพิจารณาการปล่อยชั่วคราว แต่หากได้ ความจากพนักงานสอบสวนว่า คัดค้านเนื่องจากผู้ต้องหา หรือจำเลย มีพฤติการณ์อื่น เช่น ข่มขู่พยานหรือผู้เสียหาย หรือมีรายงานในทางลับว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ หรือเป็นอาชญากรข้ามชาติ หรือเป็นคำคัดค้านของผู้เสียหายเอง จะมีผลต่อการพิจารณา ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมากพอสมควร
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้ EM ในประเทศไทยที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เรื่องการได้รับความยินยอมนั้น แบ่งออกได้ว่า ถ้าใช้เครื่อง EM เพื่อเป็นการ แลกเสรีภาพบางส่วนมาเป็นหลักประกัน ก็ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา หรือจำเลย แต่การปล่อยชั่วคราวนั้นยังมีคุณสมบัติอีกประการหนึ่ง คือต้องไม่ไปยุ่ง เหิงกับพยานหลักฐาน หรือไม่ก่อเหตุร้ายด้วย ดังนั้น หากพิจารณาแล้วปรากฏว่า มีความเสี่ยงด้านนี้ การใช้เครื่องมือ EM เพื่อติดตามสถานที่และพฤติกรรม ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ก็ไม่น่าจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยอีก หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ ถ้าไม่ยอมติดเครื่อง EM ก็ไม่ปล่อยชั่วคราว
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การใช้ EM เป็นเงื่อนไขในการ ปล่อยชั่วคราว หมายความว่าหากไม่ติดอุปกรณ์จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วยเฉพาะคดีที่ก้ำกึ่ง คือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่สามารถปล่อยชั่วคราวโดย ไม่ต้องใช้ EM ได้อยู่แล้วก็สามารถปล่อยชั่วคราวได้เลย โดยไม่ต้องติด EM แต่สำหรับ เฉพาะกลุ่ม ที่ก้ำกึ่งหรือยังมีความเสี่ยงที่จะหลบหนี ก็คือต้องให้ติด EM ซึ่งถ้าหาก ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นๆ ไม่ยินยอมให้ติด EM ก็จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนี ก็คือจะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว แน่นนอน
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการใช้ EM ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทยจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่มีฐานะแตกต่างกันได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การใช้เครื่อง EM ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ก็ช่วยได้ตามแนวคิดที่นำเอาเสรีภาพ บางส่วนของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั่นเอง มาใช้แทนหลักทรัพย์ประกันตัว

- ผู้สัมภาษณ์** นอกจากการควบคุม ตรวจสอบการเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ท่านคิดว่า ควรกำหนดเงื่อนไขใดเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เงื่อนไขเพิ่มเติมของผู้ที่ติด EM เป็นไปตามลักษณะคดี ถ้าติด EM เพราะใช้แลก กับเสรีภาพบางส่วน ก็ไม่ควรมีเงื่อนไข แต่ถ้าติด EM เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยง ต่อผู้เสียหายหรือพยาน ก็ควรกำหนดเงื่อนไข เช่น กำหนดเขตพื้นที่ควบคุมกันไปด้วย
- ผู้สัมภาษณ์** กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ควรมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ท่านเห็นด้วย หรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เหมือนกรณีมีหมายเรียกพยาน หากไม่มาตามหมายเรียกก็มีความผิด ดังนั้น เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว แล้วเมื่อถึงกำหนด ที่ต้องมาศาลแล้วไม่มา ก็ควรมีความผิดเช่นเดียวกัน
- ผู้สัมภาษณ์** หากเห็นด้วยตามข้อ 12 ควรมีอัตราโทษเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมิให้นับอายุความ ระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยรู้ว่า การหลบหนีไม่อาจทำให้พ้น โทษ อัตราการหลบหนีก็น่าจะลดลง
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่ามาตรการใด ที่จะสามารถทำให้การหลบหนีประกันมีอัตราน้อยลง
- ผู้ให้สัมภาษณ์** มาตรการที่มีให้นับอายุความระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา

บทสัมภาษณ์

นายรัฐศรัณย์ พงษ์สุขเวชกุล ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ

เรื่อง ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

- .....
- ผู้สัมภาษณ์** เนื่องจากผู้สัมภาษณ์อยู่ระหว่างศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งต้องจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ 1 ฉบับ ผู้สัมภาษณ์ได้มีความสนใจเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้นำมาใช้กับผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว ผู้สัมภาษณ์ จึงขออนุญาตทำการสัมภาษณ์ท่าน ซึ่งมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าส่วนบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว จึงอยากสอบถามท่านว่า ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่บัญญัติว่า ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อน มีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักการร้องขอปล่อยชั่วคราวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 – 119 ทวิ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ วิธีการและการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา การปล่อยชั่วคราวไว้ มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 29
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรมีความสมบูรณ์อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** คุณสมบัติของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรพิจารณาตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 เช่น ความหนักเบาแห่งข้อหา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีพฤติการณ์จะหลบหนีหรือไม่ ความเสียหายหากปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นต้น
- ผู้สัมภาษณ์** เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เนื่องจากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นกรณีที่ใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีหรือมีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะนำมาวางเป็นประกันต่อศาลได้ ดังนั้น การปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จึงควรใช้หลักการเดียวกับการปล่อยชั่วคราวรูปแบบอื่น และต้องได้รับความยินยอม จากผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นๆ เป็นสำคัญ

- ผู้สัมภาษณ์** แสดงว่าศาลไม่ควรนำวิธีการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาเป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ใช่ เนื่องจากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแก้ปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาการไม่มีทรัพย์สินหรือมีทรัพย์สินไม่เพียงพอในการขอปล่อยชั่วคราว ดังนั้น แม้เป็นการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การได้รับอนุญาตให้ติดอุปกรณ์ ฯ นี้หรือไม่ แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลว่าในคดีนั้นๆสมควรจะได้รับการปล่อยชั่วคราวหรือไม่ เป็นสำคัญ ซึ่งหลักการนี้ใช้กับการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน มีประกัน มีประกัน และหลักประกันด้วย
- ผู้สัมภาษณ์** แสดงว่าขั้นตอนต่างๆ ในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวก็เป็นไปตามขั้นตอนปกติ แต่หากไม่มีหลักทรัพย์ประกันก็ขอปล่อยโดยยินยอมให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ใช่
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** วัตถุประสงค์สำคัญที่มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งทำให้การใช้อุปกรณ์ฯ เป็นไปในทางที่ค่อนข้างจำกัดแตกต่าง จากการใช้อุปกรณ์ฯ ในต่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ในทางกว้างขวางกว่า เช่น การใช้ในการควบคุม ติดตามผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นต้น จึงเห็นว่าการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องได้รับความยินยอมหรือไม่ แยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง หากผู้ต้องหาหรือจำเลยมีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ การใช้อุปกรณ์ฯ ก็ต้องได้รับความยินยอม กรณี ที่สอง หากผู้ต้องหาหรือจำเลยอายุกว่า 18 ปีบริบูรณ์ การใช้อุปกรณ์ฯ ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอม โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันอุปกรณ์ฯ ยังลักษณะที่ใหญ่ สังเกตเห็นได้ชัดเจน และยังไม่มึประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรมีการพัฒนาให้มีความทันสมัย ไม่มีลักษณะที่ติดแล้วเหมือนเป็นนักโทษต่อไป
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าหลักเกณฑ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ สัญชาติ หรือฐานะ

- ผู้ให้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ในการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรณ์กับหลักเกณฑ์ในการปล่อยชั่วคราวควรเป็นหลักเกณฑ์เดียวกัน
- ผู้สัมภาษณ์** ประเภทคดี อัตรากำลัง หรืออายุของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรใช้ได้กับคดีทุกประเภท เว้นแต่คดีโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือคดีอุกฉกรรจ์ รวมทั้ง คดีที่จำเลยหรือผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามการกระทำความผิดในฐานนั้นๆ อีก และเป็นภัยต่อสังคมหรือประชาชน โดยตรวจสอบข้อมูลประวัติการกระทำความผิดได้ในทุกศาล ทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบันตรวจสอบได้ในศาลที่มีการขอปล่อยชั่วคราวเท่านั้น
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรฟังคำคัดค้านของโจทก์ พนักงานสอบสวน หรือผู้เสียหายหรือไม่เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** คำคัดค้านของตำรวจหรือพนักงานอัยการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องนำประกอบการพิจารณาขอปล่อยชั่วคราวแต่คำคัดค้านส่วนใหญ่เป็นการคัดค้านตามรูปแบบเท่านั้น การพิจารณาปล่อยชั่วคราวจึงเป็นดุลพินิจศาลเสียมากกว่า
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การใช้อุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หมายความว่า หากไม่ยินยอมติดอุปรณ์ จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย และแม้มีการอนุญาตให้ปล่อยโดยใช้อุปรณ์ฯ ศาลก็ยังสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดประกันหรือหลักประกันเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะเป็นการพัฒนากระบวนการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปรณ์ฯที่ไม่จำกัดวัตถุประสงค์เพียงแค่ช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีทรัพย์สินหรือมีทรัพย์สินไม่เพียงพอเท่านั้น
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการใช้อุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่มีฐานะแตกต่างกันได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การใช้อุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ในระดับหนึ่ง คือ ช่วยคนที่มีฐานะยากจนหรือทรัพย์สินไม่เพียงพอมาใช้เป็นหลักประกันได้เท่านั้น แต่ถ้าจะให้ดีควรใช้อุปรณ์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้ด้วย โดยเพิ่มวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ไม่จำกัดอยู่แค่เรื่องความยากจน แต่ขยายผลไปถึงโทษที่มีความร้ายแรง หรือคดี

- ที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เช่น คดีเสียดำ เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่ากฎหมายไม่ได้เลือกปฏิบัติ มิใช่ว่ามีเงินก็ประกันได้ในทุกกรณี
- ผู้สัมภาษณ์** นอกจากการควบคุม ตรวจสอบการเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ควรกำหนดเงื่อนไขใดเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เป็นดุลพินิจศาล โดยต้องพัฒนาระบบอื่นๆควบคู่ไปด้วย เช่น การติดตามจับกุม ผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราว ข้อมูลประวัติต่างๆ เป็นต้น
- ผู้สัมภาษณ์** กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ควรมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันแม้จะมีประกันหรือการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ก็ยังมีการหลบหนีประกันอยู่จำนวนพอสมควร ซึ่งกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าโทษฐานหลบหนีประกันควรมีอัตราโทษเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** อัตราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 189 - 193
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมิให้นำอายุความระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เนื่องจาก ปัจจุบันการใช้ระบบไต่สวนในคดีบางประเภท เช่น คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีอาญาทุจริต เป็นต้น ได้นำหลักการไม่นับอายุความในระหว่างหลบหนีมาใช้แล้ว และควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในกรณีเช่นเดียวกันนี้ มาใช้ด้วย จะทำให้กระบวนการทางอาญาได้ผลที่ดี
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่ามาตรการใด ที่จะสามารถทำให้การหลบหนีประกันมีอัตราน้อยลง
- ผู้ให้สัมภาษณ์** มาตรการที่จะสามารถทำให้การหลบหนีระหว่างประกันลดน้อยลง เช่น การนำระบบประเมินความเสี่ยงที่มีมาตรฐานมาใช้ประเมินผู้ต้องหาหรือจำเลยมาใช้ประกอบการปล่อยชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันมีการนำระบบประเมินความเสี่ยงมาใช้เช่นกัน แต่กลับเป็นการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้ตอบคำถามทำให้คำตอบ ที่ได้รับอาจไม่ตรงกับความจริง และเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินก็ต้องรับรองการประเมินด้วย หลักประกันในการปล่อยชั่วคราว ที่มีความน่าเชื่อถือและมีราคาที่ถูกต้องเหมาะสมกับจำนวนค่าปรับที่ศาลกำหนดการใช้ดุลพินิจของศาลที่ตั้งบนพื้นฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกต้อง หลักการไม่นับอายุความระหว่างการหลบหนีมารวมกับอายุความคดีอาญา บทลงโทษกรณีหลบหนี
- .....

บทสัมภาษณ์

นางสาวจินตนา ภาแก่คำ ตำแหน่ง นิติกร

เรื่อง ปัญหาการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

- .....
- ผู้สัมภาษณ์** เนื่องจากผู้สัมภาษณ์อยู่ระหว่างการจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความสนใจเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาคดีโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จึงขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าท่านเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวและมีประสบการณ์ในการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการได้พบปะพูดคุยกับผู้ต้องหาหรือจำเลยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำหรับคำถามแรกในวันนี้ ท่านคิดว่าการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 29 ที่บัญญัติว่าในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้หรือไม่อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** มีความเห็นว่าสอดคล้อง เพราะการปล่อยตัวชั่วคราวถือว่าการให้โอกาสจำเลยในการต่อสู้คดี นำสืบพยานหลักฐานต่างๆ หักล้างข้อกล่าวหาที่ตนมิได้กระทำความผิดจริง จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีคุณสมบัติอย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียก อีกร้อยกว่า EM นั้น ควรเป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป กรณีที่ต่ำกว่า 18 ปี ต้องมีพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุอื่น แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือเป็นโรคผิวหนัง หรือภูมิแพ้ ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและบุคคลอื่น ความร้ายแรงของข้อหาที่กระทำความผิด สาเหตุและพฤติการณ์การกระทำความผิดร้ายแรง จนก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือไม่ รวมถึงการประกอบอาชีพ ประวัติ การกระทำความผิด ความผิดทางอาญา สภาพและฐานะของครอบครัว
- ผู้สัมภาษณ์** หลักเกณฑ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ สัญชาติ ฐานะ ประวัติ

- ผู้ให้สัมภาษณ์** นอกจากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประวัติส่วนตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มีส่วนสำคัญ เช่น สถานะภาพทางครอบครัว การประกอบอาชีพ การศึกษาที่อยู่ปัจจุบัน ภาระที่ต้องดูแลครอบครัว สัญชาติ โรคประจำตัว อายุ เป็นต้น
- ผู้สัมภาษณ์** ประเภทคดีและอัตราโทษเท่าใด ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปล่อยชั่วคราว โดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรเป็นคดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน 5 ปี หรือมิใช่คดีที่เป็นความผิดต่อส่วนตัว เช่น คดีความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดตาม พ.ร.บ.เช็ค เป็นต้น ส่วนคดีที่เห็นว่าไม่สมควรได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวเสรีภาพ คดีความผิดต่อร่างกาย
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าอายุของผู้ต้องหาหรือจำเลยมีผลต่อการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** อายุของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาการปล่อยชั่วคราว เนื่องจากหากเป็นการใช้อุปกรณ์กับผู้ต้องหาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี นั้นอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันมากกว่าบุคคลที่มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากความรู้สึกรังเกียจของเด็กนั้น บางครั้งการกระทำความผิดดังกล่าวอาจเกิดจากความเท่าไม่ถึงการณ์หรือความกึกคะนองตามวัย ซึ่งหากคิดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อาจทำให้เด็กมีปมด้อยหรือถูกเพ้อล้อเลียน หรือบางครั้งอาจไม่รู้สำนึกถึงการกระทำผิดอย่างแท้จริง อาจทำให้อุปกรณ์เสียหายได้ และ หากคิดอุปกรณ์แก่บุคคลที่มีอายุมากเกินไปอาจทำให้เมื่อติดอุปกรณ์ไปแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่เข้าใจถึงการใช้อุปกรณ์ฯ จึงเป็นสาเหตุให้อุปกรณ์อาจสูญญาดขาดการติดต่อจนเป็นเหตุให้ถูกออกหมายจับได้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ศาลควรฟังคำคัดค้านของโจทก์ พนักงานสอบสวน ผู้เสียหาย หรือไม่ เพียงใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในประเด็นนี้เห็นว่า ควรฟังคำคัดค้านของโจทก์ พนักงานสอบสวน หรือผู้เสียหายหรือไม่นั้น ต้องดูพฤติการณ์ของคดีประกอบด้วย หรือขอหาการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษสูงและพฤติการณ์แห่งคดีมีความร้ายแรง จนอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ง่ายนั้น ควรฟังคำคัดค้านของผู้เสียหายหรือโจทก์ แต่หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษเล็กน้อยหรือพฤติการณ์แห่งคดีไม่ร้ายแรงก็อาจเป็นดุลพินิจของศาลในการพิจารณาการปล่อยชั่วคราว

- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะเหตุใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลไว้ และตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 ได้กล่าวไว้ว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ฉะนั้น การที่จะติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จำเป็นจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา หรือจำเลยก่อน เพราะหากไม่ได้รับความยินยอมอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อจำเลยได้ เช่น ด้านการประกอบอาชีพ การใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว หมายความว่า หากไม่ยินยอมติดอุปกรณ์ จะไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ไม่เห็นด้วย เนื่องจากก่อให้เกิดความไม่สะดวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพราะในประเทศไทยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้ตามศาลต่างๆ ในการ ปล่อยชั่วคราวนั้นยังมีปัญหาติดขัดอยู่หลายด้าน เช่น อุปกรณ์มีปัญหาด้านสัญญาณ การใช้เวลานานในการสอบถามข้อมูลผู้ต้องหาหรือจำเลย อุปกรณ์ ไม่ครบถ้วน เป็นต้น ซึ่งหากมีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกกรณีอาจทำให้เกิดปัญหาการล่าช้า ในการปล่อยชั่วคราวได้
- ผู้สัมภาษณ์** การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย จะช่วยลด ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างคนที่มีฐานะแตกต่างกันได้หรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันแต่อย่างใด เพราะคนส่วนใหญ่เมื่อเห็นอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีลักษณะเป็นกำไลติดที่บริเวณข้อเท้าแล้ว ก็เข้าใจได้ทันทีว่า บุคคลนั้นเป็นจำเลยหรือผู้ต้องหา อาจทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความหวาดกลัว ถูกคุกคามหรือเหยียดหยามจากบุคคลทั่วไปในสังคมเช่นเดิม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้
- ผู้สัมภาษณ์** นอกจากการควบคุม ตรวจสอบการเดินทาง ของผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ควรกำหนด เงื่อนไขใดเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ อย่างไร

- ผู้ให้สัมภาษณ์** ควรกำหนดเงื่อนไข โดยการจำกัดการเดินทางของผู้ต้องหาหรือจำเลย นอกจากนี้ ควรเพิ่มอัตราค่าลงเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสาเหตุของการผิดเงื่อนไขต่างๆ เช่น ในกรณีสัญญาขาดหายไป ควรมีเจ้าหน้าที่รับเข้าไปดำเนินการตรวจสอบในพื้นที่ แต่ปัญหาที่พบในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์รับส่งสัญญาณแบบเตอร์รี่ ซึ่งควรมีการพัฒนาด้านประสิทธิภาพในการทำงานของอุปกรณ์ดังกล่าว ให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ป้องกันการผิดเงื่อนไขศาล ทั้งที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมิได้ มีเจตนาที่จะหลบหนี
- ผู้สัมภาษณ์** กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ควรมีความผิดฐานหลบหนีประกัน ท่านเห็นด้วยหรือไม่
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะจะทำให้จำเลยเกิดความเกรงกลัวกฎหมายมากขึ้น และเห็นความศักดิ์สิทธิ์ ของกระบวนการยุติธรรม
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่าโทษฐานหลบหนีประกันควรมีอัตราโทษเท่าใด
- ผู้ให้สัมภาษณ์** หากมีการพยายามหลบหนีหรือส่อเจตนาในการหลบหนี เมื่อจับตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยได้แล้ว แม้จำเลยหรือผู้ต้องหารับสารภาพก็ไม่สมควรจะลดโทษให้
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีมิให้นำอายุความ ระหว่างหลบหนีเข้ากับอายุความในคดีอาญา
- ผู้ให้สัมภาษณ์** เห็นด้วย เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้เกิดความยำเกรงและทำให้อัตราการหลบหนี ของผู้ต้องหาหรือจำเลยลดน้อยลง
- ผู้สัมภาษณ์** ท่านคิดว่ามาตรการใด ที่จะสามารถทำให้การหลบหนีประกันมีอัตราน้อยลง
- ผู้ให้สัมภาษณ์** การเพิ่มโทษ กรณีที่มีการหลบหนี
- ผู้สัมภาษณ์** ในฐานะที่ท่านมีหน้าที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ต้องหา หรือจำเลย ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร
- ผู้ให้สัมภาษณ์** ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวนั้น ควรมีการปรับปรุง และพัฒนาตัวอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดขนาดอุปกรณ์ให้มีขนาดเล็กลง และไม่เป็น อุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวัน หรือเป็นที่สังเกตแก่ผู้พบเห็น ทั่วไปได้ง่าย และเมื่อมีการแจ้งสัญญาขาดหายหรืออุปกรณ์ถูกทำลาย ควรมีการ เชื่อมต่อสัญญาณไปยังเจ้าพนักงานตำรวจ ณ ท้องที่นั้นๆ ได้ทันที เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจสามารถจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ในทันที

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางศิริพร อิงไพเราะ
วัน เดือน ปีเกิด	15 ธันวาคม 2515
ที่อยู่ปัจจุบัน	79/321 หมู่บ้านวิเศษสุข เฟส 2 หมู่ 6 ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000
สถานศึกษา	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตั้งตรงจิตรพณิชยการ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร ปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ศาลจังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

